

100. yılında 1925 Kürt isyanı ve Şeyh Sait - 1 / Baki Duman

1925 olayları ve ona önderlik eden Şeyh Sait'in konumu uzun yıllar çok değişik tartışmalara konu edildi.

Dinci-gerici çevreler yaşananı

"iman sahiplerinin din düşmanlarına karşı direnişi" sayıyorlar. "Şeyh Sait Bulvarı" tartışmalarında görüldüğü üzere, Perinçek tayfası ile SİP-TKP Diyarbakır il örgütü aynı dilden ve aynı argümanlarla, olayları

"dinci gericiğin, kapitalist ilerlemeye inatçı bir şekilde direnen feodalizmin, Ankara'yı zayıf düşürmeyi amaçlayan Britanya emperyalizminin kışkırtması" olarak sunuyorlar. **s.14**

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2025 / 09
27 Haziran 2025

Kızıl Bayrak

kizilbayrak84.net

Emperyalist savaş ve saldırganlığa karşı mücadeleye!

İran'a yönelik saldırı ve emperyalist savaş

Halklar öncekilerden çok daha tehlikeli, çok daha yıkıcı olabilecek bir savaş tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor. Emperyalist savaşa karşı mücadeleye!

Kamu sözleşmesinde sefalet dayatması ve görevler!

Saray iktidarı örgütlü ve greve hazır kamu işçilerini karşılarında görmedikleri sürece, sefalet ücretini pervasızca dayatmaya devam edecektir.

NATO'nun gerçek ajandası

NATO Zirvesi, halklara daha fazla yoksulluk, sermaye için silah üretimi üzerinden yeni birikim alanlarının açılmasını öngörüyor.

Kirli ellerin diplomasisi- A. Vedat Ceylan

s.7

İran'a yönelik savaş ve baş "gangster"-E. Bahri

s.26

Emperyalist savaş ve saldırganlığa karşı mücadeleye!

ABD emperyalizminin açık desteği ve yönlendirmesiyle 13 Haziran'da başlayan ve bir yerden sonra ABD'nin doğrudan (askeri olarak) dahil olduğu İsrail-İran savaşında şimdilik "sular durulmuş" görünüyor.

Fakat bu eğreti durum, ABD emperyalizminin ve siyonist İsrail'in, bütün bir Ortadoğu'yu savaş batağına doğru sürüklemekte olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Zira, 12 günlük çatışmaların taraflar payına ortaya çıkaracağı politik sonuçlar, gelişmelerin ve dolayısıyla İran'a ve Ortadoğu'ya dönük emperyalist müdahalelerin de yönünü tayin edecektir. Dahası, İsrail-İran savaşı henüz mevcut dengeleri temelinden değiştiren sonuçlar yaratmadığı gibi, emperyalist-siyonist güçler İran üzerindeki nihai hedeflerine de ulaşabiliyor.

Bu tablo, her an yeni çatışmalı süreçlerin ve savaşların başlamasına potansiyel olarak kapı aralamaktadır. Zira, ABD

emperyalizmi ve siyonistler için sorun dar anlamda İran'ın sürdürdüğü "nükleer faaliyetler" değil, stratejik olarak Ortadoğu üzerinde tam bir hegemonya kurmaktır.

11 EYLÜL'DEN BUGÜNE ABD'NİN ORTADOĞU MACERASI

1989 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılması, emperyalist güçler arasındaki çelişki ve mücadeleleri dizginleyen belirleyici bir faktörün ortadan kalkmasına, emperyalist dünyada yeni bir dönemin kapılarının aralanmasına yol açtı. "Çok kutuplu" dünya düzenine geçişin önünü düzleyen bu gelişme, bölgesel ve küresel ölçekte yeni paylaşım ve hegemonya mücadelelerini tetikleyen bir rol oynadı. Emperyalist dünyanın efendisi ABD, daha ilk anda potansiyel rakiplerine kendi hegemonyasını dayatmak için siyasi ve askeri gücünü sahaya sürerek, 90'lı yıllar boyunca Ortadoğu'dan Balkanlara

uzanan geniş bir coğrafyaya savaş ateşini taşıdı.

Körfez Savaşı'yla başlayan bu süreç, 2001 yılına gelindiğinde ise "11 Eylül konseptiyle" birlikte yeni bir boyut kazandı. Zira ABD emperyalizmi, bu "yeni konsept" kapsamında Ortadoğu ve Orta Asya'yı hedef alan ve "on yıllarca" süreceğini ilan ettiği savaşlar dizisinin startını verdi. Hegemonya mücadelesini saldırgan bir konum üzerinden sürdüren Batılı emperyalistlerin ajandasında ise Ortadoğu'yu uçtan uca ABD eksenine bağlamak; bu yolla bölgeye siyasi ve askeri açıdan yeni bir düzeyde yerleşmek ve en nihayetinde bütün bir Ortadoğu'nun kontrolünü ele geçirerek zengin enerji kaynaklarını tümüyle denetim altına almak hesabı yer alıyordu.

Bu hedef ve strateji üzerinden sırasıyla Afganistan'a, Irak'a ve Libya'ya dönük emperyalist müdahaleler devreye sokuldu. Afganistan ve Irak doğrudan işgal edi-

lirken, Libya ise yıllara yayılan ve hala da devam eden yıkıcı bir iç savaşın içerisine sürüklendi. "Büyük balık" İran ve İran eksenli güçler ise, daha ilk andan itibaren Batılı emperyalist koalisyonun stratejik hedefi konumunda yer alıyordu. Öyle ya, İran düşürülmeden ya da Batı eksenine bağlanmadan Ortadoğu'nun emperyalist politikalar doğrultusunda "yeniden dizayn" edilmesi, dolayısıyla dünyanın bu kritik bölgesi üzerinde tam bir hegemonya sağlanması mümkün değildi.

"11 Eylül konseptinin" ikinci 10 yılı (2011-2021) ise, bugün İran'ı hedef alan emperyalist-siyonist saldırıların önünü düzleyen gelişmelere sahne oldu. Özellikle Suriye'de emperyalistlerin bizzat kundakladığı iç savaş (2011), Yemen'e dönük emperyalist müdahaleler ve Filistin direnişini yalnızlaştırmaya/tasfiye etmeye dönük hamleler gelinen aşamada İran merkezli "direniş eksenini" zayıflatan, dolayısıyla emperyalist-siyonist

güçlerin İran'ı kendi sınırları üzerinden çevrelemesine imkan sağlayan sonuçlar yarattı.

Bu ara dönemde Batılı emperyalistlerin hesaplarını ertelemesine yol açan gelişme ise 2015 yılında Rusya'nın Suriye iç savaşına dahil olması oldu. Rusya'nın askeri bir güç olarak Suriye'ye yerleşmesi, ABD-İsrail ikilisinin Esad yönetimini devirerek Suriye'de Amerikancı bir rejim kurma politikasını geçici de olsa sekteye uğrattı. İran açısından bu konjonktür, savunma hattını Suriye üzerinden kura-bilme, Lübnan Hizbullah'ı ve Filistin direnişiyle dolaysız olarak ilişkilene imkânının devam etmesi anlamına geliyordu. Fakat, küresel ölçekte tırmanan emperyalist hegemonya mücadelelerinin ortaya çıkardığı bu türden gelişmeler, daha temelli ve stratejik hesaplar söz konusu olduğunda elbette geçici olmaya mahkumdur. Nitekim öyle de oldu. Rusya'nın 2024 yılının son aylarında kendi emperyalist hesapları ve öncelikleri üzerinden Suriye'den "çekilmesi", buna paralel olarak Esad rejiminin çöküşü emperyalist-siyonist güçlerin İran'a dönük saldırgan politikalarının önünü açan önemli bir gelişme oldu. Öte yandan, siyonist İsrail'in Gazze'de başlattığı soykırım savaşı boyunca hem Filistin hem Lübnan hem de Suriye'deki direniş odaklarına geçekleştirdiği etkili saldırılar, ABD-İsrail ikilisinin yüzünü doğrudan İran'a dönme ve savaş ateşini İran'a taşıma imkanını güçlendiren sonuçlar yarattı.

İSRAİL-İRAN SAVAŞI VE TÜRKİYE

İşbirlikçi Türk sermaye devleti, Körfez Savaşı'ndan bugüne ABD emperyalizminin Ortadoğu'ya dönük müdahale süreçlerinde çok özel bir rol oynadı. Ülkeyi bir uçtan bir uca ABD-NATO üsleriyle donatan sermaye düzeni, bu toprakları emperyalizmin savaş ve saldırganlık üssü haline getirdi. Emperyalistlerin hizmetinde Afganistan'da, Irak'ta, Libya'da, Suriye'de ve daha birçok ülkede doğrudan işgalci bir güç olarak konumlandı. Daha ilk anda bir savaş hükümeti olarak kurulan ve yıllar içerisinde devlet gücünü bütünüyle elinde toplayan AKP iktidarı ise, "11 Eylül konseptinin" ve emperyalist saldırganlığın etkin taşeronu ve "gözde" işbirlikçisi olarak öne çıktı. Öyle ki, Tayyip Erdoğan bir yerden sonra emperyalizmle olan kirli ve karanlık ilişkilerini gizlemeye dahi ihtiyaç duymadan kendisini "BOP Eşbaşkanı" olarak ilan etti.

Hal böyleyken iktidarın, bugün ABD-İsrail ikilisinin İran'a dönük müdahalesine sözde "karşı" bir konumda olduğunu propaganda etmesi, bilindik ikiyüzlü tutumun güncellenmesinden öteye bir anlam taşımıyor. Bu riyakâr propaganda ve söylemlerin asıl muha-

tabını ise haliyle iç kamuoyu oluşturuyor. Zira, sermaye devletin İran'a dönük emperyalist müdahale sürecindeki stratejik konumu tam olarak ABD-İsrail ikilisinin yanındır. ABD emperyalizminin Ortadoğu'ya dönük müdahalelerinden parsa kapma hesabı ve kendi çıkarları üzerinden yer yer siyonistlerle gerilimler yaşasa da, gerici-faşist iktidar Suriye örneğinde olduğu gibi bölgede üslendiği rol üzerinden ABD-İsrail ikilisine büyük hizmetler sunmaktadır. Öte yandan, bu topraklardaki ABD-NATO üsleri Ortadoğu halklarını hedef alan savaş ve saldırganlık süreçlerinde hem ABD-İsrail ikilisinin güvenliğini sağlamak hem de birer saldırı merkezi olarak kullanılmaktadır. Yine emperyalist-siyonist güçlerle var olan askeri, siyasi ve ekonomik ilişkilerin seyrinde esasa dönük herhangi bir değişiklik söz konusu değildir vb... Son NATO zirvesinde emperyalistlerin kendisine vereceği hizmetleri yerine getirme konusunda son derece hevesli davranması ise, mevcut çizgi ve konumunu pekiştirmeye hazır olduğunu göstermektedir.

Özetlemek gerekirse, vitrinde ve söylemde İsrail'in İran'a dönük saldırılarını "kabul etmeyen" AKP iktidarı, gerçek düzlemde işbirlikçi-Amerikancı konumu üzerinden ABD-İsrail ikilisine hizmette kusur etmemektedir.

EMPERYALİST SAVAŞ VE SALDIRGANLIĞA KARŞI MÜCADELEYE!

İran'dan Ukrayna'ya, Suriye'den Filistin'e, Lübnan'dan Yemen'e uzanan geniş bir coğrafyada devam eden ve günbegün tırmandırılan çatışma ve savaşların gerisinde, dünyanın yeniden paylaşımına dayalı emperyalist hegemonya mücadeleleri yer alıyor. Tüm bu gelişmeler açıkça göstermektedir ki, emperyalist güçler ve işbirlikçileri insanlığı büyük felaketlerin eşiğine doğru sürüklüyorlar. Zira, hegemonya mücadelesi zemininde bölgesel ve giderek küresel ölçekte karşı karşıya gelen emperyalistler, yeni ve yıkıcı bakımından çok daha kapsamlı bir dünya savaşına adeta davetiye çıkarıyorlar.

Bu gidişat elbette durdurulabilir, dahası durdurulmalıdır! Bunun yolu, küresel ölçekte işçi sınıfının, emekçilerin ve ezilen halkların emperyalist barbarlığa karşı örgütlü, kitlesel ve militan mücadeleleri büyütmesinden geçiyor. Bu gerçeklik, devrimci ve ilerici güçlerin önüne geniş emekçi kitleler içerisinde antiemperyalist bilinci geliştirme, emekçileri emperyalistlere ve kendi ülkelerindeki işbirlikçi iktidarlara karşı mücadeleye sevk etme; bu yolla enternasyonal dayanışmayı güçlendirme sorumluluğunu koyuyor.

Emperyalist- siyonist saldırganlığa karşı mücadeleye!

ABD ve batılı emperyalistler her geçen gün yeni saldırı ve savaşlarla dünya halklarını hedef almayı sürdürüyor. Siyonist İsrail'in İran'a yönelik son saldırı dalgası da bu hedefin bir parçasıdır.

Ortadoğu'nun bağrına saplanmış bir hançer gibi duran Siyonist İsrail, Filistin topraklarındaki işgal ve katliamlarını bir yılı aşkın süredir artan bir vahşetle sürdürüyor. Dünya kamuoyunun zayıf tepkisi, hatta emperyalist devletlerin ve gerici bölge yönetimlerinin sınırsız desteği, Siyonist İsrail'in saldırganlığını daha da pervasızlaştırıyor. Suriye'de emperyalizme boyun eğmiş, İsrail'le çıkar ortaklığı güden HTŞ benzeri çetelerin varlığı da bu saldırganlığa yeni fırsatlar sunmaktadır.

Yaşanan gelişmeler, emperyalistlerin ve Siyonist İsrail'in bölgedeki hedeflerinin sadece bir kısmını gözler önüne seriyor. Nihai hedefleri, Filistin topraklarını tümüyle Filistinlilerden arındırmak ve bölgede karşılarında durabilecek tüm güçleri etkisizleştirerek "Büyük İsrail" projesinin zeminini inşa etmektir. Bu uğurda engel olarak gördükleri her gücü ya işbirlikçi konuma çekmeye ya da yok etmeye çalışıyorlar.

Gericici Arap rejimleri ve bölge ülkeleri emperyalizme bağımlılıklarını her fırsatta sergiliyor. İsrail'in işlediği suçlara karşı verdikleri tepkiler genellikle göstermelik açıklamaların ötesine geçmiyor. Filistin'deki katliamlar karşısındaki tutumları, bu iki yüzlülüğün en net örneğidir.

Ürdün, Suudi Arabistan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır ve Türkiye gibi ülkeler söylemde eleştirel görünseler de pratikte İsrail'le askeri, ekonomik ve diplomatik ilişkilerini sürdürüyorlar. İsrail'in askeri lojistik ihtiyaçları dahi bu ülkeler üzerinden sağlanmakta. Bu tablo, emperyalist-Siyonist saldırıların sorumluluğunun sadece doğrudan faillerde değil, aynı zamanda bu zulme destek veren gerici rejimlerde olduğunu açıkça göstermektedir.

İran'a yönelik onlarca yıldır sürdürülen tehdit ve müdahaleler, emperyalist-Siyonist stratejilerin temel ayaklarından biridir. ABD ve İsrail öncülüğündeki blok, İran'ı yalnızca bir "bölgesel tehdit" değil; Batı'nın çıkarlarına boyun eğmeyen, jeopolitik dengeyi zorlayan bir aktör olarak hedef tahtasına koymuştur.

"Büyük Ortadoğu Projesi" ve benzeri

planlar, halklara refah ve özgürlük getirme vaadiyle değil; bölgeyi enerji kaynakları ve stratejik konum bakımından tamamen Batılı sermayenin kontrolüne alma hedefiyle hazırlanmıştır. Bu projelerde İran, boyun eğmeyen engeller arasında tanımlanmakta; bu nedenle kuşatma ve saldırı politikalarıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Emperyalist ve Siyonist güçler yalnızca bölge halklarının değil, tüm dünya emekçilerinin düşmanıdır. Tek amaçları, düzenlerinin milyonların kanı pahasına ayakta tutmaktır. İşçilerin, emekçilerin ve ezilen halkların birleşik ve örgütlü mücadelesi onların en büyük korkusudur. "Demokrasi", "insan hakları" gibi söylemler bu düzeni maskeleyen için kullanılan boş kavramlardır. Irak'a götördükleri "demokrasi"yi, Filistin'deki katliamları destekleyerek gösterdikleri "insan haklarını" çok iyi biliyoruz. Bugün aynı söylemleri İran'a karşı kullanıyorlar: "Bölgesel tehdit", "baskıcı rejim", "halkların özgürleşmesi" gibi argümanlar saldırganlıklarını meşrulaştırma çabasıdır. Oysa bu tanımlamalar, emperyalistlerin iş birliği yaptığı birçok rejime de uygundur. Ancak bu rejimler emperyalistlere hizmet ettiği için dost görülmemekte, desteklenmektedir.

İran'daki rejim baskıcı ve gerici. Fakat emperyalist saldırıların gerekçesi bu değildir. Tarihsel deneyimler göstermiştir ki, emperyalist müdahalelerle yıkılan her baskıcı gerici rejimin ardından yine baskıcı, gerici kukla yönetimler kurulmuştur. Irak, Libya ve Suriye örneklerinde olduğu gibi. İran'da da emperyalistler için mesele rejimin niteliği değil; diz çöktürme, enerji ve ticaret hatlarını denetim altına alma, İsrail'in bölgedeki mutlak üstünlüğünü garantiye alma amaçlıdır.

Emperyalistler İran halklarına ve bölgeye kan, ölüm ve açlıktan başka bir şey sunamazlar. Halkların kurtuluşu kendi ellerindedir. Bölge halkları ve dünya işçileri emperyalist saldırganlığa dur demelidir. İran üzerinden devreye sokulan bu yeni savaş politikasına karşı durulmalı, işçilerin birliği ve halkların kardeşliği mücadelesi büyütülmelidir.

Bu şiar yalnızca bir slogan olmamalı; emperyalist ve gerici kuşatmayı parçalayacak gerçek bir güce dönüşmelidir.

Yaşasın işçilerin birliği, halkların kardeşliği!

BAĞIMSIZ DEVRİMCİ SINIF PLATFORMU

İran'a yönelik emperyalist savaş

E. Bahri

Ortadoğu halkları emperyalist/Siyonist saldırganlığın bedelini yüz yılı aşkın süreden beri ödüyor. Ülkeler peş peşe savaş cehennemine çekildi, yakıldı yıkıldı, halkları sürüldü, kıyımdan geçirildi. Şimdi ise halklar öncekilerden çok daha tehlikeli, çok daha yıkıcı olabilecek bir savaş tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor.

İran'a saldırı öncesinde "ağlama duvarı" önüne giden Netanyahu'nun Tervat'ta yer alan "Aslan uyandı, tüm köpek sürüsünün sonunu getireceğiz" ifadesini bir kağıt parçasına yazdığı ortaya çıktı. Siyonistler, bu kâğıt parçasını özellikle servis ettiler. Soykırımcı çetenin saldırıya "yükselen aslan" ismini vermesi bu tiksinti verici seremoniyi tamamladı.

İran'a karşı savaşı, Yahudiler hariç bütün Ortadoğu halklarını "köpek sürüsü" gören bir zihniyet plandı. Savaş, Netanyahu ve başında bulunduğu soykırımcı dinci-faşist çete tarafından yürütülse de bu, aynı zamanda ABD emperyalizminin de savaşıdır.

Siyonist rejime hâkim olanlar, İran'a saldırmak için hazırlık yaptıklarını hiçbir zaman gizlemediler. Siyonist işgale karşı direnen İran'ın müttefiklerine her fırsatta saldıran İsrail, yıllardan beri İran'la dolaylı bir savaş içindeydi. İran'ın Şam'daki büyükelçiliğini bombalayan soykırımcı çete, doğrudan savaşa adım atmıştı. Suriye'nin düşürülmesinden sonra ise esas savaş için zamanın geldiğini var saydılar.

İsrail tüm saldırıları, elbette ABD'nin doğrudan desteği ve diğer batılı emperyalistlerin kol kanat germesiyle yapmaktadır. Ancak Siyonist terör rejimini koruyan ABD, ihtiyaç duyduğunda İsrail'i kendi çıkarları için de savaşa sürmekten geri durmuyor. İsrail'in İran saldırısı ABD'nin hem bölgesel hem küresel politikalarıyla bağlantılıdır. Dolayısıyla Netanyahu'nun Trump'a rağmen savaş ilan ettiği iddiası boştur. Zaten İsrail'in savaşı başlatmasından saatler sonra basına demeçler veren Trump, "keyifli" bir pişkinlikle memnuniyetini dile getirdi. Dahası "ABD'nin İsrail'e büyük miktarda ağır silahlar verdiğini, bir kısmının ise yolda olduğunu" söyledi. İran'ın teslim olmaması durumunda İsrail'in "çok daha vahşi" saldırılarına maruz kalacağını ekleyerek, küstahça tehditler savurdu.

Trump ve emperyalist bir sahtekarlık Tel Aviv'deki soykırımcı çetenin men-

supları, İran'a yönelik saldırı için 6 aydan beri hazırlık yapıldığını ilan ettiler. Elbette sözü edilen hazırlık Trump yönetimiyle koordineli bir şekilde yapıldı. Trump'ın İsrail'e verilen ve yolda olan silahlardan söz etmesi de saldırının birlikte planlandığını teyit ediyor. Oysa o sürede ABD ile İran, Umman Sultanlığı'nın arabuluculuğunda nükleer anlaşmaya varmak için görüşmeler yapıyordu. Bizzat Trump anlaşmaya yakın olduklarını, görüşmeler sonuçlanmadan İran'a saldırmaması için Netanyahu'yu uyardığını söylemişti. Emperyalist/Siyonist güçlerin medyadaki "savaş taburu", Trump-Netanyahu arasındaki anlaşmazlıkların derinleştiğini yazıp çiziyordu.

13 Haziran sabahı dünya, Trump'ın emperyalistlere özgü sahtekarlığının yeni bir örneğini daha gördü. Daha önce yapılan tüm açıklamaların sahte, nükleer anlaşma için yapılan görüşmelerin ise aslında bir oyalama taktiği olduğu ortaya çıktı. Bu ibretlik tutum kapitalist dünyanın sahip olduğunu iddia ettiği bütün değerlerin nasıl bir yalandan ibaret olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

ABD'nin Ortadoğu halklarına karşı savaşlarının son halkası

12 Haziran'ı 13'üne bağlayan gece İran'a düzenlenen saldırı, emperyalist/Siyonist güçlerin Ortadoğu'ya dönük saldırganlık politikalarının yeni bir aşaması oldu. Bu saldırganlık kendini Gazze'de halen devam eden soykırımda, Lübnan'da, cihatçı terör örgütlerine teslim edilen Suriye'nin bütün askeri varlığının imha edilmesinde, Yemen'de ve başka alanlarda yıllardır sürdürülüyordu. Buna rağmen İran'a saldırının öncekilerden belirgin bir farkı var: Savaş ilanı için bir "gerekçe" uydurma zahmetine katlanmadılar. Zamanın uygun olduğuna karar verip saldırıya geçtiler.

Emperyalist/Siyonist sömürgecilerin Ortadoğu halklarına karşı giriştikleri savaşlar zincirinin önemli bir halkası, 1991'de Irak'a yönelik saldırıydı. Sovyetler Birliği'nin dağıldığı dönemle çakışan bu savaşın ardından Afganistan, ikinci kez Irak, Libya, Yemen, Suriye bu zincirin halkalarına eklendi. Filistin ve Lübnan'daki direniş hareketleri ise zaten sürekli ateş altında tutuluyor. Tüm bu

saldırıları, ortak bir hedefe ve stratejiye dayanıyor. Washington ve Tel Aviv'deki savaş kışkırtıcıları, kendilerinin dilediği gibi hareket edebilecekleri ve hiçbir direnişle karşılaşmayacakları "Yeni bir Ortadoğu" hayalini kuruyorlar. Bu hedef doğrultusunda İran'ın da yıkılıp parçalanması gerekiyor. Küstah sömürgecilere "akıl hocalığı" yapan merkezlerin hazırladığı raporlarda bu plan yıllar boyunca enine boyuna yazılıp çiziliyor.

Planın uygulanması çok zaman aldı. Birçok noktada kazaya uğradı. Ancak çok kutuplu dünyada sarsılan hegemonyasını geri kurmak ve muhtemel rakiplerini geriletmek isteyen ABD ve suç ortakları için zaman daralıyordu. Savaşlar zincirinin son halkası olan bu histerik saldırganlık Ortadoğu'da tam hakimiyet kurmak için girişilen önden beri tasarlanmış kritik bir hamle oldu.

**WASHINGTON-TEL AVİV
DEHLİZLERİNDEKİ HESAP TAHRAN'A
UYMADI**

ABD-İsrail tarafından planlanıp ger-

çekleştirilen saldırı, İran'a açık bir çöktürme operasyonudur. Hem ABD-İsrail savaş aygıtları hem İran'daki işbirlikçilerin aynı anda giriştiği saldırıyla İran'a "öldürücü" bir darbe indirilmek istendi. İlk bombardımana aynı anda 200 savaş uçağının katıldığı ilan edildi. İran ordusu ve Devrim Muhafızları ordusunun üst düzey komutanları ile bilim insanları öldürüldü. Birçok askeri nokta ile nükleer enerji santralleri peş peşe vuruldu. İran'a vurulan etkili darbe, ABD-Siyonizm yaltakçılarının zafer naralarıyla karşılandı.

Emperyalist/Siyonist güçlerin medyadaki "savaş taburu" da aynı anda kendi cephesinden "İran'a hücum" etti. İran'a savaş ilan edenlerin her tür insani, ahlaki, hukuki, siyasi anlaşma ve kuralı ayaklar altına almış olduğu gerçeğine elbette değinmediler. Tersine barbarlığın temsilcilerini öven, yeteneklerini göklere çıkaran yorumlar, bol spekülasyon ve asparagasla birlikte zihinlere boca edildi. Bazı kalemlerin yazdıklarına baksak İran çöktürülmüş, emperyalist/Siyonist saldırıganların zafer kazanması daha ilk anda kesinleşmişti.

Bu türden yorum, temenni ya da beklentiler uzun ömürlü olmadı. 45 yıldan beri ABD ambargosu altında olan İran elbette savaşa girmek istemiyordu. Ama mesele isteyip istememesi değildi. Ya teslim bayrağını çekip diz çökecek ya tüm gücüyle saldırganlığa karşılık verecekti. Elbette ikincisini seçti. Çok geçmeden, Tel Aviv'deki soykırımcı çetenin işinin hiç de kolay olmadığı görüldü.

İran diz çökmediği gibi, Trump'ın "Teslim olun. Yoksa İsrail daha vahşi sal-

dırılar yapacak" tehditlerine de pabuç bırakmadı. İşgal edilmiş Filistin toprakları üzerine kurulan Siyonist rejimin askeri, teknik, ekonomik gibi merkezleri İran'ın fırlattığı balistik füzelerle vurulmaya başlandı.

İşgalci İsrail ordusunun sahip olduğu donanma ve emperyalistlerin sunduğu tüm imkanlara rağmen Tel Aviv, Hayfa, Kiryot ve diğer kentlerde bulunan "has-sas" tesislerin vurulması önlenemedi. Şehirlerin vurulabilmesi, çok övünülen savunma sisteminin aşılması Netanyahu ve çetesini diken üstünde bıraktı. Zira Trump İsrail'i koruyacağız dese de zırhlarının delik-deşik edildiğini görmeleri için iki-üç günün geçmesi yetti.

İRAN'A KARŞI "EMPERYALİST SAVAŞ KOALİSYONU" KURULACAK MI?

ABD ile AB emperyalistleri Ukrayna üzerinden Rusya'ya karşı savaşın dolaysız tarafı oldukları gibi, İsrail'in İran'a karşı savaşında da aynı konumdalar. Emperyalistlerin mali, askeri, teknik, diplomatik, siyasi, medyatik gibi alanlarda verdikleri destekler olmasaydı İsrail'in İran'la savaşa girmesi mümkün olmazdı. Ancak o desteğe sırtını dayayan Tel Aviv'deki çetenin İran'a karşı kolay zafer kazanma hevesleri kursağında kalmış görünüyor.

Zelenski gibi Netanyahu da emperyalistlerin desteğinin yeterli olmadığını, savaşa doğrudan girmeleri gerektiğini söylemeye başladı. Siyonist rejimin temsilcileri de medyadaki sözcüleri de emperyalistleri yardıma çağırıyorlar. Yansıyan haberlere göre, Netanyahu doğrudan İngiltere ve Fransa'dan yardım

istedi. İngiliz emperyalizmi bölgeye savaş uçağı konuşlandıracağını açıkladı. Fransa'nın ise doğrudan savaşa girme talebine olumsuz yanıt verdiği söyleniyor.

İki de bir İran'a küstahça tehditler savursalar da Siyonistler için esas olan ABD'nin doğrudan savaşa dahil olmasıdır. Zira o durumda Netanyahu'nun istediği "savaş koalisyonu" oluşturulabilir.

Ancak "Savaşa başla" diye yeşil ışık yakan Trump, en azından şimdilik doğrudan işin içine girmeye pek hevesli görünmüyor. Zira ABD'nin savaşa girmesi olayı çok farklı boyutlara taşıyacak. Hem Ortadoğu'daki askeri üsleri ve savaş uçağı taşıyan gemileri İran için meşru hedefi haline gelecek hem Hürmüz boğazının kapanması ve dünya ekonomisinin sarsılması sorunu ortaya çıkacak. ABD'nin doğrudan savaşa girmesi, hegemonya çatışmalarını da şiddetlendirecektir. Zira İran düşerse Rusya ve Çin için önemli bir mevzi yitirilmiş olacak. Bu da doğrudan işin içine girmeseler de onları İran'a destek vermeye zorlayan bir etken olacak. Kimi iddialara göre şimdiden yardım etmeye başladılar. Bu arada İran'ın nükleer bomba yapabilecek bir teknolojik birikimi olması da ABD'nin doğrudan savaşa girmesini müşkül kılıyor.

Savaşın bir noktada durması için Rusya da Çin de çaba harcıyor. İran, "İsrail saldırıları durdurursa biz de durdururuz" diyor. Tüm bunlara rağmen savaşın ABD'nin de katılımıyla sürmesi ve bunun Ortadoğu'yu tam bir cehenneme çevirme tehlikesi var. ABD-İsrail ve suç ortaklarının elinde devasa bir yıkıcı güç var. Hiçbir yasa, kural, anlaşma, değer de

tanımıyorlar. Buna rağmen İran'a savaş ilan ederek içine girdikleri süreçten nasıl çıkabilecekleri belli değil. Trump yönetimi işi çığırından çıkarırsa, İran işgalci ABD ordusuna, bölgesel işbirlikçilerine ve dünya ekonomisine verebileceği zarar kestirmek de kolay değil. Olayların seyri ABD emperyalizminin tutumuna bağlı olacak. Ya bir yerde duracak ya da cehennem yangınına körükle gidecektir.

HALKLAR İÇİN TEK ÇIKAR YOL, EMPERYALİST/SİYONİST BARBARLIĞA KARŞI BİRLEŞİK DİRENİŞTİR!

Ortadoğu halkları emperyalist/Siyonist saldırganlığın bedelini yüz yılı aşkın süreden beri ödüyor. Öncesi bir yana, 21. Yüzyılda savaşırsız, yıkımsız, ölümsüz bir gün bile geçirmelerine izin verilmedi. Ülkeler peş peşe savaş cehennemine çekildi, yakıldı yıkıldı, halkları sürüldü, kıyımdan geçirildi. Şimdi ise halklar öncekilerden çok daha tehlikeli, çok daha yıkıcı olabilecek bir savaş tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor.

Durum bu kadar vahim olmasına rağmen, yazık ki bölge halkları halen pasif ve sürece mücadele edebilecek bir örgütlülükten yoksun durumda. Bu ise ilerici-devrimci güçlere ve tüm samimi savaş karşıtlarına büyük bir sorumluluk yüklüyor. Zira halkların bu konuda uyarılması, örgütlenmesi ve mücadeleye kazanılması gibi hayati önemi olan bir görevle karşı karşıyalar.

İŞÇİ SINIFI SAVAŞA KARŞI MÜCADELE ETMELİDİR

Yaşadığımız coğrafyada ve uluslararası alanda iktisadi-sosyal krizler gözle görülür bir biçimde derinleşiyor. Orta Doğu'da emperyalist-siyonist işgal savaşları, yıllardır körüklenen Rusya-Ukrayna savaşı, Avrupa'da faşist akımların yükselmesi gibi gelişmeler bu krizlerin bazı yansımalarıdır. Bu süreçte hem savaşa hem faşizme karşı gelişen, zaman zaman kendini hissettiren bir hareket var. Rejim krizinin derinleştiği Türkiye'de de gelişen sosyal uyanışlara tanıklık ediyoruz.

19 Mart'ta yıkılan barikatlar, milyonların sokaklara çıkması, yaygınlaşan işçi direnişleri bunun somut örnekleridir. Marksist tarih analizinden yola çıkarak bu olayların derinleşen sınıfsal çelişkilerinin ürünü olduğunu da söyleyebiliriz. Günümüzde deneyimlediğimiz eylem ve hareketlerden daha da kitlesel olan tarihsel örnekler de mevcuttur.

20. yüzyılın belli kesitlerinde yükselen sınıf hareketleri, günümüzde gelişen hareketlerin nedenleri hakkında da fikir vermektedir. I. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan örnek vermek bu hususta açıklayıcı olacaktır. Bugün olduğu gibi o dönemde de günden güne derinleşen sınıfsal çelişkiler ve bunun sonucunda yaşanan iktisadi-sosyal çöküşler, savaşların patlak vermesinde rol oynamıştır.

1900'lerin başında ivme kazanan işçi hareketinin sermaye sınıfının ideolojik ve ekonomik tahakkümünü büyük ölçüde sarsmasıyla beraber, burjuvazi sınıf iktidarının devamı için formüller üretmeye çalışmıştır. Ekonomik büyümenin kontrol edilemez olduğu kapitalist sistem, kendi doğasına içkin olan emperyalizmi doğurmuştur. Sürekli genişlemeye ve büyümeye zorunlu olan bu kokuşmuş düzen sadece kendi tabiatı yüzünden işgalleri de beraberinde getirmiştir. I. ve

II. Emperyalist Paylaşım Savaşları kapitalizmin yarattığı saldırganlığın en acı, en yıkıcı örnekleridir.

Milyonlarca insanın yalnızca açgözlü kapitalistlerin sınıfsal çıkarları için öldürülmüş olması bile bu düzenin yıkılması gerektiğinin kanıtı olmuştur. Orta Doğu'da yaşanan gerilimler ve katliamlar, geçmişte olduğu gibi bugün de sömürgeci emperyalist güçlerin saldırganlığından kaynaklanmıştır.

Filistin topraklarında ve genel olarak Orta Doğu'da gerçekleştirilen işgal ve katliam politikaları, bahsedilen nedenlerden ötürü sınıfsal muhtevadan noksan değil. Tam aksine, emperyalist-kapitalist çıkarların dolaysız ürünüdür.

Kapitalist sistemin yarattığı bu sorunlar karşısında en belirleyici tarihsel görevlerin işçi sınıfına düştüğü gerçeği orta yerde duruyor. İşçi sınıfının ekonomik taleplerin yanı sıra savaşa ve işgale

karşı durması, demokrasi ve insanlığın geleceği için mücadele etmesi gerektiği unutulmamalıdır. Çünkü sınıfın devrimci misyonu ve potansiyeli ücret mücadelesine sıkıştırılamaz. Ne zaman sınıf hareketi gerilerse kapitalistlerin ve onları temsil eden iktidarın gericisi saldırıları da yoğunlaşmıştır. Bu gerilemenin tarihsel sonuçlarından ders çıkarıp daha ötesine yürümeliyiz.

İşçi sınıfının ve sınıf devrimcilerinin o günden bugününe tarihsel sorumlulukları özü itibarıyla değişmemiştir. Savaşa, katliama ve sömürüye karşı mücadele, öncelikle devrimci işçi sınıfının sorumluluğudur. Kokuşmuş sermaye düzeninin yarattığı pisliliği sadece devrimin temizleyeceği tarihsel olarak kanıtlanmıştır. Tam da bu yüzden, örgütlü işçi sınıfının yükselteceği mücadele yalnızca iktisadi boyutlarıyla değil, politik ve sosyal boyutlarıyla da savaşların ve katliamların sonunu getirecektir.

Saldırganlığın “meşruiyeti”

Veli Aydın

“Kendini kurban olarak tanımanın gücü, suçlunun kendisini masum gösterebilmesine olanak tanır.” (Edward Said)

İsrail’in İran’a savaş açması, yalnızca Orta Doğu’daki güç dengesini değil, Batı’nın çifte standartlarla örülmüş riyakar ahlakını da bir kez daha gözler önüne serdi. İran’ın askeri tesisleri, nükleer altyapısı ve hatta üst düzey bilim insanlarının konutları hedef alınırken, saldırının zamansal, lojistik ve teknik boyutları dikkatle incelendiğinde, İsrail’in bu eylemi tek başına gerçekleştirmede net biçimde görülmektedir.

Bu savaşın sözde “meşru müdafaa” doktrini üzerinden gerekçelendirilmeye çalışılması, “uluslararası hukuk” açısından tutarsız, politik olarak ise ikiyüzlü bir girişimdir. Uluslararası hukuku, Birleşmiş Milletler kararlarını ayaklar altına alan İsrail, nükleer silah sahibi bir ülke olarak Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Anlaşması’na taraf bile değildir. İran’ı nükleer silah geliştirmekle suçlaması, Batı kamuoyunda bile sorgulanır hale gelmiştir.

Saldırının teknik altyapısına bakıldığında, ABD ve Almanya’nın doğrudan dahil olduğu lojistik destek ağı öne çıkıyor. Irak hava sahası üzerinden İsrail savaş uçaklarının geçişine izin verilmesi, ABD’nin bölgede bulunan askeri üslerinden hedef istihbaratı sağlanması ve havada yakıt ikmali yapılması, operasyonun İsrail ile sınırlı olmadığını ortaya koyuyor. Özellikle Alman ordusuna ait A400M Atlas tanker uçağının Ürdün semalarında İsrail jetlerine yakıt sağladığı iddiaları, Berlin yönetiminin bu saldırının doğrudan suç ortağı olduğunu göstermektedir.

Bu, yalnızca İsrail’in değil, Batılı emperyalistlerin de doğrudan müdahil olduğu bir savaştır. Ve bu savaşın uluslararası hukuku ayaklar altına alan niteliği, geriye yalnızca güç politikasının ve çıkar şebekelerinin çıplak izlerini bırakmaktadır.

İsrail’in son dönemdeki saldırganlığı, askeri güç gösterisinden çok, stratejik zafiyetin bir dışavurumu olarak da okunabilir. İran’ın kendini savunmak için gerçekleştirdiği hipersonik füze saldırıları ve insansız hava araçlarıyla yürüttüğü karşı operasyonlar, İsrail savunmasının özellikle “Demir Kubbe” sisteminin tilsimini bozmuştur. İran tarafından fırlatılan yüz-

lerce füzenin ciddi yapısal hasarlara yol açması, İsrail halkı arasında alışık olunmayan bir güvensizlik hissinin tetiklemiştir. Yıllardır ABD desteğiyle tesis edilen “mutlak güvenlik” illüzyonunu yerle bir etmiştir. Havayolunun savaş mühimmatının taşınması dışındaki uçuşlara kapatıldığı İsrail’inden deniz yoluyla Güney Kıbrıs’a kaçışların artması da bu gelişmelerle bağlantılıdır.

Bu bağlamda İsrail’in saldırganlığı, mevcut güvenlik paradigmasının artık işlemeyeceğinin fark edilmesinin yarattığı panikle de bağlantılı olabilir. Anlaşılan o ki İran, on yıllardır beklediği bu çatışmanın başlangıcına hazırlıksız yakalanmış, fakat savaşa hazırlıklı girmiştir. Cephanelikleri yeraltına inşa edilmiş, füze sistemleri çeşitlendirilmiş, sivil ve askeri altyapısı dağınık olsa da koordineli hareket etme kabiliyetini yitirmemiştir. Buna karşılık İsrail’in sanayi altyapısı küçük-tür, “hinterlandı” sınırlıdır, yüksek vasıflı iş gücü göç riski altındadır ve kamuoyu uzun süreli çatışmalara psikolojik olarak hazır değil.

İsrail’i yöneten soykırımcı Netanyahu hu çetesi, içte artan muhalefet, dışta ise

irtifa kaybeden bir destekle karşı karşıya bulunuyor. Netanyahu rejimi, Filistin’de yürüttüğü soykırım politikaları ve İran karşısında tırmanan çatışma nedeniyle kendi toplumundan bile yoğun tepkiler almaktadır. ABD ve Batı kamuoyunda da artık İsrail’e yönelik “koşulsuz destek” sorgulanmaktadır. Özellikle Gazze’deki sivil ölümlerin ve çocuk katliamlarının belgelenmesi, bu desteği ahlaken savunulamaz hale getirdi. Almanya gibi ülkeler için de tarihsel yükümlülük üzerinden kurulan İsrail “sempatisi”, yerini artık “utanç verici bir suç ortaklığı” hissine bırakmaya başlamıştır.

Bugün yaşanan çatışma, teknik anlamda İsrail ile İran arasında geçiyor gibi görünse de stratejik olarak bir ABD–İran savaşıdır. Rusya, Çin ve Kuzey Kore gibi aktörler, İran’ın yanında yer alarak Batı’nın bölgesel hakimiyetini sorgulayan bir eksen güçlendiriyorlar. İsrail’in saldırılarıyla başlayan sürecin, bölgede bir sıcak savaşa dönüşme ihtimali, sadece Tel Aviv’i değil, Washington’u da istikrar-sızlaştıracak boyuttur. ABD, Ukrayna’da sürdürdüğü pahalı vekalet savaşının ardından, bir yenisini daha finanse edebi-

lecek güçten hızla uzaklaşmaktadır.

İran’ın amacı, içine çekildiği bu savaşta hızla kazanmak değil; İsrail’in askeri, sanayi ve toplumsal dayanıklılığını uzun vadeli bir aşınmaya zorlamak gibi görünüyor. Bu da -ABD emperyalizmi doğrudan savaşa katılmazsa- çatışmanın kısa vadede değil, orta-uzun vadede büyük bir hesaplaşmaya dönüşebileceği anlamına geliyor.

“Zulümle sürdürülen hiçbir düzen, uzun vadede adaletle barış içinde yaşayamaz.” (Albert Camus)

İsrail gibi zorbalık, gasp ve katliamlarla kurulan bir haydut devletin meşru olması mümkün olmadığı gibi varlığını sürdürmesi de tarihsel bir çelişkidir. Haydutlukta meşruiyet aramak, ancak aynı ölçüde suçlu rejimlerin oyunudur ve bu sistemler tarihte hep kendi pislikleri içinde boğulmuştur. Artık bütün dünyada ezilen halklar ve emekçiler için İsrail, Holokost’un hatırası değil, Gazze’de öldürülen çocukların, bombalanan hastanelerin ve açık hava hapisanesine çevrilen bir halkın sembolüdür. Bu, yalnızca ahlaki çöküşün değil, fiziksel sonun da başlangıcıdır.

Kirli ellerin diplomasisi

A. Vedat Ceylan

Ortadoğu, bir kez daha emperyalist saldırganlığın ateş hattında. İsrail'in Tahran, Kum ve İsfahan'a yönelik bombardımanları, İran'ın misillemeleri ve küstah ABD saldırganlığı, bölgeyi uçurumun kenarına getirirken, Avrupa başkentlerinde kirli ellerin oynadığı "barış arayışı" tiyatrosu tam gaz devam ediyor.

Almanya, Fransa ve İngiltere Dışişleri Bakanları ile İranlı yetkililerin Cenevre'deki görüşmesi, gerçek bir çözüm üretmekten çok, Avrupa'nın kendi çıkarlarını güvence altına alma çabasının yeni bir sahnesi gibi duruyor.

İsrail, İran'ı hedef alırken, Batı medyası ve siyasetçileri "nükleer tehdit" kartını yeniden masaya sürdü.

Ancak Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) ve ABD istihbarat raporları, "İran'ın nükleer silah geliştirdiğine dair somut kanıtların bulunmadığını" açıklıyor. Buna rağmen İsrail "kirli ellerin kirli işlerini" görmeye, İran'ı bombalamaya devam ediyor.

Bu saldırılar, "uluslararası hukukun" açık bir ihlali olmasına rağmen Batı'nın büyük güçleri, saldırganı durdurmak yerine "müzakere" adı altında dünya kamuoyunu oyalamaya ve saldırganlığı meşrulaştırmaya çalışıyor. Bu "demokrasi şampiyonu" riyakar takımına göre, en az 100 nükleer başlıklı bombası olan ve 20 aydan beri Gazze'de soykırım yapan İsrail'in İran'a saldırması "kendini savunma" kapsamına giriyor.

"BARIŞ ARAYIŞI" MI, OYALAMA MI?

Cenevre'deki görüşmeler sonrası Almanya Dışişleri Bakanı Johann Wadepuhl'un "İran'ın müzakerelere istekli olduğunu gözlemledik" açıklaması, Avrupalıların aslında bir çözüm değil, mevcut durumu idare etmekle ilgilendiğini ortaya koyuyor.

İngiltere Dışişleri Bakanı David Lammy'nin İran'ı ABD ile görüşmeye davet eden açıklamaları da aynı eksende.

Saldırganı suçlayan yok, sorumlu tutan yok, yalnızca diplomasi maskesiyle gerilimi yönetmeye çalışan bir tutum var.

Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Noel Barrot'nun İran'ın ABD ile konuşmasını "umut etmesi", Avrupa'nın bölgedeki gerçek durumu bilmekten gelme eğiliminde olduğunu gösteriyor. Zira İsrail'in saldırıları devam ettiği sürece İran'ın

ABD ile masaya oturmayaacağı birçok kez açıkça dile getirildi.

İran Dışişleri Bakanı Abbas Arakchi'nin "İsrail saldırdığı sürece müzakere yok" çıkışı, bu bağlamda net bir pozisyonun ifadesidir. Tüm bu diplomasi trafiği aynı zamanda saldırılara karşı direnen İran'ın kırmızı çizgilerinin aşındırılması ve en sonunda boyun eğdirilmesi amacı da taşıyor.

TRUMP'IN "PAPATYA FALI"

ABD'nin bölgedeki piyonu olan İsrail'e sağladığı hava savunma sistemleri, istihbarat paylaşımı, füzeler, bombalar, mali destek ve siyasi koruma şemsiyesi; son olarak gerçekleştirdiği doğrudan saldırı İsrail'in saldırganlığını daha da cesaretlendiriyor. ABD'nin savaşa doğrudan dahil olması ise, Tel Aviv'deki yönetimin belli açılardan sıkışmasından kaynaklanıyor. Zira İran'ın savaştaki güçlü direnişi yalnızca Tel Aviv'de değil, Washington'da da kaygı yaratıyor. Bu nedenle, "saldırabiliriz de saldırmayabiliriz de" diyerek papatya falı aymazlığında açıklamalar yapan Trump, nihayetinde gerçek tercihini ortaya koyarak savaşa doğrudan katılma katılmaya yöneliyor.

KİTLESEL GÖÇ İHTİMALİ

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), İran'dan başlayabilecek bir göç dalgasına karşı "acil durum" planları hazırladığını duyurdu. Bu, çatışmanın sadece İran ve İsrail ile sınırlı kalmaya-

cağının, bölge ülkeleri başta olmak üzere Avrupa'ya kadar uzanabilecek insani, ekonomik ve siyasi bir krizin habercisidir. Ancak Avrupa bu krizi önlemek için İsrail'e baskı kurmak yerine, İran'ı "yumuşatmakla" meşgul. Görünen o ki, soykırımcı Netanyahu rejiminin Gazze'de insanlığa karşı işlediği suçlara ortak olan "Brüksel Troykası", İsrail'in ayakları altına serilen paspas olma alışkanlığını terk edemiyor.

Cenevre'deki görüşmeler sürerken İsrail Dışişleri Bakanı Gideon Saar'ın, İran'ı AB'yi "oyalamakla" suçlayan açıklamaları, Savunma Bakanı Israel Katz'ın ise Tahran'ı hedef alan saldırıların genişletilmesi emri vermesi de diplomasinin bir oyalama olduğunu gösteriyor. Gerçekte dünya kamuoyu ve İran oyalanıp aldatılmaya çalışıyor. Avrupa başkentlerinde diplomasi pozları verilirken, savaş tüm ölümcül şiddetiyle sahada sürüyor. ABD'nin fiilen savaşa girmesi, bu tiksinti verici tabloyu tamamlıyor.

Onlar masada otururken, İran halkına azgın bir saldırı gerçekleştiriliyor.

YALANLA SIRTLANAN BİR SAVAŞ

İran'ın nükleer silah geliştirdiğine dair herhangi bir kanıt bulunmamasına rağmen, bu yalan üzerinden kurulan savaş mekanizması, geçmişte Irak'ta, Libya'da olduğu gibi bir kez daha işlemeye başladı. Yine aynı senaryo: «Kitle imha silahı tehdidi var» diye başlayan dezenformasyon kampanyası, sonu görünmeyen bir yıkıma dönüşüyor. Oysa bu savaşın ama-

cı, İran'ın nükleer programını durdurmak değil; İran'ın bölgesel etkisini kırmak, enerji yollarını kontrol altına almak ve İsrail'in güvenliğini "askeri doktrin" düzeyinde tahkim etmektir. Batı, insan hakları ve uluslararası hukuk ilkelerini yalnızca kendi çıkarına hizmet ettiği sürece hatırlıyor. Daha doğrusu istismar ediyor. İsrail'in bu "ilkeleri" döne döne ayaklar altına almasına ise tam destek veriyor.

Görünürde İran ile İsrail arasında devam eden bu savaş, yalnızca iki ülkeyi değil, tüm Orta Doğu ve Avrupa'yı da etkileyebilir.

Eğer savaşın durması gerçekten isteniyorsa, Batı'nın önce yalanlarından ve İsrail'e verdiği sınırsız destekten vazgeçmesi, Netanyahu çetesini saldırıları durdurmaya zorlaması ve İran'a güven verecek adımlar atması gerekir. Oysa bugüne kadar yapılanlar, Avrupa devletlerinin böyle bir niyet ve gayelerinin bulunmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Zaten İsrail'in yürüttüğü savaşın, hepsi için yapılan "kirli bir iş" olduğunu bizzat kendileri söylemektedir.

Avrupa kamuoyu ve emekçileri, kendi iktidarlarının İsrail destekçisi politikalarının karşısında durmalı, bu sözde diplomatik girişimlerini teşhir etmeli, onları İsrail saldırganlığını mahkûm etmeye zorlamalıdır. Gerçek bir barışın yolu ancak halkların ortak mücadelesinden geçmektedir.

Saldırganlık karşısında iki yüzlü söylemler

G. Umut

İsrail'in, Batı emperyalizminin desteğiyle İran'a karşı giriştiği saldırganlık, Türk sermaye devleti ve AKP iktidarının bu konudaki iki yüzlülüğünü bir kez daha gözler önüne serdi. Saray rejimi görünürde Siyonist İsrail'in saldırılarına karşı çıkıyor. Gerçekte ise AKP iktidarı, Ortadoğu'nun yeniden dizayn edilmesinde ve bölge halklarına yönelik saldırganlıkta ABD-İsrail cephesine suç ortaklığı yapıyor.

AKP iktidarı, emperyalist saldırganlık karşısında iki yüzlü bir tutumla hareket ediyor. İsrail'in saldırılarına, en azından göstermelik sert tepkiler verilirken, konu ABD'nin İran'a yönelik saldırısı olduğunda "endişelerini" dile getirmekten öteye geçemiyor. Bölgede lider ülke olma hayallerinden vazgeçemeyen AKP, bunun için ABD'nin iznine ve desteğine muhtaç olduğunun farkında ve buna göre davranıyor.

ABD'nin yeni Ortadoğu dizaynında, İsrail'in Filistin'deki soykırımı, Lübnan'a yönelik saldırılar, Suriye'de yaşanan gelişmeler ve ardından İran'a yönelik saldırganlık birbirini izledi. Bu sürecin ardından Irak'taki Haşdi Şabi'ye ve Yemen'deki Husilere yönelik saldırıların da gelmesi sürpriz olmayacaktır. İran saldırısı, bu emperyalist planların içerisinde önemli bir halkayı oluşturmaktadır. Saray rejimi, bu plan içinde kendisine biçilen rolden fazlasını elde etme peşindedir. Bir yandan İsrail'i suçlarken, diğer yandan onunla aynı cephede konumlanmaktadır.

HEGEMONYA KAVGASINDA PAY KAPMA HESAPLARI

Bu ortaklığa rağmen saray rejimi ile İsrail arasında bir alan kavgası da yaşanmaktadır. İktidarın bazı tutumları çelişkili gibi görünse de, aslında bölgesel hegemonya mücadelesi içindeki politik hesap ve kaygıları yansıtmaktadır. Saray rejimi, emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda, Siyonist saldırganlıkla şekillenilmeye çalışılan yeni düzende daha etkin bir rol oynamak istemekte bunun gereklerini yapmaya hazır olduğunu göstermekte ama sunduğu hizmetlerin karşılığında bölgenin parsellenmesinden pay talep etmektedir. Fakat Siyonistler ve bazı emperyalist güçler, kendilerine büyük hizmetlerde bulunan, NATO gibi emperyalist savaş aygıtının en büyük or-

dularından birine sahip olmakla övünen ve Batı'ya yaptığı "kıymetli" hizmetleri sürekli hatırlatan Saray rejiminin "kurtlar sofrasına" oturmasını engellemeye çalışmaktadır.

GÖSTERMELİK TEPKİLER, GERÇEK ORTAKLIKLAR

AKP'nin riyakâr sözcüleri, gerçek tutumlarını gizlemek için ne söylerse söylesin, yaşananlar Türk sermaye devletinin Ortadoğu'nun yeniden dizayn edilmesinde ABD ve İsrail'in önemli bir ortağı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Kürecik Radar Üssü halen İran'ı gözetleyip İsrail'e istihbarat sağlamaktadır. Öte yandan, Filistin'de süren katliamlara ve İran'a yönelik saldırılara rağmen, İsrail'le her türlü ilişki sürdürülmektedir. Madlen Yelkenlisi için göstermelik çağrılar yapan iktidar, İsrail ordusuna çalışan VELA hakkında tek kelime edememiştir. Hatta Saray'ın Ticaret Bakanı Ömer Bolat, bu ilişkileri şu sözlerle savunmuştur: "Gemiler bize uğradıktan sonra İsrail'e de gidebilir, engelleyemeyiz. Başka ülkenin şirketlerine öyle davranırsak ticaret yapamaz hale geliriz."

Ne de olsa soykırımcı İsrail devletiyle yaşanan çıkar çatışmaları ne olursa olsun, onunla sürdürülen ticaret ve diğer ilişkiler, emperyalist kampta yer almanın

vazgeçilmez koşuludur.

İÇ CEPHEYİ GÜÇLENDİRME OYUNU: "SIRA TÜRKİYE'YE GELECEK"

Bir de meselenin iç politikaya dönük yönü var. Saray rejimi, çıkan savaşı bir nimet olarak görüp istismar etmeye çalışıyor. Her fırsatta "Sıra Türkiye'ye gelecek" söylemini tekrarlayıp, bu söylem üzerinden iç cepheyi güçlendirme çağrıları yapıyor. Bu söylem her türlü toplumsal eleştiri ve tepkiyi hainlikle eş tutarak baskı ve zorbalık politikalarına yeni bir dayanak oluşturma amacı taşıyor. Kaybettiği toplumsal meşruiyeti ve güç kaybını, sözde İsrail tehlikesi üzerinden telafi etmeye çalışan iktidarın savaş stratejisinin bir yönünü de bu iç politika oyunu oluşturuyor.

BÖLGE EMEKÇİLERİN ORTAK MÜCADELESİ

Emperyalistler, "insan hakları", "demokrasi" ve "barış" söylemlerini kendilerine kalkan yaparak bölge halklarına yıllar boyunca kan kusturmuşlardır. Bu güçlerin bir yere gerçekten barış ya da demokrasi götördükleri asla görülmemiştir. Aksine, götördükleri yalnızca savaş, işgal, yıkım ve ölüm olmuştur. Bu kaba ikiyüzlülük seremonileri açık bir

sınıfsal karakter taşımaktadır: asalak sermaye sınıfının karakteri.

Emperyalist nüfuz ve hegemonya mücadelesinde pay kapmaya çalışan, bölgesel liderlik hayalleri kuran Türk sermaye devleti, Emperyalist-Kapitalist sisteme ve Batı emperyalizmin Ortadoğu'daki savaş makinesi olan soykırımcı İsrail devletine göbekten bağlıdır. Bu açıdan bakıldığında, Ortadoğu'da kanla örülen yeni süreçteki konumu, tartışmasız biçimde Batı emperyalizminin ve İsrail'in yanındır. Bölgesel çekişmeler, kısmi çıkar çatışmaları ve büyük güç olma konusunda görülen hayaller bu temel gerçeği zerre değiştirmez.

Ortadoğu'da yaşanan süreç ve oluşan tablo bir kez daha göstermiştir ki, halklar denkleme girmedikleri sürece zorbalar "top çevirmeye" devam edecektir. Bu koşullarda, bölge halklarının savaş ve saldırganlığa karşı anti-emperyalist/anti-Siyonist bir program etrafında birleşip mücadele etmesi kritik bir önem taşımaktadır. Türkiye işçi ve emekçileri ile devrimci-ilerici güçlerin önünde iki temel görev durmaktadır:

Bölge halklarını böyle bir mücadele hattı etrafında birleştirmek ve emperyalist-siyonist saldırganlığa suç ortaklığı yapan Saray rejiminin halk düşmanı politikalarına karşı mücadeleyi örgütlemek.

Saray rejimi baskı ile ayakta kalıyor

Sermaye ve emperyalistlerin desteğiyle 2002’de iktidara gelen AKP, artık varlığını tek adama diktasına dayalı bir baskı rejimi olarak sürdürüyor. Gelineen noktada mafyatik bir yapıyı andıran bu kokuşmuş rejim, kendi sefil ikbali uğruna düzen içi muhalefete bile azgınca saldırıyor.

Öte yandan AKP, iliklerine kadar işlemiş olan çürümeyi tüm topluma da enjekte ediyor. Aklınıza gelebilecek tiksinti verici her türlü kirli iş, artık gizleme gereği bile duyulmadan alenen yapılıyor. Bu kirli işleri yapanlar, saray rejiminin çatısı olan Cumhur İttifakı partilerine mensupsa, çoğu zaman gözaltına bile alınmıyor.

Saray rejimine muhalif bir kişinin bir sözü, bir paylaşımı, kişi mevcut düzenin genel çıkarlarını savunuyor bile olsa, tutuklama ya da gözaltı gerekçesi sayılıyor. İnsanlara açıkça “Ya saray rejimine biat et ve her şeyden korun, ya da her türlü keyfi saldırıya açık ol” deniyor.

19 Mart sonrası gerek sokakta gerek yargıda gerekse hapishanelerde artan baskı ve zorbalıklar sermaye devleti açısından yeni değil. Ancak, düzen partisi olan CHP ve mensuplarına yönelik bu tür saldırılar yeni yaşanıyor. Elbette CHP’liler geçmişte de devlet şiddetine maruz kaldılar; işçi, emekçi ya da öğrenci kimlikleriyle bu şiddeti yaşadılar. Fakat CHP’nin kurumsal kimliği bu şekilde uzun yıllardır doğrudan hedef alınmamıştı.

İmamoğlu gözaltına alınıp tutuklandığında bir halk hareketi ortaya çıktı. Bu halk hareketi, saray rejiminin bazı planlarını engelledi. Ancak CHP’li belediyelere yönelik yargı terörü hız kesmeden devam etti. Cumhur İttifakı’na mensup partilerin yönettiği belediyelerde ortaya saçılan yolsuzluklar yargı tarafından gör-

mezden gelirken, CHP’li belediyelere yönelik “yolsuzluk” gerekçesiyle gözaltı ve tutuklama terörü sürdürüldü. Bu belediyelerde gerçekten yolsuzluk olup olmadığının bağımsız olarak, saldırıların esas amacının muhalefeti baskıyla etkisizleştirmek olduğu açıktır.

Saray rejimi, derinleşen ekonomik krizle birlikte toplumsal desteğini büyük ölçüde yitirmiş durumda. Ne manipülasyonlar, ne ideolojik ve kültürel farklılıkları kaşıyan kutuplaştırma politikaları, ne de rüşvet yerine verilen “sosyal yardımlar” artık toplumsal desteği yeniden üretmiyor. Gelineen yerde AKP in herhangi bir seçimden zaferle çıkması oldukça zor gör-

rünüyor.

İşte bu yüzden, bugüne kadar devrimcilere, Kürt yurtseverlerine ve düzen muhaliflerine uygulanan sokak ve yargı teröründen, şimdi düzen muhalefeti de payına düşeni alıyor. Bu yöntemle sindirilmek ve güçten düşürülmek isteniyor.

Bu düzenin yasalarına göre bile hukuki hiçbir dayanağı olmayan tutuklamalar; itirafçı, gizli tanık ifadeleriyle verilen cezalar; yargı aşamasındayken kilometrelerce uzaktaki hapishanelere sürgün edilmeler; ve hapishanelerdeki insanlık dışı hak ihlalleri...

Devrimciler tüm bunlara yıllardır göğüs geriyor ve karşısında mücadele edi-

yor. Ne düzen muhalefeti ne de onun medyası, bu saldırılara bugüne kadar gereğince yer vermedi. Şimdi ise bu hak ihlallerini, ancak saldırılar kendilerine yöneldiği ölçüde gündeme taşımaya başladılar.

Tüm bu antidemokratik uygulamalara karşı, devrimci ve ilerici güçler gereğince tepki göstermeli; kitlelerde oluşan tepkiyi hukuksuz tutuklamalara, hapishanelerdeki hak ihlallerine ve sürgünlere karşı sokaklarda bugüne kadar sürdürdükleri mücadeleyi büyütmek için değerlendirmelidir.

H. ORTAĞCI

İşçi Emekçi Birliği bugün (24 Haziran) saat 20.00’de Kadıköy İskele Meydanı’nda emperyalist saldırganlığa karşı eylem gerçekleştirdi.

Yapılan konuşmalarda ve basın metninde işçi sınıfının başta Ortadoğu halkları olmak üzere tüm dünya halklarının kurtuluşunun ve geleceğinin emperyalist saldırganlığa dur demekten geçtiği vurgulandı. Dünya halklarına karşı en büyük tehdidin emperyalist güçler olduğunu “demokrasi”, “insan hakları”,

“Savaş aygıtı NATO’ya dur de!”

“nükleer tehdit” bahaneleri ile hegemonyalarını güçlendirmeye çalıştıkları ortaya konuldu. Bütün söylemlerine karşı Türk Sermaye devletinin emperyalizm ve siyonizmle ilişkilerini devam ettirdiği vurgulanan açıklamada rejimin Ortadoğu’da akan kandan sorumlu olduğu vurgulandı. Türkiye’nin de üyesi olduğu NATO’nun ve emperyalistlerin tüm dünya

halklarına karşı bir tehdit ve savaş aygıtı olduğu söylenerek “NATO’dan çıkılması”, “emperyalist üslerin kapatılması” çağrısı yapıldı. Emperyalizm ve siyonizmin İran’daki gerici rejimi ve nükleer silahları bahane ederek saldırmasının kabul edilemez olduğu gerici rejimlerin emperyalist müdahalelerle değil halkların ortak mücadelesi ile yıkılabileceği

vurgulandı. Açıklamanın sonunda tüm işçi ve emekçilere, “emeğine geleceğine özgürlüğüne sahip çıkmak için emperyalizm karşı mücadele” çağrısı yapıldı.

Eylem boyunca sık sık „Emperyalizm yenilecek direnen halklar kazanacak!“, „Yaşasın işçilerin birliği, halkların kardeşliği!“, „Emperyalistler, işbirlikçiler 6. filoyu unutmayın!“, „NATO’dan çıkılsın emperyalist üsler kapatılsın!“ sloganları atıldı.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi'nin 55. yıl dönümü...

Bugünlere de yol gösteren direniş!

Gelişen işçi sınıfı hareketini bastırmak amacıyla sermaye düzeni saldırıya geçmiş, "DİSK'in çanına ot tıkmak" için yasa hazırlamıştı. Ancak işçi sınıfının görkemli ayağa kalkışıyla saldırı püskürtülmüştü. İktidar grevlerle, direnişlerle, fabrika işgalleriyle gelişen işçi sınıfı hareketini dağıtmak için bir hamle yaptı. Hedef sadece DİSK değil, bir bütün olarak sınıf hareketiydi. Nitekim farklı işkolu ve sendika üyesi işçiler tarafından saldırı tam da böyle algılanmış, egemenlerin vurmak istediği pranga birleşik-kitlesele bir direnişle parçalanmıştı. 15-16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişi, birleşik karakteri, sınıfa karşı sınıf bakışı, kararlılığı ile hala da aşılamamış görkemli bir eylem olarak tarihe kaydedildi.

15-16 Haziran Direnişi, işçi sınıfının ülkede tuttuğu yerin, eylem kapasitesinin, yaptırım gücünün ve toplumsal yaşamda bir sınıf olarak öncü rolünün belirginleştiği bir olay olarak yaşandı. Kuşkusuz bu büyük eylem öncesi ve sonrasıyla bir dizi temel özelliği üzerine tartışma yürütülebilecek, dersler çıkartılabilecek, yol gösterici bir deneyim olabilecek yönler taşıyor.

İçinden geçtiğimiz şu ağır ekonomik, sosyal, siyasal kriz atmosferinde, kapsamlı yıkım saldırılarına karşı mücadelede izlenmesi gereken yolu, 55 yıl

önce gerçekleşen bu görkemli direniş gösteriyor. İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerin içine hapsedildiği bunalıcı atmosferin parçalanması için hareket noktasının nasıl olması gerektiği hakkında fikir veriyor. Sermaye düzeninin ideolojik, politik, ekonomik, sosyal saldırı dalgasının doruğa çıktığı bir evrede, işçi sınıfının bunu ancak topyekûn bir direnişle püskürtülebileceği gerçeğine 15-16 Haziran direnişi ışık tutuyor. Saldırıları ancak işçi sınıfının birleşik, kitlesele ve kararlı mücadelesi ile karşı konulabileceğini gösteriyor.

İşçi sınıfı hareketi uzun süreden beri içinde bulunduğu zayıflık tablosunu aşamıyor. Sermayenin gerici ideolojik hegemonyasının derin etkisi altında bulunan işçiler, AKP-MHP rejiminin dayattığı ekonomik, sosyal ve siyasal kuşatma altında tutuluyor. Örgütlülük ve bilinç alanındaki zayıflıklar, sendikal bürokrasinin baskın

etkisi bu geriliği besliyor ve bundan dolayı tablo giderek ağırlaşıyor. Ekonomik/sosyal yıkım saldırıları karşısında hak talepli eylemler yaşansa da bunlar kimi dönem yaygınlaşsa da etkili bir çıkışa dönüştürmüyor. Ekonomik-sosyal talepler sınırında, fabrika ölçeğinde, parçalı ve dağınık çıkışlar olmanın ötesine geçemiyor. Bu tablo işçi sınıfı hareketini geriletıyor, dinci-ırkçı ideolojik etkinin kırılmasını zorlaştırıyor ve ekonomik-sosyal kayıpların artmasına zemin hazırlıyor.

Sermaye düzeninin işçi sınıfına yönelik bütünlüklü bir saldırı yönelttiği bu süreçte sınıf mücadelesini güçlendirilme ihtiyacı her geçen gün daha yakıcı hale geliyor. Bu ise son yıllarda gittikçe yaygınlaşan fabrika eylemlerinin, hak talepli direnişlerin güçlendirilmesinden, yaygınlaştırılmasından, giderek bu grev ve direnişlere birleşik bir karakter kazandırma çabasından geçiyor. Ekonomik-sosyal yı-

kım saldırıları, temel demokratik hak ve özgürlüklerin gasp edilmesi, artan baskı koşulları, kısacası çok yönlü krizlerin tüm faturası temelde işçi sınıfına ve emekçilere yüklenmiş durumda. Bu saldırı furyası ancak faturayı ödemeyi reddeden bir bakış, örgütlenme ve mücadele çizgisinin sınıf kitleleri tarafından benimsenmesiyle püskürtülebilir.

İşçi sınıfının taban örgütlülüğüne dayalı iradesini güçlendirmek, hareketini geliştirip birleştirmek, mücadeleyi fiili-meşru bir zemine oturtmak yüklenilmesi gereken temel halkalardan biri. İşçi sınıfı, önünü tıkayan engelleri sınıfa karşı sınıf bakışıyla örgütlenip mücadele ederek aşabilir, kaybettiklerini geri alabilir, ideolojik-politik kuşatmayı kırabilir, sendikaları bürokratik kastın sultasından kurtarıp gerçek birer mücadele örgütü haline getirebilir, maruz bırakıldığı ekonomik/sosyal yıkım saldırılarını durdurabilir. Bu güç işçi sınıfının saflarında fazlasıyla var. 15-16 Haziran Direnişi bunu kanıtlayan bir büyük eylem olarak orta yerde duruyor. İleri-öncü işçiler, şu sıralarda grev ve direnişlerle hak mücadelesi veren sınıf bölükleri, bir kez daha bu görkemli işçi direnişinin deneyimlerine bakabilmeli, onun ışığında güncel mücadele yolunu yeninden çizmelidirler.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde örgütlü Genel-İş İzmir 1, 2, 3 ve 9 No'lu şubelerin, Toplu İş Sözleşmesi'nin tıkanması nedeniyle yedi gün süren grevi önemli sonuçlar ortaya koydu.

Genel-İş Sendikası, greve çıkmadan önce İBB Başkanı Cemil Tugay ve bürokratlarla defalarca görüşme talep etmesine rağmen muhatap alınmadığımız için, biz işçilerin başka bir seçeneği kalmamıştı. Haklarımız için elimizdeki tek silah olan hizmetten gelen gücümüzle, grev hakkımızı kullanarak haklı ve meşru biçimde greve çıktık.

Bu süreçte yaşananlar, iktidara yürüdüğü söylenen CHP'nin kendi belediyelerinde işçilere karşı yürütülen linç kampanyalarına sessiz kalmakla yetinmediğini; belediye başkanı ve bürokratları aracılığıyla bu kampanyaları bizzat örgütlediğini gösterdi. Söz konusu işçilerin hakları ve talepleri olduğunda CHP ile AKP arasında çok büyük bir fark ol-

İzBB grevinin ardından!

madığını bu grev sürecinde bir kez daha gördük.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve bürokratları, biz işçilerin üzerinde ciddi baskılar uyguladı. Mobbing gibi yöntemler denediler. "Sosyal demokrat" olduğunu söyleyen belediye başkanları, AKP ile aynı tutumu sergilemekte bir sakınca görmedi.

İşçi sınıfı, haklarını korumak ve geleceğine sahip çıkmak için en güçlü silahı olan üretimden gelen gücünü kullanır. Biz de öyle yaptık. Sınıf mücadelesi tarihi bunu gösteriyor. Bu, aynı zamanda uzun mücadeleler sonucunda elde edilmiş yasal bir haktır. Bizimle birlikte, açlığa, yoksulluğa ve sefalet koşullarında yaşamaya "hayır" demek için ülkenin birçok yerinde işçiler grevdeydi. Bizim

grevimizde olduğu gibi, tüm grevlerde patronlar işçileri ayırtırmak ve grevi kırmak için aynı argümanları kullanıyor. Ülkedeki krizin sorumlusu işçilerimiz gibi gösteriliyor. Oysa ne belediyelerin borç batağında olmasının ne de ülke krizinin sorumlusu biziz.

Belki halka gerçekleri anlatmakta ve desteğini örgütlemekte yetersiz kaldık. Ama bundan sonra buna özel bir önem vermeliyiz. Bunun yol ve yöntemlerini mutlaka bulmalıyız. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ve bürokratları şimdiki kadar bu durumu etkili bir şekilde kullandı. Baskı ve çarpıtmayla haklı ve meşru taleplerimizi bastırmaya çalıştı.

AKP'nin yıllardır işçi sınıfının kazanılmış haklarına yönelik saldırıyı planlı ve sistematik biçimde sürüyor. Böyle bir

dönemde, işçilerin ve emekçilerin haklı taleplerine yönelik saldırılar nereden gelirse gelsin; sendikaların, sivil toplum kuruluşlarının ve muhalif çevrelerin bu saldırılara karşı ortak bir duruş sergilemesi zorunludur. Genelde ve yerelde hakları için direnen işçi sınıfı, sınıf olma bilinciyle, programlı ve örgütlü bir tutumla mücadeleyi güçlendirmelidir.

İş yerlerinde, işçiler olarak artık kendi sınıf bilincimizle bu tür saldırılara karşı, bulunduğumuz her yerde örgütlü bir duruş ve kararlı bir tavır sergilemeliyiz. Aksi hâlde, işçi sınıfının bedel ödeyerek kazandığı haklara yönelik bu saldırılar devam edecektir. Ekonomik, sosyal, kültürel ve ideolojik saldırıların yoğun olduğu bu dönemde, başka bir çıkış yolu yok. Kazandığımız hakları korumak ve sermaye partilerinin bize reva gördüğü yaşama karşı, işçi sınıfının devrimci-politik tavrını yatararak mücadele etmeliyiz.

İZMİR'DEN GENEL İŞ ÜYESİ BİR İŞÇİ

TPI ve DYO işçileri 15-16 Haziran'da alanlardaydı...

İzmir 15-16 Haziranı'ndan gözlemler

İşçi sınıfının bu topraklardaki en önemli ve birçok yönüyle aşılamamış eylemi olan 15-16 Haziran'ın 55. yıldönümü geride kaldı. Ülkenin birçok yerinde bu şanlı mücadele günü etkinliklere konu edildi.

Bu etkinliklerin belki de en anlamlısı grevde olan TPI ve DYO işçileri tarafından gerçekleştirildi. Petrol-İş üyesi TPI ve DYO grevci işçileri bu önemli günü iki ayrı etkinliğe konu ettiler. 14 Haziran'da TPI grev alanında gerçekleşen etkinlikte Emeğin Kurtuluşu adına bir sunum yapıldı ve TÜSTAV tarafından hazırlanan 15-16 Haziran belgeseli gösterildi. 16 Haziran'da ise Çiğli Organize Sanayi Bölgesi'nde bir yürüyüş gerçekleştirildi.

Bu etkinlik ve eylem programıyla işçiler kendi mücadeleleriyle 15-16 Haziran arasında tarihsel bir köprü kurdular. Bu büyük direnişi anlamaya ve anladıklarını sınıfın diğer bölüklerine taşımaya çalıştılar. Grevdeki bir grup işçinin bunu üstelik bir sanayi bölgesi içerinden tam da grev silahını kuşanmışken yapması kuşkusuz çok anlamlıydı.

Ama bu eylem ve etkinliklerin başka bir önemi de vardır. Bu TPI ve DYO grevlerinin bir özelliğini de ışık tutuyordu. Sermaye düzeninin unutturmaya çalıştığı grev silahını sefalet dayatmalarına karşı kullanan işçiler, son yıllarda gerçekleşen grevlerde temel davranış biçimi haline gelen "kendi içine kapanma" halini de aşarak mücadelelerini diğer sınıf kardeşlerine taşımaya çalıştılar, çalışıyorlar. Kuşkusuz bu çabaları tıpkı kendi mücadeleleri gibi bir dizi eksiklik ve zayıflık barındırıyor. Ancak grevci işçiler bizzat mücadele içinde öğreniyor, bu eksiklikleri aşmak için çaba harcıyor. Bunu yaparken de sınıf olmayı öğreniyorlar.

Temel Conta işçilerine yapılan saldırı karşısında desteğe giden, süren grevleri birleştirmek için inisiyatif alıp Çiğli Meydanı'nda kitlesel eylem gerçekleştiren, bunu 15-16 Haziran Direnişi'nin yıldönümü vesilesiyle etkinlik ve OSB yürüyüşü düzenlemekle birleştiren işçilerin şimdiden çok şey kazandığını söylemek abartı olmayacaktır.

TPI grev alanında 15-16 Haziran etkinliği gerçekleştiren DYO ve TPI işçileri, bu büyük direnişin tarihi ve deneyimleri üzerine durdular. Birçok TPI işçisinin etkinlik sonrası yorumlarında "15-16 Haziran

ran Direnişi'ni bu etkinlik vesilesiyle öğrendiklerini" belirtmeleri etkinliğin işlevi konusunda yeterli bir fikir veriyor. Yürüyüş ise ön süreciyle birlikte kuşkusuz bambaşka bir anlam taşıyordu. Grevci işçiler ekipler kurarak çıkarttıkları bildiri ile hem 15-16 Haziran'ı hem de grevlerini sınıf kardeşlerine anlattılar, kentin merkezi noktalarında, servis güzergahlarında ve fabrika önlerinde dağıtımlar gerçekleştirdiler. "15-16 Haziran ruhuyla sefalet dayatmalarına karşı mücadeleyi büyütüyoruz" şiarıyla gerçekleştirdikleri yürüyüşle şehir merkezlerinde düzenlenen basın açıklamalarına sıkışmış 15-16 Haziran etkinliklerini, fabrika önlerine, Çiğli Organize Sanayi Bölgesi'ne taşıdılar. OSB içinde düzenlenen coşkulu ve kararlı yürüyüş görülmeye değerdi. Örgütlü-örgütsüz onlarca fabrikaya mücadele ve örgütlenme çağrısı yaptılar. Değişik fabrikalardan alkışlarla destek gören işçilere en güçlü destek Birleşik Metal'de örgütlü ZF işçilerinden geldi. İş bırakıp bahçeye çıkan ZF işçileriyle fabrika önünde bekleyen grevci işçiler dakikalarca karşılıklı sloganlar attılar, birbirlerini alkışladılar. "Birleşe birleşe kazanacağız" sloganına somut bir anlam kazandırdılar.

Bu yılın 15-16 Haziran sürecinin İzmir'de bir diğer öne çıkan yanı, kentte on binlerce üyesi olan DİSK'in bu şanlı mücadele gününü büyük bir kayıtsızlıkla geçirmesi oldu. DİSK şahsında işçi sınıfı mücadelesine vurulmak istenilen zinciri kırmak için başlamış, Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran'ı bu yıl İzmir'de

DİSK'in gündemine giremedi. Dahası, TPI grevini ziyaret etmek için arayan DİSK yönetimine Petrol-İş yöneticileri düzenleyecekleri eyleme katılmalarını önerince "Evet, tabii ki" diyen DİSK yönetiminin eyleme katılmaması, bu konuda bir dönüş bile yapmaması, hatta örgütlü olduğu fabrikalara yürüyüşün iptal edildiğini söylemesi oldu. Bu tuhaf tabloyu sol sosyalist kurumların eyleme olan ilgisizliği tamamladı.

Şehrin değişik yerlerinde 15-16 Haziran'a dair etkinlikler gerçekleştiren, hatta bunun için işçileri kendi etkinliklerine çağıran bazı kurumlar böyle bir günü anmak için grevci işçiler tarafından Organize Sanayi Bölgesi içinde gerçekleştirilen yürüyüşe ilgisiz kalabildiler. Bunun en ibretlik örneğini TKP sergiledi. Bir gün önce kendilerinin düzenledikleri etkinliğe işçileri davet etmeleri ve önemli sayıda işçinin etkinliğe katılmasına rağmen işçilerin düzenlediği yürüyüşe TKP sembolik olarak bile katılma gereği görmedi. Bu tablo, söylem ve iddiaları ne olursa olsun, solun önemli bir kısmının sınıftan, onun eylem ve mücadelesinden kopukluğunun yeni bir göstergesi oldu. Bir de eyleme katılıp, buradaki eylemi nasıl büyütürüm, grevleri nasıl güçlendiririm diye bakmak yerine burayı kendini gösterme alanı olarak görenler var tabii.

EMEP'in bir-iki dakikalık kendi kampanyası için konuşma talep etmesi belki kendi başına bir sorun değildi ama eylemde okunan basın metninden çok daha uzun bir metinle eylem içinde ey-

lem örgütlemeye çalışmaları, zaten önden "Kampanyamızın sonuç eylemini yürüyüşte yapıyoruz" türü bir söylemle işçilerin düzenleyeceği eyleme çağrı yapmaları, grevci işçilerin ortaya koyduğu inisiyatifle gerçekleşen, işçilerin kendi grevleriyle tarihi bir direniş arasında politik ve manevi bağ kuran eylemin anlamını bir kenara koyup kendi çalışmalarının duyurusunu esas almaları kimin neyi önemseytiği konusunda yeni bir gösterge oldu.

İşçi sınıfı mücadelesi, kendi tarihinden öğrenerek, geçmişte yaratılan deneyim ve geleneğin birikimi üzerinden gelişebilir, güçlenebilir ve daha ileri deneyimler yaratabilir. 15-16 Haziran direnişi bu tarihin önemli kilometre taşlarından biri, belki de en önemlisidir. Ancak sınıf hareketinin zayıflığı, içinde bulunduğu genel hareketsizlik halini aşamaması, böylesi önemli tarihi olayların yeteri ilgiyle karşılanmaması, yol gösterici deneyimlerin bugünlere yeteri kadar taşınamamasına yol açıyor. Bu durum sınıfın genç kuşaklarının geçmişin birikimiyle yeterince buluşamamasının da zemini haline geliyor. Buna sendikal hareketin içinde bulunduğu atıl tablo, sol hareketin görünürde sınıfın mücadele tarihine çok ilgili olan ama bunu günün sınıf mücadelesi ihtiyaçlarından kopuk "tarihsel günler" olarak ele alan yaklaşımı da ekleniyor.

Sınıfın mücadele tarihi, yaratılan deneyimler "geçmiş yad etmek" ya da "propaganda" düzeyinde söylemlerin konusu etmek için değil; güncel mücadeleyi güçlendirmek için önemlidir. Petrol-İş İzmir Şube üyesi TPI ve DYO işçileri, tüm eksiklik ve zayıflıklarına, tüm deneyimsizliklerine rağmen bu yılın 15-16 Haziran'ını buna uygun bir çabayla örgütlemeye çalıştılar. Elbette bu çabalarında Petrokimya İşçileri Birliği ve sınıf devrimcilerini yanı başlarında buldular. TPI ve DYO grevleri ne tür maddi kazanımlar sağlayacak bunu işçilerin mücadelesi ve sınıf mücadelesinin genel seyri belirleyecek. Ama şu ana kadarki mücadele anlayışıyla işçilerin bu maddi kazanımlardan ötesini daha bugünden elde ettiği açık.

İZMİR'DEN BİR KIZIL BAYRAK OKURU

Kamu sözleşmesinde sefalet dayatması ve görevler

Dört aydır işi sürüncemede bırakarak işçileri oyalayan AKP-MHP rejimi, nihayet Kamu TİS'lerine ilişkin teklifini yaptı.

AKP iktidarı sefalet artışını dayatıyor! İktidar adına masaya oturan TÜHİS, 2025 yılının ilk 6 aylık dönemi için yüzde 16, yılın ikinci 6 ayında ise yüzde 8 ücret zammı teklif etti. 2026 yılı için ise zam teklifi ilk 6 ay için yüzde 7, ikinci 6 aylık dönem için ise yüzde 5 oldu. Sosyal haklarda ise önerilen ücret zammı oranında artış teklif edildi.

TÜİK'in beş aylık sahte enflasyon rakamı yüzde 15! AKP iktidarının teklifi ise yüzde 16! AKP iktidarının yıl sonu enflasyon "hedefi" yüzde 19 ila 29 arasında. TÜHİS'in zam teklifi, ilk yıl için yüzde 25,28!

Saray rejiminin 105 gün sonra masaya sunduğu teklif, kamu işçisinin kayıplarını karşılamaktan çok uzak. Kamu işçilerine en kaba haliyle sefaleti dayatan AKP iktidarı, derinleşen ekonomik krizin faturasını özelde kamu işçisine genelde emeğin toplumsal kesimlerine yüklemeye saldırısına devam edeceğini ilan etti.

Saray rejiminin yaptığı teklif, kamu işçisini ve emekçileri hiçe sayma zihniyetine uygundur. Uygundur, zira Saray rejimi her konuda olduğu gibi TİS süreçlerinde de emekçileri yok sayıyor. Tüm kaynakları ise kapitalistlerin hizmetine sunuyor. Bunun için, tam bir küstahlıkla kamu işçisine sefaleti dayatıyor.

AKP iktidarı yaptığı teklifle, kamu işçilerinin insanca yaşamaya yeten ücret talebine geçit vermek istemediğini gösterdi. Bir defa daha "fedakarlığı kamu işçisi yapsın" diyor. Kamu işçilerinin yüksek olan vergi yükünün düşürülmesi istemini ise yine duymadı. "Vergi soygununa devam" dedi.

Sermaye düzeninde "Vergi rekortmeni" her daim işçi sınıfı ile emekçiler olmuştur. Hem doğrudan hem dolaylı vergilerle işçi sınıfı ve emekçiler soyulmaktadır. Saray iktidarı sunduğu TİS önerisiyle vergi adaletsizliğine devam edeceğini de ilan etti.

TEKLİF SENDİKA AĞALARINI "HAYAL KIRIKLIĞINA" UĞRATMIŞ!

Toplantının ardından açıklama yapan Türk-İş Genel Başkan Yardımcısı Ramazan Ağa, "Bu teklif bizi hayal kırıklığına uğrattı. Kabul etmemiz mümkün değil"

Kamu işçisi, temel talepleri için vereceği mücadelenin hedefine sadece Saray iktidarını değil sendika ağalarını da çakmalıdır. Saray iktidarı ve onun basit birer aparatı olan sendika ağalarına karşı yükselteceği mücadeleyi kazanmak için grev silahını kullanmalıdır.

dedi.

Türk-İş ve Hak-İş ikilisi, kamu işçisine sefaleti reva gören AKP iktidarının tutumunu sözde "yadırgıyor". "Hayal kırıklığına" uğradıklarını söylüyorlar. Bu, tam bir sahtekarlık gösteresidir. Zira TÜHİS'in yapacağı zam teklifinin sefalet dayatması olacağını baştan biliyorlardı. Yaklaşık dört ay sonra TİS teklifi yapıldı. Bu süre boyunca AKP iktidarı adına masada olan TÜHİS temsilcileri cevap bile vermediler. Sendika ağaları bekleme tutumunun ne anlama geldiğini biliyorlardı. Buna rağmen sözde de olsa bir eylem takvimi ortaya koymadılar. Her aşamada sözleşmeyi masada bitirmeye hazır olduklarına dair rejime mesajlar verdiler.

Sendikaların ücret zammı konusunda yaptığı teklife iktidar yanıt vermezken, 600 binden fazla kamu işçisi, ocak ve mart aylarından beri sözleşmesiz, yani 2025 yılında ücret zammı almadan çalıştı, ancak sendika ağaları kıllarını kıpırdatmadılar. Türk-İş ve Hak-İş ağaları bu "sefalet teklifi" karşısında sözde esip gürleyecekler. Gerçekte ise, kamu işçisinin talepleri için geliştirebileceği örgütlü

mücadeleyi boğabilmek için dalkavukluk yaptıkları Saray rejimi ile ortak mesai yapacaklar.

KAMU İŞÇİLERİ NE YAPMALI?

Kamu işçileri ücretlerinin yoksulluk sınırının üstüne çıkarılması, vergi dilimlerinin sabitlenmesi, eşit işe eşit ücret ve sosyal yardımların ENAG enflasyonu oranında arttırılması için mücadeleyi büyütmelidir. Greve hazırlanmalıdır. İşyeri komiteleri, şube ya da bölgeler arası ortak mücadele platformları yoksa zaman geçirmeden kurulmalı, varsa grev hazırlığına başlanmalıdır.

Kriz koşullarında devam eden Kamu TİS'lerinde taleplerini kazanabilmek için kamu işçileri tabanda bir ve bütün olmalıdır. Zira belirleyici olan kamu işçisinin taban örgütlülüğünü örmesi ve mücadeleye hazır olduğunu muhataplarına göstermesidir.

Kamu işçileri sefalet teklifine karşı mücadeleyi büyütmeli, grev komitelerini oluşturmalıdır. Grev komiteleri ise mücadele araçlarının belirlenmesi, diğer iş yerleri ve iş kollarıyla koordinasyonun

sağlanması, eylem süreçlerinin planlanması, eylem ve etkinliklerin örgütlenmesi için seferber olmalıdır. Sendika ağalarını takip etmeli, onlar üzerindeki denetimi arttırmalıdır. Fiili eylem süreçlerini örgütlemeli, inisiyatifi sendika ağalarına bırakmamalı, tabir uygunsa onlara nefes aldirmamalıdır.

Saray iktidarı ve sendikalara çöreklenmiş bulunan ihanet şebekeleri, örgütlü ve greve hazır kamu işçilerini karşılarında görmedikleri sürece, sefalet ücretini pervasızca dayatmaya devam edecektir. Bu dayatmaların panzehiri ise eylemlerle, direnişlerle, grevlerle sınıf mücadelesini büyütme, işçinin üretim ve hizmetten gelen gücünü kullanmasıdır.

Kamu işçisi, temel talepleri için vereceği mücadelenin hedefine sadece Saray iktidarını değil sendika ağalarını da çakmalıdır. Saray iktidarı ve onun basit birer aparatı olan sendika ağalarına karşı yükselteceği mücadeleyi kazanmak için grev silahını kullanmalıdır.

Kamu işçisi için mücadeleyi büyütme zamanı!

Türk-İş, 600 bini aşkın işçiyi ilgilendiren Kamu Çerçeve Protokolü kapsamında AKP-MHP iktidarının önerdiği yüzde 16'lık sefalet zammını kabul etmeyeceğini açıkladı. Kabul etmedi, ancak grev kararlılığını içeren bir mücadele takvimi de ortaya koymaktan uzak durdu. Hak alıcı ve en etkin eylem olan genel grevin ise lafını bile etmedi.

Türk-İş ağaları, işçinin tepkisini üzerlerine çekmemek için önce bir hava boşaltma eylemi gerçekleştirdi. Anıtpark'tan Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın önüne yürüyüş gerçekleştirdi. Yürüyüş eylemini "güçlü bir uyarı" diye yutturmak istediler. Elbette kamu işçileri yutmadı. Bunun farkına varan bürokratlar, Türk-İş'in inandırıcılığını artırmak için eylem takvimi açıklamaya mecbur kaldı.

Türk-İş'in güçlü(!) diye tanımladığı eylem takviminin birinci haftası boyunca işçiler iş yerinin 500 metre yakınında toplanıp işyerine yürüyecekler! Yürüyüşün ardından basın açıklaması yapılacak. İkinci hafta işçiler işe başladıktan sonra iki saatlik oturma eylemi yapacak. Üçüncü hafta mesai bitiminde işçiler işyerini terk etmeme eylemi yaparak işyerlerinde sabahlayacaklar. Dördüncü hafta 81 ilde AKP il binaları önünde kitlesel basın açıklamaları yapacaklar. Beşinci hafta ise bir günlük iş bırakma eylemi gerçekleştirecekler. Uzun bir zaman dilimine yayılan bu eylem takvimi elbette Kamu işçisinin birikmiş öfkesini dindirmeyi onu oyalamayı hedefliyor. Yani ağa takımı hak kazanma çabasında değil, zevahiri kurtarma derdinde.

Sendika ağaları AKP iktidarının sefaleti dayatacağını biliyordu. Buna rağmen görüntüyü kurtarmak için bile öncesinde hiçbir eylem yapmadılar. Kamu işçisine "sabırlı olun" tavsiyesinde bulundular. Şimdi tabandan öfke ve tepki büyüyünce zamana yayılmış ve sonuç alıcı eylemlerden uzak bir program açıklamak zorunda kaldılar.

Bürokratların bu uğursuz rollerine rağmen mücadeleyi ilerletmek sorumluluk işçilere, özellikle de ilerici-öncü işçilere düşüyor. Kamu işçileri ücretlerinin yoksulluk sınırının üstüne çıkması için, reel olarak sıfır sözleşme tuzağına düşmemek için, vergi dilimlerinin sabitlenmesi için, eşit işe eşit ücret için, sosyal

yardımların ENAG enflasyonu oranında artırılması için mücadeleyi sürdürmeli, grev silahını kuşanmak için zaman yitirmeden hazırlıklarını güçlendirmeli, öfkesini dindirmek için açıklanan eylem programını hem iktidara hem de sendikal bürokrasisine karşı bir güç gösterisine çevirmelidir.

Kamu işçisinin sefalet dayatmasına vereceği esas yanıt ise grev olmalıdır. Kamu işçisi bütün gücüyle greve hazırlanmalıdır. İşyeri grev komiteleri, şube ya da bölgeler arası ortak grev komiteleri, mücadele platformları derhal kurulmalıdır.

Ekonomik ve sosyal yıkımın giderek derinleştiği bir dönemden geçiliyor. Kriz

koşulları ağırlaşıyor, kayıplar artmaktadır. Kamu işçilerinin ekonomik ve sosyal yıkımın, krizin faturasını ödememek için yapması gereken şey birliğini sağlamlaştırmak ve mücadeleyi büyütme. Kararlılığını hem TÜHİS hem sendika ağalarına göstermektir.

Saray iktidarı ve sendikalara çöreklenmiş bulunan ihanet şebekeleri, örgütlü ve greve hazır kamu işçilerini karşılarında görmedikleri sürece, küstahça tutumlardan vaz geçmeyecekler. Şimdi kazanana kadar grev iradesiyle mücadeleyi örgütleme zamanıdır.

Gericici-faşist iktidar, Kamu Çerçeve Protokolü sürecinde uzunca bir süre sessiz kalmış, ardından kamu işçileri ile dalga geçmesine yüzde 16 oranında ücret zammı teklif etmişti. İktidar adına masaya oturan TÜHİS, teklifini "güncelleyerek" yine dalga geçmesine teklifini yüzde 17'ye "yükseltti". Sefalet dayatmasına karşı tepki gösteren kamu işçileri ise pek çok yerde sokaklara çıktı, eylemler yaptı. İşçilerin eylemlerini hedef alan Diyanet İşleri Başkanlığı ise bir hutbe yayınlayarak "Kamuya ait işleri yavaşlatmak ya da aksatmak hem vebal hem de günahtr" dedi.

Saray rejimi, sefalet ücretleri dayata-

Kamu işçilerinin eylemi "günah" mı?

rak krizin tüm faturasını kamu işçilerinin sırtına yüklemeyi amaçlıyor. Elindeki kaynakları sonuna kadar kapitalistlerin hizmetine sunan iktidar, kamu işçilerine ise açlık ve yoksulluğu reva görüyor. Tüm bu dayatmalara ve iktidarın dört ay boyunca sessiz kalmasına karşı hiçbir şey yapmayan sendika bürokratları ise gelinen yerde işçilerin basıncıyla eylem yapmak ve grev söylemini kullanmak zorunda kaldılar.

Kamu işçilerinin gerçekleştireceği

eylem ve grevlerin önünü almak isteyen Saray rejimi ise elindeki tüm aparatları devreye sokmuş görünüyor. Bunun en ucube örneği ise Diyanet'in kamu işçilerinin eylemlerini "günah" ilan eden hutbesi oldu. İtibarından bir milim tasarruf etmeyen, kendine ayrılan devasa bütçeleri lüks arabalara, seyahatlere ve şatafata harcayan Diyanet'in, işçilerin insanca yaşamak için verdiği mücadeleyi "günah" ilan etmesi elbette tabiatına uygundur. Zira, sarayın etkili aparatla-

rından biri olan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın temel misyonu, emekçileri din istismarı üzerinden uyuşturmak ve edilgen kılmaktır. Öte yandan, Diyanet tarafından yayınlanan hutbede işçilerin eylemlerinin "günah" ilan edilmesi, kamu işçilerinin tepkisinden duyulan korkuyu da göstermektedir.

Kamu işçileri gericici-faşist iktidarın bu türden ayak oyunlarına prim vermemelidir. Kendi gücüne yaslanarak, haklarına sahip çıkmak için eylemlerini daha da büyütmelidir. Zira, sermaye devletinin sefalet ve kölelik dayatmasını boşa çıkarmanın yolu buradan geçmektedir.

100. yılında 1925 Kürt i

“Bir sakin kış gününde dağların tepesinden kopup gelen bir çığ, yuvarlandıkça cüssesi büyüyüp ağırlığı artan ve kütlesi büyüdükçe hızı çoğalan korkunç bir çığ... Önüne geleni ezip yıkan içtimai ve siyasi bir afet.”

Şark İstiklal Mahkemesi savcısı Ahmet Süreyya “Şeyh Sait hareketi” olarak adlandırılan 1925 Kürt olaylarını yıllar sonra yukarıdaki sözlerle anlatıyor. Gerçekten de 13 Şubat 1925 günü Diyarbakır’a bağlı Piran köyünde beklenmedik bir biçimde başlayan olaylar hızla yayılır. Fitili ateşleyenler dini önderleri Nakşibendi liderlerinden Şeyh Sait’in müridi iki asker kaçağıdır. “İki kaçak” askere gitmek istemez. Daha on yıl önce Allahuekber Dağları’nda ölüme sürülen 90 bin askerin akıbetlerini iyi bildiklerinden teslim olmazlar. Çünkü askere gidip de gelememek vardır. Savaş bitmiştir. Artık ailelerini ve halkını düşüncelerinin zamanıdır, askere gitmenin değil.

Şeyh Sait Baş Zabıtlardan, kendisine sığınanların o an değil, kendisi bir gün sonra Piran’dan çıktıktan sonra alınmalarını rica etse de bu rica kabul görmez. Şeyh Sait ikiliye teslim olmaları için elçi gönderir. “İki kaçak” yemin ettiklerini söyleyerek şeyhlerinin isteğine uymazlar. Patlayan silahlardan ulusal öfke çıkar ve önüne geçilemez bir sele dönüşerek Şeyh Sait’in dini otoritesine bağlı Piran (Dicle), Darahini (Genç), Hınıs, Muş, Palu, Elâzığ, Hani, Lice, Maden yöresine yayılır.

Harekete geçenler **Azadi Örgütü**’nün bölgedeki güçleridir. **Azadi** komitelerinin örgütlü olduğu 19 bölgeye yayılması beklenen hareket, Şeyh Sait’in dini otoritesinin olduğu yörelerle sınırlı kalır. Çünkü örgütün o aşamada harekete geçme kararı yoktur. Şeyh Sait *“olaylar kontrolümüz dışında patladı”* ve *“biz de düştük içine”* derken gerçeği ifade ediyor. **Azadi Örgütü**’nün isyan bölgesi dışındaki hücreleri olaylardan, iş işten geçtikten sonra ve yapılacak bir şey kalmadığında, haberdar olurlar.

Hareket Kürt ileri gelenlerini ve Kürdistan’daki tarikat şeflerini ikiye böler. Norşin’de Şeyh Mahsum, Hizan’da Şeyh Selahaddin ve Lice’de Şey Selim ve daha pek çok Nakşibendi tarikatı şefi ayaklanmaya karşı Ankara’nın yanında tutum alırlar. Dersim asıl olarak tarafsız kalır.

Varto ve Elâzığ gibi bölgelerdeki Alevi ileri gelenleri isyancılara karşı savaşırlar.

Beklenmedik bir hızlı yayılan hareket kontrolsüz davranışları da beraberinde getirir. İsyancılar kimi bölgelerde yağma, talan, çapul gibi işlere girişirler. Karerli Mehmet Efendi anılarında onların aynı zamanda insan onurunu zedeleyen davranışlarda bulunduklarını anlatır. Yapılanlar Ermeni tehciri dönemindeki uygulamaları hatırlatır niteliktedir. Şeyh Sait böyle davranışların önüne geçmeye çalışır ama onun kendi sözleriyle, *“önüne geçmek mümkün olmaz.”* Kontrol altına alınan Elâzığ ili yerli halkı, hassasiyetlerine gösterilen saygısızlıklar ve gereksiz kan dökülmesi nedenleriyle yeniden kaybedilir. Bu kırılma sürecinin ilk halkasıdır.

İkinci ve asıl önemli halka Diyarbakır’da kırılır. Başkent olarak düşünülen bu kentte **Azadi** komitesi sürecin dışında kalırken, isyan dalgası önce kent sakinlerinin, sonra Fransızların yardımıyla bölgeye intikal eden Türk ordu birliklerinin barikatlarına çarpar ve kırılır. Kırılma isyancı güçlerde hızlı bir dağılmaya neden olur. İsyancıların bir bölümü İran ve Suriye’ye kaçar. Şeyh Sait ve beraberindeki ise Binbaşı Kasım ve birkaç akrabası tarafından 15 Nisan 1925’te derdest edilerek Varto’da devlete teslim edilirler. İlk ifadesi Varto’da alınan Şeyh Sait ve arkadaşları kısa sürede Diyarbakır’a gönderilirler. Diyarbakır’da onları hukuk eğitimi

almadıkları halde atanmış mebuslardan oluşan Şark İstiklal Mahkemesi beklemektedir.

1925 Kürt olayları nedeniyle kurulan Şark İstiklal Mahkemelerinde 789 kişi yargılanır. Üçü çocuk toplam 422 kişiye idam cezası istenir. Toplamında 123 Kürt asılır. 25 kişi beraat ederken kalanlara ağır hapis cezaları verilir. Adına “mahkeme” denilen üç kişilik heyetin kararlarına karşı temyiz hakkı yoktur. Şeyh Sait ve 46 arkadaşı için 28 Haziran 1925 günü verilen idam kararı 29 Haziran sabahı infaz edilir.

1925 OLAYLARINA İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR

1925 olayları ve ona önderlik eden Şeyh Sait’in konumu uzun yıllar çok değişik tartışmalara konu edildi. Resmi tarih bu olayları yüz yıldır *“dış güçlerin kışkırtması”* olarak anlatıyor. Dinci-gerici çevreler yaşananı *“iman sahiplerinin din düşmanlarına karşı direnişi”* sayıyorlar. “Şeyh Sait Bulvarı” tartışmalarında görüldüğü üzere, Perinçek tayfası ile SİP-TKP Diyarbakır il örgütü aynı dilden ve aynı argümanlarla, olayları *“dinci gericiğin, kapitalist ilerlemeye inatçı bir şekilde direnen feodalizmin, Ankara’yı zayıf düşürmeyi amaçlayan Britanya emperyalizminin kışkırtması”* olarak sunuyorlar. Kürt hareketi mensupları ise 1925 olaylarını Kürtlerin “ulusal özgürlük hareketi” olarak tanımlayıp Şeyh Sait’i de

ulusal önderler içinde sayıyorlar.

Son 35-40 yıl içindeki gelişmeler ortaya yeni belgeler ve tanıklıklar çıkarttı. İnkarlılık sürdürülemedi. “Kürt realitesini kabul ediyoruz” açıklamasını, yasakların delinmesi ve arşivlerin parça parça açılması izledi. İsmail Beşikçi, Uğur Mumcu, Osman Aydın, Karerli Mehmet Efendi, Mahmut Akyürekli, Murat Bardakçı, M. Emin Sever, Kerem Serhatlı, Ayşe Hür gibi daha onlarcası sayılabilecek gazeteci ya da araştırmacının ortaya koydukları ile Şeyh Sait ve arkadaşları hakkında iddianame hazırlayan savcı Ahmet Süreyya Örgüevren’in 2002 yılında Temel Yayınları tarafından basılan *Şeyh Sait İsyanı* adlı kitabı “klasik” söylemi boşa düşürdü. O dönem yaşananların seyri ve mahiyeti artık yeterince açık.

HER SINIF ULUSAL SORUNU FARKLI ELE ALIR

Dinci-gerici Kürt çevreleri ile sosyal şoven sol tam yüzyıldır 1925 olaylarının Kürt halkının ulusal talepleriyle ilgili olmadığını yazıp dururlar. Her iki kesimin amaçları farklı olsa da kullandıkları argüman aynı: “Şeyh Sait ‘dinimiz için kıyam yaptık’ demişti.”

Oysa kimin ne dediğinden çok gerçeğin ne olduğu önemli. Ulus değişik sınıflardan oluşan heterojen bir sosyal yapıdır. Farklı sınıfların temsilcisi siyasi kişi ya

İsyanı ve Şeyh Sait-1

Baki Duman

da partiler, diğer tüm toplumsal, siyasal, iktisadi ve kültürel sorunlar gibi, ulusal sorunu ve siyasal demokrasinin konusu olan ulusların kendi kaderini tayin hakkını da mensubu oldukları sınıfın bakış açısı ve sınıf çıkarları çerçevesinde ele alırlar. Böyle bakıldığında, pratik planda hangi biçimde ortaya çıkmış olursa olsun, 1925 olaylarının Kürt halkının kendi kaderini tayin etme hakkını kullanma isteminden kaynaklı yaşandığını görmek zor olmayacaktır. Bunun için de 1. Dünya Savaşı sonrası Osmanlı'nın son dönemine, savaş sonrası Türk ve Kürt dünyasında yaşananlara, Kürt ulusal istemlerinin 1920'lere kadar neden hala Kürt mülk sahibi sınıfların temsilcileri tarafından dile getirildiğine, Kürt gerçeğinin 1920'li yılları önceleyen yüzyıllık tarihsel evrimi içinde bakmak yeterlidir.

1925 OLAYLARININ ÖNGÜNLERİNDE YAŞANANLAR

Bir halklar hapishanesi olan Osmanlı İmparatorluğu 1. Dünya Savaşı'ndan yenilerek ve parçalanarak çıkar. Egemenliği altındaki topraklar İngiliz ve Fransız emperyalistleri ile onların kışkırtıp kullandığı Yunan devleti tarafından işgal edilir. Türk, Kürt ve Çerkez halkı başta olmak üzere Anadolu'da yaşayan halklar el ele vererek işgale karşı birlikte savaşırlar. Bu savaşa öncülük edenler Antep, Urfa, Sivas, Dersim ve Varto gibi bölgelerdeki mahalli önderlerle birlikte Mustafa Kemal ve ekibi, Hamidiye Alaylarından kalma Kürt komutanlar ve saf dışı edilene kadar Çerkez Ethem'dir.

Mustafa Kemal ve ekibi ile Miralay Halit Bey ve ekibi aynı sınıfsal konuma sahiptir. İlki Türk, ikincisi ise Kürt mülk sahibi sınıfların siyasal temsilcisi konumundadır. Her iki ekip de aynı okullarda okumuş, yaklaşık olarak aynı süreçlerden geçmiştir. "7 düvele karşı savaşı" her iki halk birlikte bu ekiplerin önderliğinde verir. 24 Temmuz 1923 tarihinde İsviçre'nin Lozan kentinde yapılan barış görüşmelerine İnönü ve ekibi her iki halk, Türkler ve Kürtler, adına katılır. Kürtler Lozan'da yok sayılmaz. Anadolu'daki azınlıklara dair pek çok husus ayrı başlıklar altında karara bağlanırken, Kürtler ve Türkler birlikte sayılır. Görüşmelerde İsmet İnönü "Devlet, hükümet nezdinde

eşit haklara sahip ve ulusal haklarından yararlanan iki halka, Kürtlere ve Türklere aittir" (Aktaran Ahmet Kahraman, Kürt İsyanları, s.56) diye açıklama yaparken, aynı günlerde Mustafa Kemal Erzurum Mebusu Hüseyin Avni'nin TBMM'de yaptığı konuşmayı ayakta alkışlar: "Bu memleket Kürtlere ve Türklere aittir. Bu kürsüden konuşma hakkına, yalnız iki millet sahiptir: Kürt milleti ve Türk milleti." (Age, s.56) Kısacası, Lozan'da bir zafer varsa eğer, bu Türkler ile Kürtlerin ortak eseridir. Genel beklenti sözü edilen zafere yarattığı zemin üzerinde iki halkın eşit koşullarda kardeşçe bir yaşam kurmasıdır.

Fakat Lozan'ın ardından Kemalist ekip Kürt halkının haklarını tanımak yerine Kürtleri yok sayma yoluna gider. Tek ulus, tek dil, tek bayrak ve tek kimlik, bu yeni yolun bugün de sürdürülen politikası olur. Birlikte ödenen bedeller unutulur, kardeşlik hukuku hiçe sayılır ve Kürtlere gönüllü, bu kabul edilmediğinde zorla Türk olma dayatılır. 1924 Anayasası Kürtleri yok sayma temeli üzerinde formüle edilir. Böylece kardeşlik bağı kırılır. 1925 olayları bu yok sayılmaya karşı bir duruş olarak patlak verir.

1925 olaylarının hazırlıklarını yapan **Azadi Örgütü** lideri Miralay Halit Bey, Kemalist ekibin hakkaniyetli davranmayacağına dair sinyalleri daha sürecin başında alır. **Azadi**'nin Mustafa Kemal

önderliğinde toplanan Erzurum Kongresi'nden hemen sonra kurulmasını te-sadüfe yormak naiflik olur. **Kürdistan İstiklal ve İstihlas Cemiyeti**, kısa adıyla **Azadi** yok sayılma ihtimaline karşı önlem almanın ilk adımı sayılmalıdır.

Azadi Örgütü kurulduğunda Kürt köylüsü, amele takımı ve hizmet emekçileri derin bir cehaletin ve tarifi güç bir sefaletin pençeleri arasında debelenir durumdadır. Kürtler adına siyasal arenada beyler, aşiret liderleri, tarikat ya da cemaat önderleri ile bu üst sınıfların eğitimli kesimini oluşturan ordu mensupları ve bürokrasideki devlet görevlileri vardır. **Azadi** Kürtler adına Kürt üst sınıflarının bütün temsilcilerini bir çatı altında toplamının aracı olarak kurulur. Bu, "Miri Hareketler" in ardından bölgesel düzeyi aşarak kurulan ilk **gizli** Kürt örgütüdür. Temsil ettiği sınıflar açısından geleneksel Kürt hareketlerinin bir devamı olmakla birlikte, siyasal yapısı bakımından onlardan farklılık gösterdiği söylenebilir. Talepleri ise daha çok İdrisi Bitlisi'nin Yavuz Sultan Selim'le yaptığı anlaşmaya yakındır.

MİRLERDEN AZADI'YE GELEN SÜREÇ

1920'lerden önce de Kürt sorunu hep üst sınıfların kontrolündedir. Osmanlı hanedanlığının Kürt topraklarında ege-menlik kurması Kürt beyliklerinden al-

dığı destekle mümkün olur. İdrisi Bitlisi önderliğinde verilen bu destek Kürt beyliklerinin o günkü özerk konumunu koruma koşuluna bağlanır. 1514'ten itibaren Osmanlı hakimiyetine giren Kürt Beyliklerinin yönetiminde herhangi bir değişiklik olmaz. Yavuz Sultan Selim ile İdrisi Bitlisi arasındaki anlaşma kısaca şöyledir:

Osmanlı yönetimine bağlı Kürt Emirlikleri özerkliklerini koruyacaklar.

Kürt Emirliklerinde yönetim babadan oğula geçer.

Kürtler bütün savaşlarda Osmanlı'ya yardımcı olacaklar.

Osmanlı devleti Kürtleri bütün dış saldırılardan koruyacak.

Kürtler devlete vergi ödeyecekler.

Bu çerçeve 1800'lü yılların başına kadar uygulanır. Fakat bünyesinde pek çok halkın yaşadığı, değişik kavim ve dini toplulukları barındıran, teokratik esaslara dayalı Osmanlı İmparatorluğu 19. yüzyıla girildiğinde artık Avrupa burjuva devletlerinin açık bir pazarı ve yarı sömürgesidir. 19. yüzyıl Avrupa'da kapitalist gelişmenin beslediği, 1789 Fransız Devrimi rüzgarının körüklediği ulusal uyanışlar ve savaşlar dönemidir. Osmanlı bu dönemde batıda büyük toprak kayıplarına uğrarken, doğuda kapitalist pazarı yaratma politikasına uygun olarak Kürt Beyliklerinin özerk statüsüne son veren merkezileşme adımları atılır. Böylece doğuda "Mirler ayaklanmaları" denilen

dönem başlar.

75 yıla sığan, çoğu eski statüyü savunan irili ufaklı pek çok başkaldırı olmakla birlikte, başlıcaları 1806 Babanzade Abdürrahman, 1813 Abbas Mirza, 1828 Emin Paşa, 1832 Mir Mahmut, Haziran 1841-Temmuz 1847'de 5 yıllık Cizre-Botan'da Bedirhan Bey, 1855 Yezdanşir isyanlarıdır. Tümü yenilgiyle sonuçlanan "Mirler ayaklanmaları"nın son halkası, 1880 yılında Şeyh Übeydullah Nehri önderliğinde Acem sınırlarındaki Kürtlerle birleşilerek yapılan isyandır. Başlangıçta iki imparatorluğa karşı başlatılan isyan büyük başarılar kazanır ve Tebriz yakınlarına kadar yayılır. Fakat iki imparatorluğun ortak müdahalesine İngiliz devleti de destek verince, Mirler döneminin son ayaklanması da yenilgiyle sonuçlanır.

Bu Kürt ayaklanmalarında bir dönemin sonu, Kürt Beyleri ve ağalarında ise siyasal teslimiyetin başlangıcıdır. Saray, "din kardeşliği" adı altındaki yeni hamlesi ile Kürt ve Arap tarikat şefleri ile aşiret ağalarını Hristiyan ve Yahudi azınlıklara karşı kullanmak üzere yeni yapılanmalara gider.

HAMİDİYE ALAYLARI

Hamidiye Alayları Sultan Abdülhamit döneminde uygulamaya konulan bir projedir. Projeyi sarayın damatlarından Erzincan'daki 4. Ordu komutan Mehmet Müşir Zeki Paşa hazırlar. Çarlık Rusya'sının bir uygulaması olan Kazak milisleri oluşumundan esinlenerek 66 Hamidiye Alayı kurulur. Yaklaşık 80 bin kişilik bu silahlı kuvvetin 50 bini Osmanlı Kürdistanı sınırları içinde konumlandırılır. Hamidiye Alayları'nın Kürdistan'daki komuta kademeleri, rütbelere verilerek Sünni mezhebine mensup bey ve ağalara teslim edilir. Alevi kesime alay kurma hakkı tanınmazken bazı Alevi bey ya da ağalarına rütbe verilir.

1925 Kürt olayları açısından önemli husus ise, 1917 yılından itibaren Kürt Hareketi içinde adı öne çıkacak olan Halit Beyin mensubu olduğu Cıbran Aşiretine dört alay kurma hakkının verilmiş olmasıdır. Bunlardan 31 ve 33. Alay Varto'da, 32. Alay merkezi Hınıs'ta olmak üzere Şiraz'da ve 36. Alay Genç iline bağlı Karlıova'da kurulur. Cıbranlı Halit Beyin babası Mahmut Selim Bey Varto merkezde kurulan iki alaydan biri olan 33. Alayın komutanıdır. Piran'da patlayarak hızla yayılan olayların asıl olarak bu dört alayın konumlandırıldıkları bölgelerde yayıldığı okurun dikkatinden kaçmayacaktır.

Uğur Mumcu *Kürt İslam Ayaklanması* adlı kitabında Hamidiye Alayları'nın niteliği ve nasıl kullanıldıklarına dair eksik ama iyi bir özet verir:

"66 alaydan oluşan Hamidiye Alayları, Ruslara ve Ermenilere karşı savaştlar.

Bu alaylar, yörede baskı ve derebeylik aracı olarak da kullanıldılar. 2. Meşrutiyet ile birlikte bu uygulama kaldırıldı. Ancak alaylar, feodal ilişkilerden kaynaklanan güçlerini ve etkinliklerini sürdürdüler. Bu alaylar, Kurtuluş Savaşı'na da katıldılar. Her biri 1200 atlıdan oluşan Hamidiye Alayları'nda, Cıbran Aşireti dışında Celalli, Hayderan, Milli, Sincar, Zilan, Sıpkanlı, Samanlı ve Takariyon aşiretlerinden de asker vardı." (s.174)

Mumcu'nun eksik bıraktığı yan ise, bu alayların Alevi aşiretler üzerinde baskı aracı olarak kullanıldıkları, kimi zaman katliam ve talana varacak hareketlerde bulunduklarıdır.

AŞİRET MEKTEPLERİ

Aşiret Mektebi (öзгün adıyla Mekteb-i Aşiret-i Hümayun) Sultan II. Abdülhamit tarafından 21 Eylül 1891 yılında Arap aşiret reisleri çocuklarının tahsili için açılır. Bununla amaçlanan, 12-16 yaş arasındaki erkek çocukların yatılı okutulması Osmanlı devletine entegresidir. Başta Cıbranlı, Zilan, Celâlî, Şemskî olmak üzere Kürt aşiret ağaları da kendi çocuklarının bu okullara alınmaları için müracaatta bulunurlar. Bu talep 1892 yılında karşılanır.

Öğrencilerinin dış dünya ile temaslarının kesildiği Aşiret Okullarında en temel kural Osmanlıya sadakattir. Bu okullarda Osmanlıca ve Arapçanın yanı sıra üç yıl Fransızca ve iki yıl da Farsça dersleri verilir. Mezun olan öğrenciler başarı sıralamasına göre Mülkiye ya da Harbiye okullarına gönderilir.

Şark cephesini tarikat şeyhleri ve aşiret liderleri üzerinden tutmaya çalışan II. Abdülhamit'in İstibdat dönemi, Jön Türklerin İttihat ve Terakki kanadının darbesiyle 1908'de sona erer. Oluşan görece rahatlatma döneminde eğitimi

Kürt kesimleri içinde hareketlenmeler görülür. 1880 Kürt ayaklanmasının önderi Şeyh Übeydullah Nehri'nin oğlu Seyyid Abdülkadir, Kürtlerin desteğini sağlamak üzere sürgünde bulunduğu Kahire'den iktidardakiler tarafından İstanbul'a getirilir. Seyyid Abdülkadir, Emin Bedirhan ve Şerif Paşa birlikte **Kürt Teâvün ve Terakki Cemiyeti** kurarlar. 1912 ise **Hevi Cemiyeti** kurulur. Fakat her iki cemiyet de ciddi bir siyasal varlık gösteremeden birinci emperyalist savaş patlak verir. Birinci Dünya Savaşı sırasında dört koldan işgal altına alınan Osmanlı İmparatorluğu'nun Şark Cephesi hattında, bir tarafta Rus ordusu ile Ermenilerin silahlı güçleri, diğer tarafında Osmanlı ordusu, Kürtlerin Hamidiye Alayları ve Alevi kesiminden oluşmuş gönüllü savaşçılar vardır. Bu silahlı güçlerin Çarlık işgaline karşı can-hıraş savaşmalarının asıl nedeni, Ermeni milliyetçilerinin Van, Bitlis, Muş ve Erzincan'ı içine alan, Dersim ve Sivas'a uzanan geniş bir bölge üzerinden toprak talep etmeleridir. Buna Osmanlı'nın Kürtleri ve Alevileri savaşa dahil etmek için iyi bir fırsat olarak görmesi ve bundan faydalanması da denebilir. Enver Paşa'nın 90 bin askeri Allahuekber Dağları'na sürerek kırılmalarına sebep olmasından sonra Rus Ordusu hızla ilerler. Bir tarafta Sivas öte yanda ise Bitlis kapılarına dayanır. Alevi gönüllüler ile Hamidiye Alayları işgale bütün güçleriyle direnirler. Fakat güçleri Çar Ordusunun ilerleyişini durdurmaya yetmez. İmdada Rusya'da patlak veren Şubat Devrimi yetişir. Ardından 1917 Ekim Devrimi gelir. Sovyet yönetimi Rus ordularını geri çeker. Şark cephesi rahatlar. Fakat Osmanlı savaşta yenilmiştir ve toprakları işgal altındadır. Sarayın İngilizlere tam teslim olduğu bu günlerde Anadolu'nun dört bir yanında büyük bir yıkım, yoksulluk ve sefalet hüküm sürer-

ken, Kürtler tüm cephelerde işgale karşı mücadele içinde yerlerini alırlar.

BÜYÜK TARİHİ FIRSAT KAÇIYOR

1919'da Osmanlı 1. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkmış ve her tarafı işgal altında yıkılmış bir imparatorluktu. Sarayın İngiliz ve Fransız emperyalistlerine tam teslim olduğu günlerde Osmanlı sınırları içindeki Kürtler tarihlerinin en büyük fırsatıyla karşı karşıya gelirler. Kürt illelerinde gerçek bir otorite boşluğu ortaya çıkar. Osmanlı ordusunun Doğu'da ciddi bir varlığı kalmamıştır artık. Kaldığı kadarıyla sahnede Alevi savaşçılar ile Hamidiye Alayları vardır. Vali ve kaymakamlar yerlerinde duruyor olsalar bile, bunların önemli kısmı etkisizdir ya da aşiretlerin etkisi altında farklı kesimler arasındaki sürtüşme ve çatışmalarda taraftır. Halk ise savaşın yorgunluğu ve yıkımı içinde çaresiz haldedir.

Bu durum doğal olarak Kürtlerin ulusal özgürlüğünü kazanması için bir fırsattır. Ancak Kürtlerin açmazı burada başlar. Uluslaşma süreci henüz çok yenidir. Alt sınıflar eğitimsiz ve feodal bağımlılık ilişkileri içindedir. Kürtlerin siyasal temsilcileri **Aşiret Mektepleri**'nde eğitim görmüş kuşak ile aşiret ağaları ve şeyhlerdir. Bunların da kendi aralarında ne ciddi bir örgütlülükleri ne de birlikleri vardır. **Kürdistan Teali Cemiyeti** paralize olmuş vaziyette dağılma sürecindedir. Kısacası, toprakları işgal altındaki Kürt halkı ulusal özgürlüğünü kazanmanın ve devletini ilan etmenin nesnel koşullarına sahiptir ancak bunu sağlayacak bir örgütlülüğü ve önderliği yoktur. Var olan önderlikler, siyasal dernek ya da cemaatler, mahalli özerklik ile aşiret ve cemaatlerin inisiyatifinde medrese eğitimi hakkının tanınması koşullarında, birlikte yaşamaktan yanadırlar.

Savaş dönemi ve Milli Kurtuluş yıllarında renkleri hayli farklı birçok Kürt örgütü ya da yayın çevresi olmakla birlikte Kürt ileri gelenlerinin örgütlü oldukları asıl merkez **Kürdistan Teali Cemiyeti**'dir. 1919'daki Paris Barış Konferansı'na **Kürdistan Teali Cemiyeti** tarafından Mehmet Şerif Paşa tayin edilince, Kürt ileri gelenleri, aşiret ve tarikat liderleri arasında farklı tercihler su yüzüne çıkar. İstanbul Kürt çevreleri ve Kürt illerinden Paris'e M. Şerif Paşa'nın Kürtleri temsil edemeyeceğini içeren telgraflar yağınca, Halifelğe bağlı olduğunu bildiren M. Şerif Paşa Kürt delegasyonu başkanlığını bırakır ve siyaset sahnesinden çekilir.

Paris Barış Konferansı ile başlayan süreç Kürt siyasal temsilcileri içindeki ayrılıkları bir ayrışma ve yeniden saflaşmaya dönüştürür. Süreç gibi saflar da oldukça karışıktır. İç içe geçişler, kopuşlar ve yeni tercihler sıklıkla görülmekle birlikte ayrışmayı üç ana kategoride ele almak sorunu anlamayı kolaylaştıracaktır.

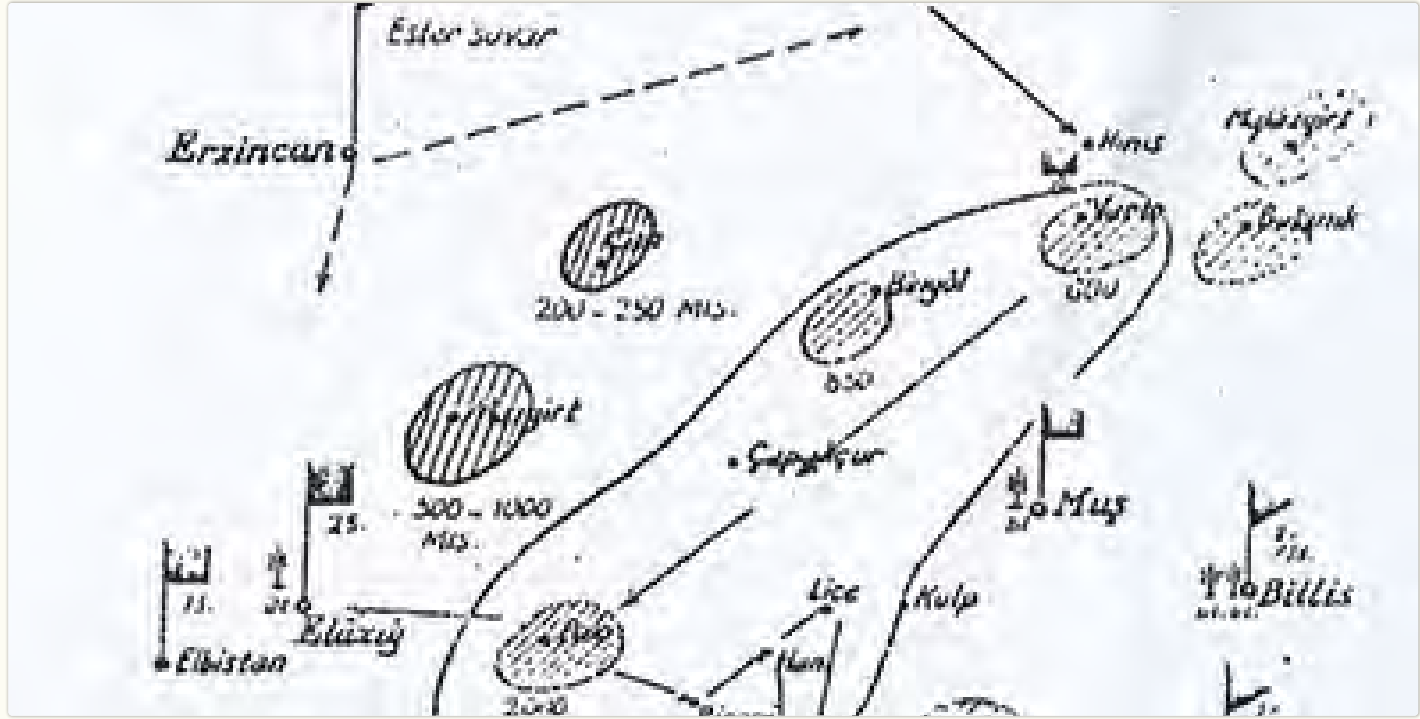
HİLAFET VE SALTANAT YANILILARI

Osmanlı'da Hariciye Nâzırlığı ve Şûrâ-yı Devlet Reisliği yapmış Kürt Sait Paşa'nın oğlu Mehmet Şerif Paşa ile 1880 Kürt isyanının lideri Şeyh Übeydullah'ın oğlu Nakşibendi Tarikatı liderlerinden **Kürdistan Teali Cemiyeti** Başkanı Seyyit Abdülkadir, saray yanlılarının siyasal temsilcileri olarak ön plandadırlar. Seyyit Abdülkadir Nakşibendi tarikatının etkin olduğu yerlerde büyük bir kitle desteğine sahiptir. Şeyh Sait ve oğlu Ali Rıza ile yakın ilişki içindedir. Seyyit Abdülkadir ve Şeyh Sait, özerk statü isteyen, olmazsa bağımsızlık ilan etmeyi düşünenlerle ilişkilerini sürdürseler bile, gerçekte Hilafet ve Saltanat yanlısıdırlar.

MUSTAFA KEMAL'İN SEÇİMİ VE MUSTAFA KEMAL'İ SEÇENLER

Samsun'dan Amasya'ya geçen Mustafa Kemal kesin bir tarzda Kürtlere muhtaçtır. Bu nedenle Mustafa Kemal 22 Haziran 1919 tarihli Amasya Tamimi başlıklı belgede, 10 Temmuz 1919'da Erzurum'da "Doğu illeri adına bir kongre toplanacağı"nı duyurur ve "Kürtlerin gelişme serbestliğini sağlayacak şekilde ırk hukuku ve sosyal haklar bakımından daha iyi duruma getirilmelerine" olanak sağlayacak adımlar atılacağını belirtir.

Erzurum Kongresi toplandığında, Kürtlerin kendi seçecekleri temsilciler yerine Mustafa Kemal'in seçtiği ön plandaki Kürt aşiret ağaları davet edilir. Buna bir tepki olarak Cibran Aşireti'nin temsilcisi Miralay Halit Bey ve bazı Kürt ileri gelenleri davet edildikleri halde kongreye katılmazlar. 4-11 Eylül 1919 tarihlerinde toplanan Sivas Kongresi Beyannamesi'nin Sonuç Bildirgesi'nde, "Osmanlı

Devleti'nin düşünülen ve kabul edilen sınırının Türk ve Kürtlerin oturduğu araziye kapsadığı" açıklanır. Bununla aslında Halit Bey ve itiraz sahibi öteki Kürt ileri gelenlerinin tutumunun nütüleştirilmesi amaçlanır.

Kürtlere özerklik vaadi TBMM gündemine girer. 10 Ocak 1922'de TBMM'ye 18 maddelik bir kanun tasarısı sunulur. Tasarının 1. Madde'sinde "TBMM... Kürt milleti için kendi milli ananeleriyle ahenk içinde bir muhtar idare kurma mesuliyetini üzerine almaktadır" ifadesi yer alır. Aynı tasarının 6. Maddesi "Kürt Millet Meclisi, Doğu vilayetlerinde genel seçim yoluyla kurulacak, Meclisin görev süresi 3 sene olacak" hükmünü içerir. "Türk lisanı, yalnızca Kürt Millet Meclisi, Valilik Hizmetleri ve Hükümet idaresinde kullanılacaktır. Ancak, okullarda Kürt lisanı ile öğrenim yapılabilir ve vali de kullanımı teşvik edebilir. Fakat bu gelecekte Kürt lisanının hükümetin resmi lisanı olması yönünde bir talebe temel teşkil etmemelidir" denilerek, anadilde eğitim hakkı da 15. Madde'de kabul edilir.

Bunlara, Mustafa Kemal'in 16 Ocak 1923'de İzmit'te gazetecilerle yaptığı söyleşide, Kürt meselesi ile ilgili bir soru üzerine, "bizim Teşkilat-ı Esasiye Kanunu gereğince zaten bir tür yerel özerklik oluşacaktır. O halde hangi lisanın (Sancak-BD) halkı Kürt ise, onlar kendi kendilerini özerk olarak idare edeceklerdir" açıklamasını eklemek gerekir.

Bu vaatler Kürtleri böler. Yavuz Sultan Selim ile İdrisi Bitlisi ortaklığından beri uğradıkları tarihsel haksızlık ve zulüm nedeniyle Kemalist laikliği bir tür kurtuluş gören Aleviler ana gövdesiyle Cumhuriyet'ten yana tutum alır. Değişik Kürt illerindeki pek çok tarikat lideri ve ağaları da seçimini Kemalist ekipten yana yapar.

AZADİ ÖRGÜTÜ: ÖZERKLİK TANINMIYORSA BAĞIMSIZLIK

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi bir halklar hapisanesi olan Çarlık Rusya'sında bütün ulus ve milliyetlerin özgürleşmesini sağlar. 1903'te parti programına dahil edilen Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı (UKKTH) bir istem olmaktan çıkarak sosyalist devrim sayesinde yaşam imkânı bulur. Birleşmiş Milletler 1918 yılında buna uluslararası hukuki bir form kazandırır. Birbirine sıkı sıkıya bağlı bu iki gelişmenin ardından Kürt dünyasında **Kürdistan İstiklal ve İstihlas Cemiyeti (Azadî)** örgütü kurulur. Yeni örgütün fikir babası ve önderi, o sıralar albay olarak görevli bulunduğu Filistin'den dönen ve Varto'da bir Alevi köyüne geçici olarak yerleşen Cibranlı Halit Bey'dir.

Kuruluş tarihi üzerine farklı söylemler olmakla birlikte, en kabul gören söyleme göre Azadî Örgütü 1920 Kasım'ında, Halit Bey başkanlığında 24 Kürt subayı ve eğitilmiş temsilcileri tarafından Erzurum'da kurulur. Örgüt faaliyetlerini 1923 yılına kadar daha çok bir kadro çalışması olarak sürdürür.

Örgütün merkezi Erzurum'dadır. Lideri ve çekirdek kadrosu Aşiret Okulları'ndan mezun iyi eğitim almış kimselerdir. Kadroları devleti yakından tanıyan, yönetimde deneyim sahibi, siyasi, askeri ve diplomatik görevlerde bulunmuş kimselerdir. Kendisi de örgütün kurucularından ve etkili isimlerinde biri olan Binbaşı İsmail Hakkı Şaweys şu bilgileri veriyor:

"Alay kumandanı ve Hınıs ve Muş'ta yerleşik Cibran aşiret reisi Halit Beyin başkanlığında, 1921 yılında Erzurum'da illegal Kürdistan İstiklal Komitesi kuruldu. Bu örgüt kısa zamanda Türkiye Kürdistan'ında altı büyük şehirde örgütlendi ve çalışmaya başladı. Kürdistan'ın legal ve illegal derneklerini (örgütlerini); Kür-

distan Teali Cemiyeti, Teşkilat-ı İçtimai, Hevi, demokrat ve sosyalist Kürdistanlılar bir araya geldi, Ankara'da, Yusuf Ziya Bey -ki Bitlis milletvekili, Türkiye İstiklal Mahkemesi Başkanı idi- 1922'de illegal 'Bağımsız Kürdistan' adıyla bir örgüt kurmuş ve Van, Bitlis, Ankara ve İstanbul'da şubelerini açmıştı. Bu örgüt, Kürdistan Bağımsızlık Komitesi ile ilişkiye geçti. Bu şekilde 1921-1922 yıllarında, Türkiye Kürdistan'ındaki bütün legal ve illegal siyasi parti ve örgütler, 'Kürdistan Bağımsızlık Komitesi' bayrağı altında bir araya geldiler. Kürdistan'ın kurtuluşu ve bağımsızlığı için anlaşmaya vardılar" ve "Kürt halkının haklarını isteme ve elde etme görevi[ni] güvenle ve oybirliği ile [Halit Bey'e] verdiler." (Bkz. <https://kurdarastirmalari.com/yazi-detay-oku-309>)

Bu güven boşa çıkmaz. Altı büyük şehir örgütlenmesiyle başlayan çalışma 1924'lere gelindiğinde artık on dokuz bölgeye yayılmıştır. Örgütün yöneticilerinden Kadri Cemil Paşa ile İhsan Nuri Paşa'nın 1925 yenilgilerinden sonra yaptığı açıklamalar İsmail Hakkı Şaweys'ı doğrular niteliktedir. Bu nedenle onlardan aktarma yapmak tekrar olacaktır. Fakat yabancısı bir göz olması itibarıyla Hollandalı akademisyen Bruinessen'in yazdıklarını okumakta yarar var:

"Daha önceki örgütlenmelere göre epey farklı bir örgüt kurulmuştu. Bu örgütün kadrosunu kent soylular değil (birkaç kişisel etki dışında), deneyimli askerler oluşturuyordu. Merkez İstanbul'da ya da Ankara'da değil, 8. Kolordunun bulunduğu Erzurum'daydı. Merkez yöneticileri: Xalit Bey, II. Abdulhamit'in Hamidiye orduları için kurduğu okula devam etmişti. Milis kuvvetleri içinde büyük bir saygınlığa sahipti ve düzenli orduda albay rütbesindeydi. Gördüğü şehir eğitiminden olacak, diğerlerine göre daha ulusalcıydı."

(Bruinessen, M.V. *Ağa, Şeyh ve Devlet*, Özge Yay., 1992, s.348)

Azadi gerçekten de Kürt üst sınıflarının eğitilmiş kesimi tarafından kurulmuş ulusalcı bir örgüttür. Bu örgütün ulusalcı istemlerinin en iyi kanıtını Murat Bardakçı, 24 Mart 2013'te Haber Türk'te, "*İlk Kürt bildirisi*" vurgusuyla, orijinaliyle birlikte yayınladı. M. Emin Sever kitabında aynı bildiriye yer verirken, Kazım Karabekir de anılarında atıfta bulunuyor:

"Kürdistan Komitesi, hiçbir devletin aleti değildir. Gayesi, meşru olan milli hakların elde edilmesidir.

A- Milli sınırların belirlenmesiyle hizmetlerde ve iç görevlerde müstakil bir merkeze, müstakil bir idare heyetine sahip olması,

B- Milli hudutlar dâhilinde Kürtçenin resmi dil olarak kabulü,

C- Memurların kendilerinden olması,

D- Jandarma teşkilatının Kürt'e ait ve bağlı olması,

E- Kürt erlerinin ve zabıtlarının (subaylarının) müşterek orduda hususi kıtalar teşkiliyle Kürt lisanı (dili) ile talim ve terbiyeye tâbi tutulmalarını talep etmektedir."

İsmail Hakkı Saweş **Azadi** bayrağını ise şöyle tarif ediyor: "Bir hokka üzerinde uzun bir kalem, bir buğday ve bir pamuk dalı, ortasında bir hançer, fonda bir güneş vardı." Hokka ve kalem bilginin; buğday ve pamuk üretimin, hançer mücadelenin, güneş ise özgürlüğün sembolleri olarak bayrakta yer alırlar.

Bütün bu bilgileri araştırmacılar yüz yılda adeta iğneyle kuyu kazarak ortaya çıkardılar. Böyle olmasının bir nedeni yasaklardı. Öteki nedenini Miralay Halit Bey'in yeğeni M. Emin Sever anlatıyor: "Cıbranlı Halid Bey 20 Aralık 1924 tarihinde Erzurum'da tutuklanınca amcası İsmail Ağa, devletin eline geçmemesi için, örgütün kuruluşu, tüzük ve programı, hedefi, üyeleri ve bunların görev ve rütbelerinin yazılı olduğu Azadi Kayıt Defteri'ni Halid Bey'in Erzurum'daki evinden alır ve Varto'nun Qerqerut köyünde tandırında yakar."

Azadi arşivi böylelikle yok olur.

MİRALAY HALİT BEY: LAİK BİR KÜRT MİLLİYETÇİSİ

Miralay Halit Bey ile **Azadi Örgütü**'nün öteki önderlerini, onların 1920'ler Kürt dünyasında tuttuğu yeri bilip tanımadan 1925 Kürt olaylarına ilişkin sağlıklı bir değerlendirme yapılamaz. Çünkü bir önderlik yarattığı harekete kendi değerlerinin rengini verir.

Yazar Faik Bulut **Azadi Örgütü**'nü şöyle tanımlıyor:

"Azadi, din önderlerini ve aşiretleri kendi davası için seferber etmeyi planlamıştı." Fakat "Fransız aydınlanmasından

etkilenmesinden ötürü, laik veya seküler diye tanımlanacak kadar da modern ve dünyevi bir yapıya sahipti. Organizasyonun planlayıcıları modern ve demokratik bir dayanışma içinde faaliyet gösteren Kürt aydın ve yurtseverleriydi." (<https://kavarabir.com/14278/faik-bulut-cibranli-halid-bey-ile-azadi-orgutu-hakkinda-yazilan-kitaptan-ogrendiklerimiz/>)

Yazılanları doğrulayan sayısız bilgi ve belge mevcut. Alevi Kürtlerden İsmailê Seyidhan, Lolanlı Hüseyin Ağa ile Ermenilerden Sincar Bey'in, Miralay Halit Bey'in ilk ekibinde yer almış olmaları başka türlü açıklanamaz. Örgütün Beşiri temsilcisi Ezidi bir Şeyh, Midyat'ta ise Şemo isimli Hristiyan bir Süryani'dir. Çewlik diye adlandırılan bölgeye komutan olarak atanan Faqi Hasan Fehmi'nin dindar olmadığı, Şeyh Sait'in yargılandığı davanın mahkeme kayıtlarında var ve bunu bizzat mahkeme başkanı ifade ediyor.

Cıbranlı Miralay Halit Bey'in mezhepler üstü çabasının en iyi tanıklarından biri de, yazdığı *Doğu İlleri ve Varto Tarihi* adıyla kitabıyla Türklüğü benimsemiş Kürt Kemalist M. Şerif Fırat'tır. M. Şerif Fırat, Alevi-Sünni bütün aşiret liderlerinin Haziran 1920'de Varto'nun Qeraj köyünde yaptığı toplantıda Miralay Halit Bey'in yaptığı konuşmayı şöyle aktarır:

"Cıbranlı Halit nutkunda: Kürtlerin Nemrud'un neslinden, ve asırlarca dünyayı ellerinde tutan ulu bir soydan olduklarını ve bunların ittifaksızlıkları neticesi olarak Türklerin boyunduruğu altına girdiklerini, ve altı yüz yıldan beri Türklerin esareti altında yaşayarak uşak derecesine indiklerini, ve bugün kurtuluş yıldızının doğmuş, ve Türk idaresinin yıkılmış ve parçalanmış bulunduğunu, doğu illelerinde yaşayan bütün alevilerin de diğer

doğu aşiretleri gibi Kürt ve bir soydan olduklarını, ve ancak bunların bir mezhep ihtilafı yüzünden Kürtlerden ayrılarak sehipsiz yere yıllarca birbirlerini öldürdüklerini, ve artık birleşip müşterek haklarını Türklerden almanın zamanı gelmiş olduğunu, Sevr Muahdesi gereğince Kürt istiklalinin Cemiyet-i Akvam tarafından tasdik edileceğini ve bu işi biran önce başarmak için her aşiretin silahına sarılarak Türk memurlarını kendi bölgelerinden kovmaları gerektiğini..." (*Doğu İlleri ve Varto Tarihi*, 2. Baskı, Ankara, 1961, Milli Eğitim Basımevi s.119-120)

Miralay Halit Bey 1918 yılında Filistin dönüşü aylarca Alevi köylerinde misafir kalır. 1919 yılında görevli olarak gönderildiği Dersim'in Ovacık ilçesinde, Alevi aşiretlerin ileri gelenleri ve halkla iyi ilişkiler kurar. 1925 Kasım'ında idam edilen Dersim Mebusu Hasan Hayri ile dostane ilişkilere sahiptir. Miralay Halit Bey'in bir kahraman olduğunu söyleyen Nuri Dersimi de Halit Bey'in mezhepler üstü olduğuna tanıklık eder. Queraj toplantısından sonra devlet görevlilerinin kıskırtmasıyla Aleviler adına Cıbran aşiretinden 7 kişinin öldürülmesi üzerine aşiretine müdahale ederek hiçbir intikam girişiminde bulunmamaları yönünde talimat veren yine Miralay Halit Bey'dir.

Cıbranlı Halit Bey'in ırkçılık ya da mezhepçilik yapmadığına, M. Şerif Fırat'la aynı aileden olan M. Halit Fırat yazdığı *Yetmiş Beş Senelik Derbeder Bir Hayat Hikayesi* adlı kitabında tanıklık ediyor. M. Halit Fırat'a göre Cıbranlı Halit Bey'in derdi "*Kürtçülük*"tür. Hamidiye Alayları dönemindeki olaylardan hareketle Cıbranlı Halit Bey'in mezhepçilik ya da ırkçılık yaptığı iddiası büyük bir haksızlıktır. Gerçekte ırkçılık yapan M. Şerif

Fırat'ın kendisidir.

Varto'da yaşananlar bir Alevi-Sünni çatışması değildir. Kendisi de **Kürdistan Teali Cemiyeti** kurucu üyesi olan, fakat daha başından itibaren Mustafa Kemal ekibiyle kader birliği yaparak özerklik yanlısı Kürtlere karşı aktif mücadele içerisinde giren İlyas Sami ve Binbaşı Kasım ile M. Şerif Fırat, Muş valisi Halet Bey, Muş Jandarma Alay Komutanı Mehmet Kasım Selçuk ile Kürt davasını savunanlar arasındaki çatışmadır.

Dersimci geçinen ve Kürt düşmanlığını marifet sayan bazı eski solculara göre, Cıbranlı Halid Bey Albay Halis ile birlikte 1907 yılında Dersim'de bir katliam yapıp Tujik Baba tepesine bayrak dikmiştir. Oysa 1907 yılında adı geçen kişi Cıbranlı Halit Bey'le aynı ön adı taşıyan Üçüncü Alay Komutanı Xalid Begê Meqsudi'dir. Tujik Baba olaylarının olduğu dönemde Cıbranlı Halid Bey Filistin'de görevlidir.

Miralay Halit Bey'i tanımaya devam edelim. M. Emin Sever *Kürt Tarihinde Bir Kesit Azadi Örgütü ve Cıbranlı Halit Bey* adlı kitabında, Halit Bey'in Sovyetlerle ilişki kurma çabası üzerine de bilgiler verir. Bunların bir kısmını elbette ihtiyatla karşılamak gerekir. Fakat Ehmed Ferid (Ehmede Şeyxi), Ekrem Önen ve arkadaşları tarafından Rus arşivlerinden alınarak Kürtçeye çevrildiği belirtilen Halit Bey'in 22 Şubat 1922 tarihinde Erzurum'daki Sovyet Konsolosu Pavlosky'e iletildiği mektubu, çevirideki olası bazı kusurlu ifadelerle rağmen, bir belgedir:

"Ben, ferdi olduğum Kürt halkının genel eğiliminin İngilizlere doğru kaydığını hissediyorum. İngilizler, Kürtlerin özgür ve azad olmasını güya istiyormuş gibi görünseler de ben şahsen İngilizlere olan bu sempatinin sonucundan ümitli değilim. Ben çok inanıyorum ki, halkımız ancak Rusların desteği ile istiklallerini kazanabilir" diye yazan Halit Bey, Sovyet iktidarından yardım ve destek bekler: "*Kürt hükümeti ve Kürt liderleri, SSCB hükümetinin prensiplerine ve komünizmin yayılmasına karşı çıkmayacaklar.*" "*Kürt hükümeti, SSCB'nin korumasını kabul eder. SSCB hükümeti de Kürt hükümetinin ekonomik ve siyasi kuruluşuna yardım edecek.*" (M. E. Sever, age, s.113-114)

Miralay Halit Bey ne dediğini bilen biridir. Ne yazık ki Sovyet Konsolosu ile irtibatı sıkı takipler nedeniyle kopar.

(1925 Kürt olaylarını **Azadi Örgütü**'nün açık faaliyete geçişinden başlayarak anlatmaya devam edeceğiz...)

NATO'nun gerçek ajandası:

Bariş adına savaş, güvenlik adına yıkım

2025 NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi, Hollanda'nın diplomasi merkezi Lahey'de olağanüstü güvenlik önlemleri altında gerçekleştirildi.

NATO Genel Sekreteri Mark Rutte'nin de memleketi olan Lahey 45 devlet ve hükümet başkanını, heyetlerini ve 2 bine yakın gazeteciyi ağırlarken, toplamda 9 bine yakın kişinin katılımı ile toplantı uluslararası gündemin odağı haline geldi. Emperyalist savaş aygıtının şefleri, tarihinin en büyük "güvenlik operasyonu" olarak nitelendirilen "Turuncu Kalkan" ile korundu. Bunun için 27 bin polis ve 10 bin asker ile şehirde yollar kapatıldı, hava sahası kontrol altında alındı ve gündelik yaşam adeta kısıpaca alındı.

Lahey sokakları zirve nedeniyle yalnızca militarist diplomasi trafiğine değil, savaş karşıtlarının eylemlerine de sahne oldu. Kapitalist-emperyalist düzenin en büyük savaş aygıtı NATO'nun bu zirvesi adeta bir savaş halinin gölgesinde gerçekleştirildi. Zirvenin resmi açıklamalarında "güvenlik", "istikrar", "ortak savunma" gibi süslü ifadeler öne çıkarılsa da gerçekte konuşulanlar emperyalist savaş hazırlıklarının daha da derinleştirilmesi, militarist yatırımların rekor düzeyde artırılması ve savaş aygıtının topyekün yeni den yapılandırılmasıydı.

NATO Zirvesi'nde merkeze yerleştirilen hedef üye ülkelerin Gayrisafi Yurt İçi Hasıla'larının (GSYH) en az yüzde 5'ini silahlanma ve savaşa ayırması oldu. Bu, emekçilerin ürettiği zenginliğin daha büyük bir kısmının askeri harcamalara, saldırganlık ve savaşa tahsis edilmesi anlamına geliyor. Özetle, NATO Zirvesi, beklediği gibi, halklara daha fazla yoksulluk, emperyalist merkezlerde dahi sosyal harcamaların kısıtlanması ve sermaye için silah üretimi üzerinden yeni birikim alanlarının açılmasını öngörüyor.

Kapitalist sistemin krizinin derinleştiği, hegemonya mücadelelerinin sertleştiği, ekonomik rekabetin açık savaş tehditlerine dönüştüğü günümüz koşullarında NATO'nun bu yönelimi tesadüfi değil.

ABD önderliğindeki saldırgan cephe, esas olarak Rusya ve Çin'e karşı savaş hazırlıklarını hızlandırırken, üyelerine ağır mali ve politik yükümlülükler dayatıyor. Bu yükümlülüklerin en çarpıcısı, "en geç

2035 yılına kadar silahlanmaya ayrılacak payın %2'den %5'e çıkarılması hedefi" oldu. Bu orana ulaşmak, tüm ülkelerde federal bütçeleri zorlayacak, emekçi kitlelere daha fazla yoksulluk ve yokluk dayatılarak sağlanacak. Bu durum, eğitimden sağlığa, konut hakkının rafa kaldırılmasına kadar uzanan bir dizi sosyal hakkın budanması, polis baskısı ve militarizmin ise gündelik yaşamın merkezine yerleştirilmesi anlamına geliyor. Pek çok emperyalist ülke, bu yeni hedefe kısa vadede ulaşmak için bütçe dengelerini şimdiden altüst etmeye hazırlanıyor. Militarist yarış önde tamamlamak isteyen Almanya ise 2035'i bile beklemeden, 2029 yılında bu orana ulaşmayı planlıyor.

Zirvede alınan kararlar, NATO'nun iddia edildiği gibi bir "savunma" örgütü değil, doğrudan saldırgan bir savaş makinesi olduğunu bir kez daha kanıtladı. Önümüzdeki on yıl boyunca "milyonlarca top mermisi, binlerce tank, savaş uçağı, hava savunma sistemleri" gibi kalemlere dev bütçeler ayrılacak.

Buna ek olarak altyapıdan siber güvenliğe, istihbarat ağlarının genişletilmesinden yeni muharip (savaş) birliklerin kurulmasına kadar uzanan histerik bir militarist süreç şimdiden başlatıldı.

Bu kararların uygulanabilmesi için iktidarların sosyal harcamaları kısarak silaha kaynak aktarması gerekiyor. Bu ise,

kapitalist devletlerin kendi toplumlarına karşı savaş açması anlamına geliyor.

Zirvede dikkat çeken bir diğer nokta ise, silahlanma ve militarizmin yanı sıra emperyalist ikiyüzlülüğün de zirve yapımasıydı. Emperyalist blokun üç temel gündemi olan Ukrayna savaşı, Filistin'deki soykırım ve İran'a yönelik saldırılar, zirvede tek taraflı bir çerçevede ele alındı. Ukrayna konusunda emperyalist hamilik sürdürülecek ancak bu, "NATO'ya üyelik sözü" olmaksızın, mali yardımlarla sınırlı kalacak. Kiev'e aktarılan milyarlarca Euroluk fonlar, esasen Batı silah şirketlerinin kasalarına akan sermaye enjeksiyonları olarak işlev görmeye devam edecek.

Filistin'deki soykırım ve vahşi katliamlar ile İran'a yönelik açık saldırganlık ise görmezden gelindi. İsrail'in Gazze'de yürüttüğü soykırımı koşulsuz destekleyen, İran'a yönelik saldırıları "İsrail'in kendini savunma hakkı" sayan emperyalist blok, bu başlıklarda adeta suskunluğa büründü.

Zirvenin himayesi için alınan "güvenlik" önlemleri emperyalist sistemin içe dönük krizini yansıtıyor. 27 bin polis ve 10 bin askerin katıldığı dev bir militarist gösteri yapan NATO şefleri, yalnızca "dış tehditlere" karşı değil, içeride büyüyen toplumsal öfkeye karşı da bir "ön alma" stratejisi hazırladıklarını yansıttılar.

Protestolara karşı alınan aşırı önlemler, zirve alanının etrafına çekilen kilometrelerce bariyer, dinlemeye karşı özel inşa edilen odalar, siber saldırı korumasıyla Wi-Fi yasakları... Tüm bunlar, savaş planlarının yalnızca "dış düşmanlara" karşı değil, iç muhalefete ve kitle hareketlerine karşı da hazırlandığını gösteriyor.

TÜRKİYE'YE "VEFA BORCU"

Türkiye açısından zirvede öne çıkan iki unsur dikkat çekiciydi: İlki, Türkiye'nin NATO'nun yeni savaş konseptine tam anjaje olduğu gerçeği.

Erdoğan'ın zirvede yaptığı görüşme ve konuşmalar ve hükümet medyasının "coşkusu", Türkiye'nin emperyalist savaş makinesine "gönüllü tetikçi" olarak hizmet etmeye her zaman hazır ve nazır olduğunu ve NATO tarafından "kabul görmek" istediğini gösterdi. Türkiye'nin, özellikle Orta Doğu'da NATO planları doğrultusunda bir taşeron güç olma işlevini daha da artıracak anlaşıyor. İkinci unsur ise, 2026 zirvesinin Türkiye'de yapılacağına duyurulması. Bu karar, "sadık tetikçi" Ankara'ya verilen bir "teşekkür" niteliği taşıırken, Türkiye'yi daha fazla savaş harcamasına ve NATO politikalarına biat etmeye zorlayacak bir basınç unsuruna dönüşecektir.

Militarizm ve savaş zirvesinden yansıyan tablo, işçi sınıfı ve emekçiler açısından yalnızca artan güvencesizlik, yoksulluk ve baskı demektir. NATO'nun "yeni" konsepti, emperyalist saldırganlığın güncellenmiş halidir.

Yeni silahlanma yarışı, kapitalist sistemin çözüm üretme yeteneğini tümüyle yitirdiğini, artık yalnızca savaş, yıkım ve zorbalıkla ayakta kalabildiğini ortaya koymaktadır.

NATO, halen halkların geleceğini tehdit eden dünyadaki en büyük savaş aygıtıdır. Bundan dolayı dünyanın tüm ilerici-devrimci güçlerinin "Emperyalist savaş aygıtı NATO dağıtsın!" talebiyle mücadeleyi yükseltmeleri büyük bir önem taşıyor.

G7 Zirvesi'nden yansıyanlar

ABD, Almanya, İngiltere, İtalya, Fransa, Japonya ve Kanada'dan oluşan, Avrupa Birliği'nin de temsil edildiği G7 toplantısı, 15-17 Haziran tarihleri arasında Kanada'da gerçekleştirildi.

Küresel zenginliğin %64'ünü elinde bulunduranların zirvesi, ortak bir sonuç bildirisi üzerinde uzlaşma sağlanamadan sona erdi. Gündeme gelen başlıklar kadar, liderlerin diplomatik manevraları, sergilenen dağınıklık ve ortaya çıkan güç mücadeleleri de dikkat çekiciydi. Zirveden yansıyan tablo ise, G7 ittifakının artık kendi iç krizlerini dahi yönetmekte zorlandığı yönündeydi.

G7'nin öncelikli hedefi, emperyalist merkezler arasında "birlik" görüntüsü vermektir. Almanya Başbakanı Merz'in "Birlikte harekete geçme kabiliyetimizi göstereceğiz" açıklaması, zirveden beklentileri net biçimde ortaya koyuyordu. Ancak bu beklentinin pratik bir karşılığı olmadı. ABD Başkanı Donald Trump'ın toplantıyı erken terk etmesi, zirve boyunca yaşanan fikir ayrılıkları ve somut sonuç alınamayan başlıklar, "birlikte harekete geçme kabiliyeti"nin altını daha zirve bitmeden boşalttı.

Birlik ancak "ortak düşman" yaratılarak sağlanabiliyorsa, bu en başta Batı'nın ne denli kriz içinde olduğunu gösterir. Nitekim zirvede üzerinde uzlaşılan yegâne başlık, "İran karşıtlığı" üzerinden saldırgan/soykırımcı İsrail'e açık destekti. İsrail'in Gazze'de yürüttüğü soykırıma rağmen, G7 liderleri sadece "İsrail'in kendini savunma hakkı"ndan dem vurdular. "Uluslararası hukuku", Birleşmiş Milletler kararlarını ve en temel insani değerleri hiçe sayarak Siyonist rejime sınırsız destek verilmesi, bir kez daha Batı emperyalizminin barbarlığı temsil ettiği ni gözler önüne serdi.

Bu yaklaşım, sadece Batı'nın ikiyüzlülüğünü değil, aynı zamanda emperyalist cephedeki ideolojik çöküşün boyutlarını da ortaya koyuyor. Zira onlar demokrasiden, özgürlüklerden söz ederken, aynı anda soykırımcı dinci-faşist bir rejimin arkasında duruyorlar.

Zirvede tartışmaya açık bir diğer başlık ise Ukrayna savaşıydı. AB'nin 18. yaptırım paketini öne çıkarması, Rusya'ya karşı daha sert ekonomik hamleler ya-

pılması yönündeki çabalar, Trump tarafından net biçimde reddedildi. ABD'nin yaptırımlar nedeniyle milyarlarca dolar zarar ettiğini söylemesi, sadece ekonomik kaygıların değil, aynı zamanda emperyalist çıkar çatışmalarının da ne denli keskinleştiğini ortaya koydu.

Trump'ın "Rusya G8'de olsaydı savaş olmazdı" sözleri, yalnızca onun kişisel görüşünü değil, aynı zamanda Amerikan sermayesinin bir kesiminin jeopolitik yönelimlerini yansıtıyor. ABD'nin hegemonya krizine girmesi, uluslararası düzlemde müttefiklerine karşı takındığı tahakkümcü tutumun sürdürülemez hale geldiğini gösteriyor.

Bu tabloya, G7 dışından çağrılan Hindistan, Güney Kore, Meksika ve Güney Afrika liderlerinin katılımı da çare olamadı. Bu ülkelerin davet edilmesi, emperyalist merkezlerin çevre ülkeler üzerindeki nüfuzunu tazeleme çabasının bir parçasıydı. Ancak Batı'nın inandırıcılığı her geçen gün azalırken, "Küresel Güney" in yükselen güçleri kendi çıkarlarını çok daha temkinli ve bağımsız yollarla belirlemeye yöneliyor. Bu tablo, emperyalizmin hegemonik sisteminin çok kutup-

luluğa doğru evrildiğini; ama bunun da çelişkilerle, belirsizliklerle ve gerilimlerle dolu bir süreç olduğunu teyit ediyor.

G7'nin ekonomik gündeminde yer alan kritik hammadde tedariki ve Çin karşıtı stratejiler de ortak bir politik hatla dönüşemedi. Kanada Başbakanı Mark Carney'nin, Çin'in nadir toprak elementleri üzerindeki kontrolüne karşı Batılı şirketler için "alternatif tedarik stratejisi" geliştirme önerisi, Trump tarafından soğuk karşılandı. Bu durum, Çin'in dünya ekonomisinde oynadığı merkezi rolün emperyalist merkezleri birbirine düşüren bir başka unsur olduğunu gösteriyor.

Zirvede tek somut anlaşma, G7 çerçevesi dışında, ABD ile Birleşik Krallık arasında imzalanan ticaret anlaşmasıydı. Lüks otomobiller ve uçak parçalarına yönelik gümrük indirimi anlaşması, ekonomik olarak sembolik olsa da politik olarak anlamlıdır. Trump'ın bu anlaşmayı "AB'ye karşı hamle" olarak görmesi ve İngiltere'ye olan ilgisini "Onları sevdiğim için" diye açıklaması, emperyalist blok içindeki çözülmenin politik mizahını ortaya koyuyor.

Bu adım, Brexit sonrası İngiltere'nin AB karşısında tek başına ayakta kalma

çabasını, ABD'nin ise AB'yi parçalama eğilimini beslemektedir. Bu bağlamda, İngiltere bir kez daha ABD'nin "Truva Atı" rolünü üstlenmiş görünüyor.

Tüm bu gelişmeler ışığında denilebilir ki G7 artık bir "dayanışma" platformundan ziyade emperyalist çelişkilerin açığa çıktığı bir "çatışma arenasına" dönüşmüş durumda. Emperyalist sistem kendi krizlerini başka ülkelere ve özellikle emekçi halklara ihraç etmeye çalışırken, iç bütünlüğünü yitiriyor.

Bu durum elbette sadece bir teşhis değil, aynı zamanda bir imkân anlamına da gelir. Emperyalistlerin kendi içlerinde ki çatlağın-çelişkilerin derinleşmesi, ezilen halklara ve işçi sınıfı hareketine yeni görevler yüklemektedir.

G7 zirvesi bir kez daha göstermiştir ki, emperyalist sistemin "birlik" görüntüsü bir illüzyondan ibarettir. Gerçeklik, krizler, bölünmeler ve hegemonya savaşlarıyla şekillenen bir dünyada belirginleşmektedir. Bugün görev, bu çözülme doğru okuyan ve ona devrimci bir müdahaleyle yanıt üreten bir sınıf hareketi inşa etmektir.

SIPRI Raporu:

Nükleer silahlanma yarışı hızlanıyor

Albert Einstein'ın, "Üçüncü Dünya Savaşı'nın nasıl yapılacağını bilmiyorum, ama Dördüncü Dünya Savaşı taş ve sopalarla yapılacak" dediği söylenir. Dünyamızın içinden geçtiği dönem, bu kara kehanetin ne yazık ki hiç de yersiz olmadığını gösteriyor.

Sert hegemonya mücadeleleri ve artan militarizm, emperyalist/kapitalist sistem tarafından dünyanın nükleer bir felakete doğru sürüklendiğini ortaya koyuyor. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) son raporu da insanlığı bekleyen bu risklere işaret ediyor.

SIPRI'nin yayımlanan son raporu, emperyalist rekabetin sadece ekonomik, siyasal ya da vekalet savaşları üzerinden değil; doğrudan nükleer silahlanma yarışı üzerinden de sürdüğünü açık bir şekilde ortaya koyuyor. Veriler, bu yarışının yavaşlamak bir yana, daha da hızlandığını gösteriyor.

SIPRI'nin raporuna göre, 2025 yılı başı itibarıyla dünyada 12.241 nükleer savaş başlığı bulunuyor. Bunların 9.614'ü "operasyonel potansiyel" taşıyan savaş başlıkları olarak sınıflandırılırken, 3.912'si doğrudan konuşlandırılmış durumda. Dahası, yaklaşık 2.100 savaş başlığı balistik füzeler aracılığıyla her an fırlatılabilecek şekilde hazır tutuluyor. Yani dünya, büyük yıkımlara yol açabilecek bir savaş riskiyle karşı karşıya bulunuyor.

Bu korkutucu tabloya rağmen, nükleer silah sayısının toplamda düşmeye devam ettiği de raporda yer alıyor. Ancak bu düşüş, büyük ölçüde ABD ve Rusya'nın hizmet dışı bırakılmış başlıkları hurdaya ayırmasından kaynaklanıyor. Asıl tehlike burada başlıyor: Hurdaya çıkarılan savaş başlıklarının sayısı azalırken, modernleştirilmiş ve daha etkili başlıkların envanterde dahil edilme hızı artıyor.

ABD ve Rusya hâlâ küresel nükleer savaş kapasitesinin %90'ından fazlasını elinde bulunduruyor. İki ülkenin toplamda 10.636 nükleer savaş başlığına sahip olduğu tahmin ediliyor. Bu iki süper güç, dağıtım sistemlerini ve üretim tesislerini de sürekli modernize ediyor. Yeni nesil savaş başlıkları, gelişmiş füze sistemleri ve yapay zekâ destekli hedefleme teknolojileriyle nükleer silahlar artık daha yıkıcı ve daha "kullanılabilir" hale getiriliyor.

Nükleer silahlanma yarışına katılan

Saldırganlık ve savaşa karşı barış ve silahsızlanma mücadelesini yükseltmek sadece etik bir sorumluluk değil, insanlık için yaşamsal bir zorunluluk olarak da öne çıkıyor. Nükleer savaşın eşiğinde yaşayan bir dünyada, halkların bu ölümcül düzene karşı ortak mücadeleyi büyütmesi, nükleer savaş felaketinden çıkışın tek gerçek yolu olarak önümüzde duruyor.

Çin de "sessiz" ama "kararlı" bir şekilde nükleer kapasitesini genişletiyor. SIPRI'nin 2024 yılına ilişkin tahminlerine göre, Çin'in nükleer savaş başlığı sayısı 500'den 600'e yükseldi. Bu artış, Pekin'in sadece "savunma" amaçlı değil, aynı zamanda küresel bir nükleer güç olarak "denge kurma" arayışını yansıttırıyor.

Çin, karadan fırlatılan nükleer başlıklı füzeler, nükleer denizaltı sistemleri ve stratejik nükleer bombardıman uçaklarıyla silahlanma yarışında yer alıyor.

Daha küçük nükleer güçler olan Hindistan, Pakistan, İsrail, Kuzey Kore ve İngiltere-Fransa ikilisi de bu yarıştan geri kalmıyor. Her biri ya yeni sistemler geliştiriyor ya da mevcut kapasitelerini genişletme çabasını açıkça beyan ediyor.

Örneğin, Hindistan ile Pakistan arasında süregelen askeri gerilim, her iki ülkenin nükleer kapasitesini bir "gözdağı" unsuru olarak yeniden kurgulamasına neden oluyor. İsrail, resmî olarak nükle-

er silah sahibi olduğunu kabul etmese de nükleer kapasitesini güçlendirmeye devam ediyor. Kuzey Kore ise sık sık gerçekleştirdiği füze denemeleriyle olası bir ABD saldırısını önlemeyi ya da ötelemeyi başarıyor.

SIPRI uzmanlarının dikkat çektiği bir diğer önemli nokta ise "şeffaflık eksikliği". Dokuz nükleer devletten yalnızca üçü –ABD, İngiltere ve Fransa– cephaneliklerinin boyutuna dair kamuoyuna bilgi vermekte. Bu bilgilerin gerçekleri yansıtmadığı ise biliniyor. Diğerleri ise nükleer stratejilerini ve stok miktarlarını sır gibi saklamaya devam ediyor. Bu durum hem uluslararası güvenliği tehdit ediyor hem de silah kontrolüne dair anlaşmaları etkisiz kılıyor.

Sonuç olarak, dünyada emperyalist/kapitalist devletlerin bir kısmı giderek daha fazla silahlanıyor ve özellikle nükleer alanda yaşanan bu tırmanış emperyalist devletlerin çıkar çatışmalarını daha

da tehlikeli bir boyuta taşıyor. Ezilen halklar ve işçi-emekçiler için bu yarışın anlamı açık: Derinleşen yoksulluk, artan baskılar, nükleer savaş tehdidi altında belirsiz bir gelecek...

Güya barıştan söz eden devletler, nükleer silah depolarını doldurmaya devam ediyor. Bu tablo karşısında, saldırganlık ve savaşa karşı barış ve silahsızlanma mücadelesini yükseltmek sadece etik bir sorumluluk değil, insanlık için yaşamsal bir zorunluluk olarak da öne çıkıyor. Nükleer savaşın eşiğinde yaşayan bir dünyada, halkların bu ölümcül düzene karşı ortak mücadeleyi büyütmesi, nükleer savaş felaketinden çıkışın tek gerçek yolu olarak önümüzde duruyor.

AUKUS'un sinyali emperyalizmin krizi!

Tüm dünyanın gözleri emperyalist-siyonist ittifakın İran'a karşı başlattığı savaşa odaklanmışken, sıcak çatışma alanı dışındaki bazı gelişmeler gölgede kalıyor. AUKUS anlaşmasının gözden geçirilmesi de bunlardan biri.

AUKUS, Avustralya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri arasında 15 Eylül 2021'de ilan edilen bir "güvenlik" pakettir. Bu anlaşmanın üzerinden yaklaşık dört yıl geçtikten sonra yeni bir haber basına yansıdı. Habere göre Trump'ın görevi devralmasının ardından AUKUS anlaşması 'gözden geçirildi.' "Önce Amerika" mottosuna sarılan Trump'ın Avusturalya'yı gözden çıkarabileceğine dair tedirginlikler bu haberi izledi.

Avusturalya Başbakanı hemen sahneye çıkıp hem Cumhuriyetçilerin hem Demokratların desteğine sahip olduklarını, AUKUS'un korunduğunu iddia etse de Amerika'dan yansıyan haberler durumun farklı olabileceğine işaret ediyor. İronik olansa Avusturalya AUKUS için Fransa'yla anlaşmasını bir anda çöpe atmış olmasıydı. Şimdi rüzgar yön değişirken kendisi de ortada kalabilir. Peki ABD neden AUKUS'ten çekilebilir ve bu niçin önemli?

Öncelikle bu paktn ne olduğunu hatırlatıp bu süreçte batılı emperyalistler arası rekabetin tablosuna dönelim. Çin karşıtı batılı emperyalist ittifak, 2000'li yıllara girildiğinde Avrupa ve Ortadoğu'dan önce Asya'da da silahlanma yarışını tırmandırmıştı. Japonya bir yandan 2. emperyalist paylaşım savaşından kalan paslarını atıp yeniden bir savaş gücüne dönüşürken Tayvan, Güney Kore ve Avusturalya gibi devletler de silah yatırımlarını artırıyordu. Bu kapsamda Avusturalya önce Fransa ile bir anlaşma yapmış ve nükleer denizaltılar satın alması için sözleşme imzalamıştı. Böylece Avusturalya nükleer gücü olmadan nükleer savaş denizaltıları olan ilk ülke olacaktı. Ancak on milyarlarca dolarlık bir anlaşmadan haberdar olan ABD, "kalleşçe" bir oyunla bu devasa pasta dilimini Fransa'nın elinden aldı. İştah kabartan pasta; 12 Attack sınıfı denizaltı için ödenecek tutar 90 milyar Avustralya dolarına ulaşıyordu. Bu, yaklaşık 65 milyar ABD dolarına tekabül ediyordu.

ABD emperyalist hegamonik gücünü kullanarak sözde bir "teknoloji transferi"

güzellemesiyle Fransa'nın sözleşmesini feshettirip AUKUS'ü kurmuştu. Fransa elbette kaçan balıktan öfkeliydi. Ama aciz durumdaki Macron'un tek yapabildiği ABD ve Avustralya'dan büyükelçilerini geri çekmek ve Avustralya başbakanını yalancı olmakla itham etmekten ileriye gidemedi. Avustralya'dan tazminat olarak aldığı 385 milyon ABD dolarıyla yetinmek zorunda kaldı.

Bu müdahale ile ABD Avrupa ülkelere de bir uyarıda bulundu. Bu, Ukrayna'ya destek döneminde de altı çizilen bir vurgu oldu. ABD, Ukrayna'ya "yardımda" ağırlıklı olarak ABD yapımı silahların aktarılmasını, Avrupa devletlerinin ise artakalan kısımları üstlenmelerini dayatıyor. Eski F-16'larını Ukrayna'ya aktarmaları koşuluyla, yeni F-35'leri satın alabilirlerdi. "Eskiye ver yeniye satın al..."

AUKUS, ABD, İngiltere ve Avusturalya arasında bir üçlü "güvenlik" paketi olarak sunulsa da bu tam bir silahlanma pazarında rekabet anlaşmasıdır. Ki yeni anlaşmanın bedeli 239 milyar doları bulmuştu. Diğer bakım ve ortak çalışmalar ile fatura kabardıkça kabartılıyor ve Avusturalya ABD'ye bağımlı bir müşteri konumuna düşüyor. Sadece maddi bir

çıkart da yoktu; "teknoloji transferi ve birlikte üretim" adı altında kurulan bu "güvenlik" anlaşmasından ABD savaş gemileri Avusturalya limanlarına daha fazla erişim hakkı da kazandı.

Eski Avustralya Başbakanı Paul Keating bile, Başbakan Anthony Albanese'yi, ABD'nin Çin'i çevreleme planlarının parçası olmakla suçlayıp şunları ifade etmişti: "Nihayetinde bu projenin hükmünü tarih verecek. Ancak bunun hata olduğunu söyleyenler arasında ismimin açıkça yazılmasını istiyorum. 360 milyar dolara 8 denizaltı alacağız. Bu, tarihin en kötü anlaşması olmalı."

Peki bu devasa meblağlara ulaşan bir anlaşmadan Trump gibi dünyaya silah satmakla övünen bir sermaye temsilcisine geri çekilmeyi düşündürten nedir?

İşte bu, emperyalist-kapitalist sistemin yaşadığı sıkışmanın bugün vardı son noktadır. Bir yanda Ukrayna savaşını diğer yanda İsrail'in soykırım işgalini Lübnan'dan İran'a kadar genişletmesini destekleyenler kendi gelecek savaşlarının "silah taleplerini" yetiştirmiyorlar. Trump'ın önceki döneminde dillendirdiği ülke bütçelerinin %2'sini silahlanmaya ayırma çağrısı karşılık buldu ancak buna

uygun bir üretim kuramıyorlar. Ukrayna'ya hava füzesi yollayamamaktan top mermisi üretmek için yeni fabrikalar kurmaya kadar uzanan küçük haberlerde saklanan bu detay şimdi AUKUS üzerinden daha belirgin şekilde görülüyor.

Pandemi döneminde gönderilen maskeleri bile gasp edenler bugün çok ihtiyaç duydukları silah stoklarını parasıyla da olsa "müttefiklerine" vermek istemiyor. Benzer bir açıklamayı geçtiğimiz aylarda Macron da yapmıştı. Fransa'nın Ukrayna'ya silah göndermeye devam edeceğini ancak artırılan üretime rağmen kendi ordu siparişlerinin gerisinde kaldığı için Ukrayna'ya sevkiyatın da geciktiğini ifade etmişti. Almanya'da Rheinmetall şirketi kârlarını katlarken hala siparişlerin gerisindedir. Almanya'da araba fabrikalarının tank üretimi yapacak şekilde dönüştürülmeye başlandığına dair haberler duyulmaya başladı. Kapatılan fabrikaların işçilerinin bir kısmının silah sanayi şirketleri tarafından istihdam edileceği söyleniyor.

Emperyalist hegemonya çatışmalarının tetiklediği silahlanma yarışı çılgınlığı soğuk savaş dönemini geride bıraktı. Bu ise daha büyük bir krizi tetikliyor. Rusya

da kendi stokunu erittikçe müttefiklerinden yeni kaynaklara yöneldi. Bunların yanı sıra çok uzakta büyüyen bir Asya ordusu gerçeği de var.

Çin, donanmasına son 23 yılda 165 savaş gemisi eklerken bu sayı ABD’de 90’da kaldı. Yani 2000 sonrası dünyada Çin’in savaş gemisi üretim hızı ABD’nin 7 katı olarak ifade ediliyor. Diğer yandan tonaj büyümesinde Çin %300 büyürken ABD Donanması %2 büyümüştür. Üçüncü uçak gemisini aktif göreve alan ve durmaksızın 4.sü için çalışmalara da başlayan Çin karşısında ABD donanması başka ülkeye satmayı bırakın kendi yenileme ve modernize etme çalışmalarına güç ayıramıyor. “Dünyanın en büyük donanması” yakında unvan değiştirmekle kalmayacak, buna niteliksel yoğunluk da eklenecektir. AUKUS’u tartışmaya açtıran işte bu tablodur.

Emperyalist sistem arz ve talep dengesini koruyamazken, bunun savaş sektöründeki versiyonu ayrı bir tehlikeyi işaretliyor. Bu satışlar ve pazar kavgaları yarının emperyalist paylaşım savaşının hazırlığıdır. Parası ödendiği halde silahların verilmemesinin 1. ve 2. dünya savaşları tarihinde de örnekleri var. Yakın tarihte Türk sermaye devletinin F-35 savaş uçakları projesinden atılması ve ödediği paranın ABD tarafından gasp edilmesi de bu örneklerden biriydi. AUKUS’un de benzer bir akıbeti olması beklenebilir. Zira denizaltıların teslimat tarihi zaten önümüzdeki beş yılı geçmesi bekleniyordu. Bu gözden geçirme onu sarkıtabilir ve bir savaş sürecinin içinde kalabilir. Hepsinin hedefi 2030’larda ordularının yeni bir savaş düzeyine hazır olmasını sağlamaktır. Bu ise, insanlığa nasıl bir gelecek hazırlamak istedikleri hakkında fikir veriyor.

Bugün fabrikalarda silah üretmeye zorlananlar, yarın savaşılmaya zorlanacaktır. Bugün haberlerde izlenen savaşların seyircisi olanlar, yarın savaşta kullanılan figüranlar olmaya zorlanacaktır. Bize düşen kapitalist/emperyalist sistemin krizini büyüttür. Üretim hacimlerinden çip ve nadir element stokundaki krizden değil, bizden yani onların savaş makinelerini yapan işçilerin direnciyle silahlarının yetişmesi engellenmelidir. Bugün sınırlı ama sembolik değeri olan sadece İsrail’e giden silahların durdurulması çabası yetmez, geleceğin korunması için bir bütün olarak silah sanayiini bloke etmeyi hedeflemeliyiz. Aksi halde o silahların Avustralya’ya mı satılacağı ABD donanmasına mı kalacağının hiç bir önemi kalmayacaktır.

İ. MANUŞYAN

Almanya’da “zorunlu askerlik” tartışması

Almanya’da zorunlu askerlik uygulaması ve savaş hazırlıkları yeniden siyaset gündemin merkezine oturtulmuş durumda.

Almanya Savunma Bakanı Boris Pistorius’un açıklamaları ve onu tamamlayan hükümet yetkililerinin beyanları, yalnızca askeri “ihtiyaçla” değil, devletin ve kapitalist sınıfın emperyalist yeniden yapılanma hedefleriyle de bağlantılıdır.

Askeri kapasitenin artırılması, zorunlu askerlik sisteminin geri getirilmesi, sivil savunma altyapısının on milyarlarca Euro’luk yatırımlarla güçlendirilmesi; yalnızca bir “savunma” planlaması değil, aynı zamanda Avrupa merkezli bir yeniden paylaşım savaşına hazırlığın da parçasıdır.

Alman emperyalizminin içine girdiği militarist yönelimin, işçi-emekçi sınıflar ve gençlik üzerindeki yıkıcı etkileri gidecek artacaktır.

ZORUNLU ASKERLİK TARTIŞMALARI: SAYILAR NE SÖYLÜYOR?

2025 yılı haziran ayı itibarıyla Alman hükümeti, toplam asker sayısını 460 bine çıkarmayı hedeflemektedir.

Şu anda 181 bin aktif askeri olan Almanya’nın bu hedefe ulaşabilmesi için 80 bini aşkın yeni profesyonel askere ve yüz binlerce yedek güce ihtiyacı var.

Savunma Bakanı Pistorius’un açıkladığı 50-60 bin ek aktif asker ihtiyacının mevcut gönüllülük esasına dayalı yapıyla karşılanamayacağı, artık devlet yetkilileri tarafından da kabul edilmektedir.

Başbakanlık Müsteşarı Thorsten Frey’in “Zamanımız kalmadı” açıklaması ise bu sürecin hızlandırılmak istendiğini ortaya koymaktadır.

Almanya Silahlı Kuvvetler Birliği Başkanı André Wüstner’in önerisi ise çok açık: “Zorunlu askerliğe hazırlık başla-

malı, yasal ve lojistik altyapı oluşturulmalı, sistem uygun zamanda devreye sokulmalıdır.”

Tüm bu hazırlıklar elbette “savunmaya” yönelik değil, ileriye dönük askeri saldırganlığa dayalı bir stratejinin işaretidir.

Aynı dönemde sivil savunma başkanı Ralph Tiesler’in “sığınak” seferberliği çağrısı ve önümüzdeki on yılda 30 milyar Euro’luk bütçe ihtiyacını dillendirmesi, sadece ordunun değil toplumun da savaşa hazırlandığını göstermektedir.

MİLİTARİZMİN SOSYAL MALİYETİ, GENÇLİĞE DAYATILAN ZORUNLU “HİZMET”

Forsa araştırma enstitüsünün verilere göre Almanya’da halkın %59’u zorunlu askerliğe destek verirken, 30 yaş altı gençlerin %61’i buna karşı çıkıyor.

Bu veri, Alman emperyalizminin militarist yöneliminin toplumun yaşlı ve mülk sahibi kesimlerince onaylandığını; ancak savaşın fiili yükünü taşıyacak olan gençlik tarafından reddedildiğini gösteriyor.

Pandemi sürecinde devletin yalnız bıraktığı, eğitim hakkı gasp edilen, sosyal güvenceleri tırpanlanan gençlik şimdi de orduya ve savaşa sürülmek isteniyor.

Bu, yalnızca bireysel haklara değil, aynı zamanda sınıfsal bir sömürü ilişkisine de dayanıyor.

Sol Parti (Die Linke) Milletvekili Desiree Becker’in ifadeleri bu çelişkinin politik dile tercümesidir:

“Hükümet silahlanıyor, bedeli gençlere ödetiliyor.” Becker’in, “gönüllü hizmetin aslında zorunlu hizmete giden yol olduğu” yönündeki uyarısı, devletin “aşamalı militarizasyon” stratejisini teşhir ediyor.

EMPERYALİST REKABETİN DİNAMİKLERİ VE ALMANYA’NIN ASKERİ “RÖNESANSI”

Almanya’nın bu militarist yönelimi, salt “ulusal güvenlik” bağlamında değerlendirilemez. Bu eğilim, çok kutuplu dünya düzeninde artan emperyalist rekabetin de ürünüdür. NATO içinde belirleyici konuma yükselme arayışı, Almanya’nın enerji ve hammadde kaynakları üzerindeki nüfuz mücadelesi, silah sanayisinin büyümesi, AB’nin askeri güce kavuşması, zorunlu askerlik gibi adımların arkasındaki stratejik hedefleri oluşturuyor. Almanya yalnızca “savunma” değil, müdahale kapasitesini artırmakta; bu yolla başta Doğu Avrupa, Baltık bölgesi ve Afrika’daki emperyalist çıkarlarını pekiştirmek istemektedir. Bu gelişmeler Alman silah tekellerinin de çıkarınadır. Rheinmetall, Krauss-Maffei Wegmann gibi silah devleri, devlet bütçesinden on milyarlarca Euro aktarımıyla büyümekte, savaş ekonomisinin merkezi aktörleri haline gelmektedir. Kapitalist devletin militarist yönelimi, sermayenin yeniden değerlendirilmesiyle ele yürümektedir. Almanya’da zorunlu askerlik tartışması, yalnızca bir “savunma” stratejisi değil, yeni bir emperyalist saldırı dalgasının ön hazırlığıdır. Bu hazırlık yalnızca orduyu değil, toplumu da topyekün bir seferberliğe çağırma çalışmasıdır. Gençliğe ve emekçi sınıflara dayatılan bu militarist plan, devrimci bir karşı çıkışı zorunlu kılmaktadır. Militarizme karşı mücadele, emperyalizme karşı mücadeleden ayrı düşünülemez.

Gençlik ve emekçi sınıflar için, emperyalist savaşa karşı barış mücadelesi ve militarizme karşı devrimci duruş, yalnızca bir seçenek değil, tarihsel bir sorumluluktur aynı zamanda.

Haydutluğun yeni perdesi “Kirli işler”

A. Vedat Ceylan

Dünyamız, emperyalist paylaşım savaşlarının yeniden şiddetlendiği, uluslararası hukukun fiilen ayaklar altına alındığı bir dönemden geçiyor. Ortadoğu, bu yeni dönemde yine başlıca cephelerden biri. Bölgede yıkıma uğratılan birçok ülkenin ardından şimdi de hedef tahtasında İran var. İran’a dönük saldırıların doğrudan yürütücüsü İsrail, ancak bu savaşta ABD öncülüğündeki emperyalist blokun doğrudan ya da dolaylı iştiraki bulunmaktadır.

Almanya Başbakanı Friedrich Merz’in G7 Zirvesi’nde yaptığı “Bu, İsrail’in hepimiz adına yaptığı kirli bir iştir” açıklaması, diplomatik bir gaf değil; emperyalizmin kirli savaş stratejisinin ve strateji içinde İsrail rolünün açık bir itirafıdır. Bu itiraf, Filistin’den Suriye’ye, Yemen’den İran’a dek yıllardır süren işgallerin, katliamların ve rejim mühendisliklerinin batı emperyalizmin ortak projeleri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda İran’a karşı başlatılan savaş, yalnızca bölgesel değil; küresel küresel düzeyde de halkların geleceğini tehdit eden bir saldırdır.

İSRAİL VE “KİRLİ İŞLER”

İsrail devleti, tarihsel olarak Batı emperyalizminin Ortadoğu’daki ileri karakolu olarak kurulmuş ve bu misyona göre konumlanmıştır. Kuruluşundan bu yana Filistin halkına yönelik uyguladığı işgal, etnik temizlik, yerleşimci sömürgecilik ve apartheid politikaları, emperyalist devletlerin sınırsız desteğiyle hayata geçirilmiştir. Bu destek sadece diplomatik değil; askeri, mali, siyasi ve ideolojik boyutlarıyla da süreklilik arz etmektedir.

Filistin’de sürdürülen bu “uzun soluklu” suç zinciri artık yeni halkalarla genişliyor. Suriye’ye yönelik hava saldırıları, Lübnan’ın bombalanması, Irak’taki gizli operasyonlar ve şimdi de İran’a dönük açık savaş...

Tüm bu gelişmeler, İsrail’in Batı emperyalizmi adına yürüttüğü ‘kirli işlerin’ yalnızca bölgesel müdahalelerden ibaret olmadığını; aksine, sistematik bir emperyalist stratejinin ve bölgenin yeniden dizayn edilmesinin bir parçası olduğunu da açıkça ortaya koymaktadır.

İsrail’in İran’a yönelik saldırılarında sivil altyapının, enerji tesislerinin ve konut bölgelerinin hedef alınması; çocuklar, kadınlar ve diğer sivillerin hayatını

kaybetmesi, bu operasyonların yalnızca askeri değil, aynı zamanda psikolojik savaş araçlarıyla da yürütüldüğünü göstermektedir. Bu durum, klasik bir ‘yıldırma savaşı’ örneğidir ve Batı’nın askeri ve diplomatik desteğiyle sürdürülmektedir.

UAEA AÇIKLAMALARI VE YALANIN ROLÜ

İran’a yönelik saldırıların en temel gerekçesi olarak “nükleer tehdit” öne sürülüyor. Tel Aviv’deki soykırımcı çetenin başı Netanyahu, 2012 yılından bu yana sık sık sahneye çıkıp, “İran birkaç ay içinde nükleer bomba yapacak, bunu engellemeliyiz” diye bağırıyor. Oysa Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) Genel Direktörü Rafael Grossi, CNN’e verdiği röportajda, “Ajans, İran’ın nükleer silah üretmeye çalıştığına dair herhangi bir kanıt bulamadı” diyerek bu iddiaların sahte olduğunu gözler önüne serdi.

Bu arada ABD-İsrail ortak imalatı yalanları, Trump tarafından Ulusal İstihbarat Direktörü olarak atanan Tulsi Gabbard da ifşa etti. Kongre’ye verdiği brifingde şunları söyledi: “İran’ın nükleer silah yaptığına dair bir belirti yok.” Buna rağmen Trump, “Gabbard’ın ne dediği umurumda değil, bence İran nükleer silah üretmeye çok yakın” diyerek saldırının siyasi startını verdi. Bu, emperyalist savaş politikalarının nasıl yalana ve sah-

tekarlığa dayandırıldığının açık kanıtıdır.

Hatırlanacağı üzere, benzer bir kanlı senaryo daha önce Irak’ta da sahnelenmişti. “Kitle imha silahları var” yalanıyla işgal edilen Irak’ta yüz binlerce sivil yaşamını yitirdi, ülke paramparça edildi. Bugün ise benzer bir kurgu İran için devreye sokuluyor. Gerçekle ilgisi olmayan bir tehdit algısı üzerinden ülkeye yönelik kuşatma, ambargo ve askeri saldırılar yürütülüyor. Bu savaşın gerekçesi yalan, yürütücüsü ise uluslararası hukuku ayaklar altına alan haydut devletlerdir.

ABD VE BATI’NIN ACISI, İRAN ŞAHI’NIN DEVRİLMESİ

İran’da 1979’da Şah rejiminin devrilmesi aynı zamanda ABD’nin bölgedeki ileri karakollarından birini yıktı. Onun devrilmesi, emperyalist sistem için ağır bir darbeydi. Bununla İran, Batı’nın ekonomik, siyasi ve askeri denetiminden çıktı; bu ise Batı’nın bölgesel hegemonya planlarını belli ölçüde sekteye uğrattı.

Bugün İran’a yönelik saldırıların arkasında bu tarihsel intikam duygusu da yatmaktadır. Rıza Pehlevi’nin (Şah’ın oğlu) Netanyahu ile verdiği pozlar ve “rejim değişikliğine hazırım” açıklamaları, Batı’nın İran’a yeniden bir “manda rejimi” dayatma planını açığa çıkarmaktadır. Bu, emperyalizmin klasik oyunudur: önce ülke kuşatma altına alınır, ardından

ekonomik kriz ve sosyal çalkantılar tetiklenir, nihayetinde “eski” rejimin tortuları üzerinden işbirlikçi bir yönetim inşa edilmeye çalışılır. Ancak bu kanlı/kirli planın İran’da tutması kolay değil.

Bugün dünya, emperyalist merkezlerin keyfilik, zorbalık ve yıkımda sınır tanımadığı bir dönemden geçmektedir. ABD, AB, İsrail ve NATO, “hukuk” ve “insan hakları” gibi kavramları yalnızca çıkarlarına hizmet ettiği sürece kullanan ikiyüzlü bir “şer cephesi” oluşturmuş durumdadır. Bu cephe, Venezuela’dan Suriye’ye, Libya’dan İran’a kadar her yerde halkların iradesini hiçe sayarak müdahalelerde bulunmakta, ambargolar uygulamakta ve rejim değiştirme planları yürütmektedir.

İran’a yönelik bu çok cepheli saldırı da, işte bu küresel haydutluğun bir ürünüdür. Hedef yalnızca İran değil; hedef, Ortadoğu’yu bu şer odağı için “dikensiz bir gül bahçesi” hâline getirmektir.

YA DİRENİŞ YA KÖLELİK

Emperyalizmin kirli ellerle ve kirli yöntemlerle Ortadoğu’yu yeniden dizayn etmek için başlattığı savaşa, özellikle emperyalist metropollerde yaşayan işçilerin ve emekçilerin karşı çıkması büyük önem taşımaktadır. Bu savaş bizim savaşımız değil; bize atfedilmek istenen ama bizi temsil etmeyen şer odaklarının savaşıdır.

Bu, emperyalizmin kanlı çıkarları uğruna sahnelenen yeni bir hegemonya savaşıdır. Gerekçesi yalandır, yürütücüsü eli kanlı barbar bir rejimdir; amacı ise emperyalizmin önündeki engelleri temizlemek ve halkları teslim almaktır.

Buna karşı çıkmak, yalnızca İran halklarına değil; tüm ezilen dünya halklarına karşı bir sorumluluktur. Direnmek hem bir hak. Aynı zamanda tarihsel bir sorumluluktur.

Kirli savaşlara, haydut planlara, manda projelerine karşı tek çıkış yolu; birleşik ve enternasyonal direnişi yükseltmektir.

İran'a saldırı, çıplak emperyalizmdir

Veli Aydın

ABD Başkanı Donald Trump, iç ve dış siyaseti milliyetçi hamaset ve düşman yaratma stratejisi üzerine kurarken, İran'a yönelik saldırgan politikasını da kararlılıkla sürdürüyor.

22 Haziran'da ABD'nin nükleer tesisleri hedef alan hava saldırısı, aslında İsrail'in İran'a karşı yürüttüğü savaşın Amerikan hava gücüyle açıkça desteklenmesinden ibaretti. Washington'un "anlaşma" adı altında İran'a dayattığı şartlar ise özünde bir teslimiyet çağrısından başka bir anlam taşıyor. İran teslim olmayınca, "savaşla dize getirme" planı devreye girdi. Bu tablo, emperyalist zorbalığın en çıplak ve en çarpıcı ifadesi olarak karşımıza çıkıyor ve zaten istikrarsız olan küresel düzeni daha derin sarsıntılara sürüklemeye potansiyeli taşıyor.

KÜRESEL GÜVENSİZLİK DERİNLEŞİYOR

22 Haziran saldırısı, ABD'nin diplomasiye yalnızca taktik bir araç olarak başvurduğunu bir kez daha gösterdi. Buda Çin ve Rusya gibi güçlere Amerikan iki yüzlülüğünü yeniden ortaya koyma imkanı verdi. Pekin'in açıklamalarında ABD, ilk kez bu denli açık biçimde "savaş kışkırtan taraf" olarak tanımlandı; bu, Çin diplomasisi için "sıra dışı" bir çıkış. Ancak burada dikkat çekici olan nokta, Çin'in sert sözlerine rağmen İran'a doğrudan destek vermekten kaçınmasıdır. Bu tutumun arkasında yatan çok neden var: Çin, İran'la kapsamlı ekonomik ve askeri iş birliğine sahip. 25 yıllık stratejik ortaklık anlaşmasından ortak deniz tatbikatlarına kadar birçok alanda İran'la yakın ilişkiler kurdu. Ancak aynı Çin, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ABD müttefikleriyle de devasa yatırımlar üzerinden güçlü bağlara sahip.

Sadece Suudi Arabistan'daki Çin yatırımları son 20 yılda 50 milyar doları aşmış durumda. İran'daki karşılığı ise yalnızca birkaç yüz milyon dolar. Çin'in petrol tedarikinde İran'ın yeri önemli, ancak eskisi kadar değil. Çin şu an tükettiği petrolün neredeyse yarısını Basra Körfezi'nden alıyor ve İran'ın payı burada sınırlı. Ancak İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma kararıyla bu denge dramatik biçimde değişebilir. Dünya petrol ticaretinin yaklaşık yüzde 20'sinin geçtiği bu boğazın kapanması, sadece Çin'i değil, küresel ticaretin tamamını ağır bir krize sürükleyecektir.

GELİNER NOKTA

ABD'nin doğrudan savaşa dahil olması, bazı Batılı analistlerin beklentisinin aksine İran'ın direncini kıramadı. Aksine, Tahran saldırıya Hürmüz Boğazı'nı kapatma kararıyla, Ensarullah gibi müttefikleri üzerinden Kızıldeniz'deki deniz yollarını baskı altına alarak ve bölgedeki "asimetrik" kapasitesini devreye sokarak cevap verdi. İran'ın doğrudan karşılık verme kapasitesi sınırlı olabilir, ancak bölgedeki İran müttefikleri ve jeostratejik hamleler aracılığıyla küresel enerji dolaşımına zarar verme gücü hâlâ var. İran'ın Katar'daki El Hudeyde Üssü'nü vurması, Tahran'ın kolayından teslim olmayacağını yeni bir göstergesi oldu. Bu da ortadaki ateşkes söylemlerine rağmen savaşın yeni bir boyuta sıçrama olasılığının hâlen yüksek olduğu anlamına geliyor. Batı'nın teknolojik silahlarına karşı İran, etkili asimetrik yanıtlar verme kapasitesini koruyor. Ne İsrail hava kuvvetleri ne de ABD deniz gücü, Husi füzelerini, Irak'taki direniş hücrelerini ya da Lübnan üzerinden gelen saldırıları tamamen durdurabiliyor. İsrail'in sivil hava trafiği kısıtlan-

mış durumda, limanlar işlemiyor. Bu tür saldırılar yaygınlaştıkça savaşın alacağı boyutlar karmaşıklaşıyor.

ABD, Orta Doğu'da yalnız "İsrail için" değil, İsrail ile birlikte kendi küresel hegemonyasını yeniden tahkim etmenin savaşında. Ancak savaşın uzaması ABD'nin bir yandan İran'la savaşırken öte yandan Çin'e dönük baskılarını aynı biçimde sürdürme imkânlarının zayıflayabileceğini gösteriyor. Güney Çin Denizi'nden çekilen USS Nimitz filosunun Basra Körfezi'ne gönderilmesi, Çin'in çevrenmesi stratejisinin şimdilik askıya alındığını gösteriyor. Bu ise geçici de olsa Pekin'e manevra alanı açıyor. Öte yandan, İran'ın karşılaştığı kuşatma da hafife alınmamalı. İran hem ekonomik olarak zor durumda hem de içeride siyasi krizlerle boğuşuyor. Ancak bu, teslimiyet anlamına gelmiyor. Aksine, İran'ın son yıllarda sürdürdüğü "direniş eksenli" stratejisi hâlâ İran'ın nefes alabilmesine vesile oluyor. Bu arada emperyalist zorbaların desteklediği İsrail'in de krizi derinleştiriyor.

Batı'nın beklediği türden bir çöküş şimdilik görünmüyor. Aksine, Batı'nın

ekonomik ve askeri olarak uzayan bir savaş içinde zorlanabileceği ve bunun uzun vadeli sonuçlarının olabileceği görülüyor. İran'a yönelik saldırıların kısa vadeli sonucu, bölgede daha fazla yıkım ve ölüm olacaktır. Ancak uzun vadede, bu savaş emperyalist sistemin çelişkilerini daha görünür kılacaktır.

Çin ve Rusya gibi büyük güçler için bu, ABD'ye karşı daha açık mevzilenmenin kapısını aralayabilir. Bu "yeni dönem", büyük riskler kadar büyük olanaklar da barındırıyor. Emperyalist metropollerde bu kural tanımaz saldırganlığa karşı artık sesler daha çok ve daha gür çıkıyor.

Emperyalist zorbalık arttıkça, buna karşı direniş de daha meşru ve yaygın hâle geliyor. Bu savaş, yalnızca İran'ı tehdit etmiyor. Küresel bir savaşa dönüşme riski de barındırıyor. Bu nedenle ABD-İsrail saldırganlığına karşı çıkmak, emperyalist tahakküme karşı direnen tüm halkların ortak görevi olmalıdır.

İran'a yönelik savaş ve "baş ganster"

E. Bahri

Emperyalist-siyonist güçlerin İran'a karşı başlattıkları savaşta bazı hesapların tutmadığı görülüyor. ABD Başkanı Donald Trump'ın birbiriyle çelişen açıklamaları, sömürgeci nobranlığıyla savurduğu tehditler, bir gün ateşkesten söz ederken ertesi gün Amerika savaşa giriyor izlenimi yapan laflar etmesi vb. gibi saçmalıklar, Trump'ın "istikrarlı" bir tutum almasını engelleyen faktörler olduğuna işaret ediyor.

Trump, emperyalist bir devletin başkanından çok bir gangsterler şebekesinin şefi gibi konuşuyor. Üslubu, tehditleri ve küstahça kibri, "Baş ganster benim, herkes dediklerime boyun eğecek, aksi halde yok ederim" ruh halini yansıtıyor. Kendini savunma savaşı veren İran'ın gücünden ve duruşundan rahatsız olan Trump'ın sergilediği tutumlar, şimdiden "heybetine" kalın bir gölge düşürmüş görünüyor.

İran'ın dini lideri Ali Hamaney'i küçümseyici/küstah bir üslupla tehdit eden Trump kendine yakışanı yaparken, Tahrir'dan verilen karşılık tehditlerin sökmeyeceğini bir kez daha gösterdi.

"Sözde 'Yüce Lider'in nerede saklandığını tam olarak biliyoruz. O kolay bir hedef, ama orada güvende. Onu ortadan kaldırmayacağız, en azından şimdilik... Ancak sabrımız tükenmek üzere..." ifadeleriyle Hamaney'i hedef alan Trump, "İran semaları üzerinde artık tam ve eksiksiz kontrolümüz var" sözleriyle de tüm İranlıları tehdit etti ve "koşulsuz teslimiyet" istedi. Bu noktada durmayan Trump Tahrir'da yaşayan 18 milyona yakın kişinin kenti terk etmesini istedi. Tel Aviv'deki soykırımcı çetenin şefleri de bu yönde tehditler savurmuştu. Bu tehditlerle neyin kast edildiğini anlamak için Afganistan'da, Irak'ta, Libya'da, Suriye'de yapılanlara ve halen Gazze'de devam eden soykırıma bakmak yeterli.

İnsanlığa karşı işlediği diğer ağır suçlar bir yana, sadece Ortadoğu'da yaptıklarına bakanlar, ABD'nin nasıl vahşi ve yıkıcı bir güç olduğunu görebilirler. Elbette İranlılar da bunu gayet iyi biliyor. Ancak buna rağmen Tahrir'daki dini, askeri veya siyasi yönetimin dizlerinin titrediğini gösteren hiçbir veri yok. Tersine hem duruşları hem eylemleriyle emperyalist-siyonist saldırganlığa karşı İran'ı savuna konusunda kararlı olduklarını

gösteriyorlar.

Trump'ın hedef aldığı dini lider Ali Hamaney, "terörist Siyonist varlık" olarak tanımladığı İsrail'le barışmayacaklarını açıkladı. Sosyal medya hesabında yayınladığı mesajda "Terörist Siyonist varlıkla güçlü biçimde hesaplaşılmalı. Onlarla asla uzlaşmayacağız" ifadelerine yer veren Hamaney'in "Asil Haydar'ın adıyla savaş başlar. Ali, Zülfikar'ıyla Hayber'e dönüyor. Allahu Ekber" diye eklemesi de dikkat çekti.

Trump'ın tehditleri dünya medyasının manşetlerindeyken İran Genelkurmay Başkanı Tümgeneral Abdurrahim Musevi, yayınladığı bir video mesajla karşılık verdi. Özellikle Hayfa ve Tel Aviv sakinlerine can güvenlikleri için bu bölgeleri terk etmeleri çağrısında bulunan Musavi duruşları hakkında net bir mesajı verdi: "Şu ana kadar icra edilen operasyon sadece bir uyarı ve caydırıcılık amaçlıydı, cezalandırıcı operasyon yakında icra edilecektir."

Trump'ın "koşulsuz teslimiyet" talep eden küstahlığına bir yanıt da Devrim Muhafızları Ordusu'ndan (DMO) geldi. MOSSAD'ın Tel Aviv'deki ana karargahı ile Murin askeri üssünün vurulduğunun iddia edildiği DMO açıklamasında şu ifadeler de yer aldı: "İşgal altındaki Filistin toprakları (İsrail) üzerindeki hava sahası artık tamamen kontrolümüz altındadır. Siyonist ordunun hava savunma sisteminin sonunun başlangıcına tanık olmaya başladık."

Tahrir ateş altındayken yapılan bu ve benzer açıklamalar, İran'ın kendisine dayatılan emperyalist savaşa karşı tüm imkanlarıyla direnmeye kararlı olduğuna işaret ediyor. ABD-İsrail saldırısının İranlı muhaliflerin çoğunun yönetim etrafında toplanmasına neden olması, Hamaney'in işini kolaylaştırıyor. Zira İran gibi iç ve dış muhalifleri bu kadar çeşitli olan bir ülkede yönetimin, halkın desteği olmadan dünyanın en vahşi emperyalistlerine karşı durması mümkün olmazdı.

İran'la nükleer dosyası üzerine müzakere ederken savaş kararı alan Trump, tam bir mafya babası gibi hareket etti. Bu hareketiyle belki İran yönetimini gafil avladığını varsaydı. Ancak dünyada Trump hakkındaki "bu gangstere hiçbir şekilde güvenilemez. Anlaşma imzalamaya bile her an çöpe atabilir" kanısı daha da güçlendi.

Görünen o ki, kendini rezil eden Trump, bu adımla "tek vuruşta zafer" kazanma beklentisi içindeydi. İsrail saldırısının ardından yaptığı pişkin açıklamalarla bunu belli etti. İlk saldırının "kalleşçe" başlatılması ve hacmi dikkate alındığında, İran'a diz çöktürüp teslim olmaya zorlayacak bir plan yapıldığı anlaşıyor.

Tel Aviv'deki soykırımcı çete, doğrudan işin içinde olan ABD'nin yanı sıra İngiltere, Fransa, Almanya gibi emperyalist devletler ile bölgesel işbirlikçilerin de sundukları imkanları kullandı ve ilk vuruşta yapabileceğinin azamisine ulaştı. Saldırısı, işe koşulmak için hazır tutulan "savaş taburu" medyanın psikolojik savaş taarruzu tamamladı. Ancak kısa sürede bu hedefe ulaşmaktan uzak olduklarını gördüler.

İran'ın balistik füzelerini, İsrail'i korumak için oluşturulan "üç katmanlı füze hava savunma sistemleri" durduramadı. Soykırımcı rejimin tersine İran, saldırılara verdiği karşılığı adım adım şiddetlendirdi. Her gün saldırı salvolarının hacmini artırıyor. İsrail'in alışık olduğu "tek taraflı yıkım" dönemi kapandı. Ne Tel Aviv ne Hayfa ne Kudüs ne Kiryat ne de diğer alanları koruyan bir zırh kaldı. Birçok siyonist yetkili, bunu itiraf eden açıklamalar yaptı. İsrail'deki füze savunma sisteminin çöküş sürecinde olduğunu sadece İran Devrim Muhafızları değil ABD medyası da yazmaya başladı. İşgalci İsrail ordusu çok sıkı bir sansür uyguluyor, gazetecileri, hatta kişisel çekim yapanları gözaltına alıyor. Bu yöntemle yıkımın boyutunun görülmesini engellese de yansıyan kısmı bile İsrail'de çok ciddi bir yıkımın olduğunu gözler önüne seriyor.

İsrail'deki yıkımın büyüklüğü ve savunma sistemlerinin yetersizliği siyonist şefleri ve Trump'ı zorluyor. Nitekim G7 Zirvesi için Kanada'ya giden Trump, apar-topar Washington'a döndü ve o gangsterce tehditleri savurmaya başladı. Dev Amerikan savaş makinesinin Trump gibi bir faşistin emri altında olması, doğal olarak dünyada ciddi kaygılar yaratıyor. Zira Trump çevresindeki savaş kundakçıları, ABD'nin doğrudan savaşa girme konusunu tartıştıklarını ve Başkan'ın bu yönde karar alabileceğini dillendirmeye başladılar.

Trump'ın savaşa girme yönünde karar alması ihtimal dahilindedir. İsrail ya-

kıp-yıkıyor ama kendisi de yıkılıyor. Açık ki İran'ın yıkıma dayanıklılığı ile İsrail'ininki arasında çok büyük bir açığı var. Bunu dile getiren birçok İsrailli de var. Uzun süreli "karşılıklı yıpratma savaşı" hem üst perdeden tehditler savuran soykırımcı Netanyahu çetesini birçok alanda zorlar hem İsrail'den başlayan kaçışların yayılmasına neden olur. Başlarında Trump'ın bulunduğu gangster şebekesi şimdi İsrail'i kurtarmanın yolunu arıyor olmalı. Zira Trump'ın G7 Zirvesi'ni ortada bırakması, Washington'da bir "acil durum alarmı" olduğuna işaret ediyor.

Netanyahu çetesi ile ABD'deki destekçileri Trump'ın savaşa katılma yönünde karar alması için bastırıyor. Ancak Trump destekçilerinin bir kısmı buna karşı çıkıyor. "Yeniden büyük Amerika" sloganını savunanlar savaşa doğrudan katılmanın büyük bir hata olacağını savunuyor. Keza toplumun büyük çoğunluğu halen savaşa ikna edilmiş değil. Yapılan son anketlere göre Amerikan toplumunun %60'tan fazlası savaşa karşı. Onay verenlerin oranı sadece %20 civarında. Görüldüğü üzere "Bu bizim savaşımız değil" eğilimi halen çok kuvvetlidir.

İçteki engellerin yanı sıra Trump çetesi, "ya hep ya hiç" ikilemiyle karşı karşıya bırakacakları İran'ın yapabileceklerini de hesaba katmak zorunda. İran Hürmüz boğazını kapatabilir, Körfez'den petrolün akışını durdurabilir. Bölgedeki ABD üsleriyle uçak gemilerini vurabilir. Yemen Bab el Mendeb'i kapatıp Kızıldeniz'i ulaşımaya kapatabilir. Bunlar, zaten aşılamayan bir kriz içinde bulunan kapitalist dünya ekonomisini sarsar. Elbette İran'ın düşmesini istemeyen Çin'le Rusya'nın Ortadoğu'da izledikleri "ihtiyatlı" tutumu terk etmeleri ihtimali de hesaba katılmalı...

Bu ve benzer etkenler, Trump gibi bir gangsteri bile savaşa girme konusunda karar verirken ince eleyip sık dokumaya mecbur ediyor.

Vurgulamak gerekiyor ki, Trump gibi gangster ruhlu bir faşistin dünyanın geleceğini etkileyebilecek bir olayda karar verici konumda olması, insan soyu için züldür. Ne yazık ki emperyalist kapitalist barbarlıktan kurtulmayı başaramayan insan soyu, bu sistemin yaratabileceği tarifsiz yıkımların eşğine gelmiş bulunuyor.

YKS başvuru oranlarının gösterdikleri...

“Gelecek kapısı” olarak pazarlanan Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) 21-22 Haziran tarihinde gerçekleştirilecek. Milyonlarca genç yine birbirleri ile rekabete girecek. Sıra arkadaşlarını ‘elemeye’ ya da ‘elenmeye’ mecbur bırakılacak.

Bu yıl YKS’ye başvuru yapanların oranında çok ciddi bir düşüş göze çarpar. 2023 yılında 3 milyon 527 bin 443 olan başvuru sayısı, 2024 yılında 3 milyon 036 bin 934’e gerilemişti. 2025’te ise başvurular son beş yılın en düşük sayısı olarak kayda geçti. Bu yıl YKS’ye yalnızca 2 milyon 560 bin 640 kişi başvurdu.

Başvuru sayısındaki dramatik düşüşün farklı nedenleri olsa da bunların tümü AKP-MHP rejiminin icraatlarından kaynaklanıyor. Uzun yıllardan beri devam eden barın(ama)ma sorununun tam bir krize dönüşmesi bu nedenlerin başında geliyor. Yetersiz kapasiteli ve niteliksiz KYK yurtları, fahiş ücretli özel yurtlar, emlak simsarları ile ev sahiplerinin “vicdanına” terk edilen konut kiralari gibi sorunlar barınamama krizini derinleştiriyor. Gençlik “uygun” kira bedeliyle kalınabilen devlet destekli tarikat-cemaat yurtlarının tuzağına itiliyor.

Bu seneki sınav ücretlerinin her oturum için 450 TL olması, sınava katılımlı olumsuz etkileyen bir diğer sorun. Eğitimde fırsat eşitliği yarattıklarını iddia edenler “Gelecek kapısı” olarak gösterdikleri bir sınavı parası olmayanın giremeyeceği bir düzleme çektiler.

Üniversitede okumak başka bir dizi zorluğu daha beraberinde getiriyor ve bu da sınavlara girme oranlarını ciddi anlamda etkiliyor. Ekonomik krizin gelinen aşamada ciddi şekilde derinleşmesi, ulaşım ya da nitelikli beslenememe sorunlarına yol açıyor. Bundan dolayı üniversiteyi kazanmasına rağmen eğitimi yarıda bırakanların sayısı sürekli artıyor. Büyük çoğunluğu geçinemediği ya da gelecek göremediği için üniversite eğitimi yarıda bırakan öğrenci sayısı, YÖKAK verile-

rine göre son beş yılda ortalama 878 bin 909 olarak kayıtlara geçti.

Bunlara ek olarak dinci-faşist rejimin yıllardır adım adım derinleştirdiği bu çürümüş düzende liyakatsizlik de temel bir sorun olarak öne çıkıyor. İktidar çevreleri öyle pervasızlar ki, yakın zamanda gerçekleştirilen hakim-savcı atamaları sırasında AKP Milletvekili Özlem Zengin elindeki mikrofonla tüm salona duyurarak, yeğenini Erdoğan ile tanıştırtıp, “Kurada da ismini görürüz” diyebiliyor.

Liyakatsiz yandaşlar her kuruma atanırken, diğer gençler için atanamamak, mezun olduğu alanda iş bulamamak, işsiz kalmak bir kabusu dönüşüyor. Bu yozlaşmış adam kayırmacı sistem, gençleri üniversiteye gitmekten uzak tutan temel nedenler arasında yer alıyor.

Ekonomik, sosyal ve siyasal krizler, gençler arasında yurtdışına gitme isteği ya da girişimini artırıyor. “Yurtdışına kaçış” gençlik içerisinde yaygın bir “alternatif” olarak görülüyor. Yurtdışındaki okullarda okumak için YKS sınavına girmiş olmak aranan bir şart değil. Burjuva medyanın bir kısmı beyin göçünün lise seviyesine gerilediğini, bu oranların çok ciddi boyutlara ulaştığını yazıp çizse de bir kısım kaynaklarda “ilk yüz” listesine giren liselerde dahi yurtdışına çıkabilen öğrenci sayısındaki düşüşe dikkat çekiliyor. Çünkü yurtdışına gidebilmek, denklik vb. gibi sınavlara girebilmek çok ciddi paralar gerektiriyor. Bugün maddi olanakları elvermediğinden gençliğin büyük bir kesimi için bu ‘alternatifler’ bir hayal olarak kalıyor. Bu vahim tablo, gerici-faşist rejimin 23 senedir izlediği yıkım politikalarının dolaysız ürünüdür. Kısacası “Gelecek kapıları” peş peşe milyonlarca işçi-emekçi çocuğunun yüzüne kapatılmaktadır. O kapıları yeniden açabilecek başlıca güç, bu çürümüş düzene karşı örgütlenip mücadeleyi yükseltmesi gereken gençliktir.

M. NEVRA

Emperyalist-siyonist saldırganlığa geçit verme!

ABD ve onun Ortadoğu’daki ileri karakolu olan Siyonist İsrail, Ortadoğu halklarına dönük saldırılarını adım adım genişletiyor. İran’a karşı başlatılan savaş, emperyalist-Siyonist güçlerin Ortadoğu halklarına kan ve katliamdan başka bir şey vaat edemeyeceğini birkez daha gözler önüne serdi. Siyonist İsrail; 7 Ekim’den bu yana geçen süreçte Filistin, Lübnan, Yemen ve Suriye’nin yanı sıra son olarak İran’a da saldırdı.

Siyonist İsrail, başta ABD emperyalizmi olmak üzere batılı emperyalist devletler ve işbirlikçi bölge rejimlerinden aldığı destekle Gazze’de eşine az rastlanır bir soykırım yapıyor! Kentlerin yakılıp yıkıldığı, çadırların, hastanelerin, okulların yok edildiği, yüz binlerce insanın bombalanarak katledildiği ya da yaralandığı soykırım saldırısı 20. ayını geride bıraktı. İsrail tarafından bombalanan

Filistin halkı, ağır bir kuşatma altında açlık ve susuzlukla da boğuşuyor.

Siyonist işgal rejiminin saldırıları; Ortadoğu’dan Kafkasya’ya, Doğu Avrupa’dan Kuzey Afrika’ya değin pek çok alanda devam eden emperyalist hegemonya savaşının en kanlı halkasıdır. Üzerinden 35 yıl geçen Körfez Savaşı’ndan Ukrayna-Rusya Savaşı’na, denebilir ki, “batı cephesinde değişen bir şey yok”. Emperyalist-siyonist güçler, kendilerine teslim olmayan, uşak haline getiremedikleri, kontrol altına alamadıkları her gücü dizginsiz bir barbarlıkla yok etmeye çalışıyor.

Bu tabloyu değiştirmenin yolu ise, bölgede halkların birleşik, anti-emperyalist/anti-Siyonist direnişi büyütmesinden geçiyor. Emperyalist/Siyonist saldırıları durdurmanın da Ortadoğu halklarının gerici rejimlerin hakimiyetinden kurtulmasının yolu da öyle. Bölgede emekçi halkların “işçilerin birliği, halkların kardeşliği” temelinde yükseltecekleri devrimci mücadele ve Ortadoğu’da devrimci bir odağın-önderliğin inşa edilmesi ise çıkış yolunu açacaktır.

Gazze’de soykırım yapan, Suriye’yi cihatçı-faşist katillere teslim eden emperyalist-Siyonist saldırganlar, utanmadan “özgürlükten” söz ediyor, bu söylemler üzerinden halkları kışkırtıp kanlı savaşlarında bir maşa olarak kullanmak istiyor.

Zira onların amacı, halkların kanını dökerek ve kaynaklarını talan ederek, girdikleri çıkmazı ve kaçınılmaz sonlarını ertelemekten ibarettir. Gerici rejimlerle hesaplaşmak ise her türden gericiliğin ve faşizmin kaynağı olan barbarların işi değildir, bunu ancak direnen halklar yapabilir.

Alınması gereken tutum, emperyalistlerin ve Siyonistlerin Ortadoğu halklarına on yıllardır yaşattığı kan ve katliamın, yokluğun ve yoksulluğun hesabını sorma bakışı ve “Emperyalist-Siyonist savaş ve saldırganlığa son!” şiarı ile mücadeleyi büyütme. Kuşkusuz bu çaba ve mücadele; kendisini her türden gericilikle, sınıf düşmanlarıyla ayıran bir perspektif üzerinden ele alınarak esas anlamına kavuşabilir.

Gençliği ve tüm emekçileri ezilen, sömürülen ve soykırıma uğrayan halklarla eylemli dayanışmayı büyütme çağırıyoruz.

Emperyalist-Siyonist savaş ve saldırganlığa karşı, yaşasın işçilerin birliği, halkların kardeşliği!

NATO’dan çıkılsın! Emperyalist üstler kapatılsın!

Kürecik üssü kapatılsın, İsrail’le tüm ilişkiler kesilsin!

DEVİRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ
HAZİRAN 2025

*Sosyal yıkım saldırılarına ve kölelik
dayatmalarına karşı;*

**Genel grev
genel direniş!**